

Täysistunto

Keskiviikko 17.2.2016 klo 13.59—18.10

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 18.10.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (13.59—16.00), toinen varapuhemies Paula Risikko (16.00—17.57) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.57—18.10).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiksi avioliittolain muutoksen edellyttämiksi lainmuutoksiksi

Hallituksen esitys HE 65/2015 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 7/2015 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 16.2.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Antero Laukkanen Laura Huhtasaaren kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 42; poissa 51 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 65/2015 vp sisältyvät 1.—6. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

3. Valtioneuvoston selonteko: Suomen kehityspolitiikka

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Valtioneuvoston esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia, ja muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. (Hälinää)

Pyydän salia nyt rauhoittumaan ensimmäiseen puheenvuoroon! Esittelypuheenvuoron käyttää ministeri Toivakka. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maailma on ennennäkemättömien haasteiden edessä. Humanitäärinen hätä on suurin sitten toisen maailmansodan. Kriisit pitkittyvät. Tammikuussa Eurooppaan saapui viime vuoden tammikuuhun verrattuna lähes kymmenkertainen määrä ihmisiä hakemaan turvaa. Naisten ja lasten määrä saapujista kasvaa — nyt joka kolmas on lapsi.

Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö ovat tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Niiden avulla voidaan edistää vakautta, hyvinvointia ja turvallisuutta kehitysmaissa ja konfliktialueilla. Kyseessä on maailman vakaus ja Suomen etu. On toki konflikteja, joissa perinteistä kehitysyhteistyötä on miltei mahdoton tehdä ja humanitäärinen apu toimii vain laastarina. Ajankohtainen esimerkki tästä on Syyrian tilanne, jossa kestävä ratkaisu saadaan aikaan vain diplomaattisen ratkaisun kautta. Syyrian tilanne on esimerkki siitä, miten kehityspolitiikan työkalupakin eri välineitä tarvitaan: humanitäärinen apu, rauhanvälitys ja tulevaisuudessa toivottavasti jälleenrakennus ja kehitysyhteistyö tukevat ja täydentävät toisiaan.

Hallitus on nyt linjannut Suomen kehityspolitiikan suuntaviivat. Tämä oli tärkeää tehdä ripeällä aikataululla, sillä sekä käytettävissä olevat kansalliset voimavarat että kansainvälinen toimintaympäristö ovat olleet voimakkaassa muutoksessa.

Arvoisa rouva puhemies! Nostaisin esille kolme voimavaroihin ja toimintaympäristöön vaikuttavaa tekijää.

Ensinnäkin, YK:ssa tehtiin syksyn aikana kolme historiallista päätöstä koskien tulevien vuosikymmenten tavoitteita: Agenda 2030, eli kaikkia maailman valtioita ohjaavat kestävä kehityksen tavoitteet ja toimintaohjelma, sitova ilmastopöytäkirja sekä yhteisymmärrys kestävä kehityksen rahoituksesta.

Toiseksi, osana valtiontalouden sopeutustoimia myös kehitysyhteistyömäärärahoihin kohdistettiin suuret säästöt. Nyt esiteltävällä selonteolla kehitysyhteistyömäärärahojen tu-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

levalle kohdennukselle ja käytölle saadaan uuden tilanteen edellyttämät uudistetut suunta-
viivat.

Kolmanneksi, akuutti ja ennennäkemättömät mittasuhteet saanut pakolaiskriisi ja humanitäärinen kriisi ovat pakottaneet meidät reagoimaan nopeasti auttaaksemme suurimmassa hädässä olevia. Samalla moni suomalainen on havahtunut siihen, miten aikaisemmin kaukaisilta tuntuvat kriisit heijastuvat meille Suomeen. Julkisuudessa, kahvipöydissä, myös täällä eduskunnassa keskustellaan siitä, miten voimme parhaiten auttaa hädässä olevia, miten voimme tulevaisuudessa ennaltaehkäistä kriisejä, miten autamme ihmisiä rakentamaan omaa tulevaisuuttaan niin, että he eivät joudu lähtemään kohti Eurooppaa paremman tulevaisuuden toivossa.

Kehityspolitiikan työkalupakki on keskeinen Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen vaikuttamisen väline. Meillä on useita keinoja vaikuttaa, olipa sitten kyseessä rahoitus maahanmuuttajajärjestöjen toiminnalle Somaliassa, missä tuetaan synnytysklinikka- ja neuvolatoimintaa sekä koulutusten järjestämistä kyläkätilöille ja terveystyöntekijöille eri puolilla maata, tai verohallinnon osallistuminen OECD:n kansainvälisten pelisääntöjen so-
pimiseen tai suomalaisten puhtaan teknologian ratkaisujen tarjoaminen Maailmanpankin hankkeisiin vesi- ja sanitaatiohuollon parantamiseksi.

Selonteon myötä Suomen kehityspolitiikassa huomioidaan tuoreiden YK-päätösten olennainen sisältö: meidän tulee ajatella uudella tavalla, meidän tulee löytää uusia resursseja, ja meidän tulee toimia yhä enemmän yhteistyössä yli perinteisten siilojen, jotta asetetut tavoitteet, kunnianhimoiset tavoitteet, voidaan toteuttaa ja saavuttaa. Tulevien vuosien suunnittelu tulee perustumaan tähän selontekoon, ja kun resurssit ovat vähäisemmät, on entistä tärkeämpää katsoa, mihin ne kohdistetaan ja miten ne käytetään mahdollisimman tehokkaasti.

Arvoisa rouva puhemies! Kehityspolitiikassa keskitämme voimavaramme muutamii selkeisiin painopisteisiin, jotka nojaavat suomalaisen yhteiskunnan periaatteisiin ja osaa-
miseen, kiinnostavat kumppaneitamme ja ottavat huomioon uudet YK-tavoitteet. Keski-
tymme erityisesti neljään kokonaisuuteen: naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvis-
tamiseen; kehitysmaiden omien talouksien kehittämiseen työpaikkojen, elinkeinojen ja hy-
vinvoinnin lisäämiseksi; yhteiskuntien demokraattisuuden ja toimintakyvyn — mukaan lu-
kien verotuskyvyn — vahvistamiseen sekä ruokaturvan, veden ja energian saatavuuden ja
luonnonvarojen kestävä käytön parantamiseen.

Naisten ja tyttöjen aseman parantaminen on ollut pitkään keskeinen osa Suomen kan-
sainvälistä profiilia, mutta se ansaitsee vieläkin suuremman huomion. Sukupuolten väli-
nen tasa-arvo on yksi kestävä kehityksen tavoitteista ja keskeinen kehityksen mahdollis-
taja. Hallitus tulee priorisoimaan tukea naisten ja tyttöjen koulutukselle ja peruspalveluil-
le. Panostamme siihen, että naiset voivat osallistua poliittiseen ja taloudelliseen toimintaan
sekä itseään koskevaan päätöksentekoon. Kumppaneitamme tässä työssä ovat suomalai-
sen yhteiskunnan eri toimijat, kumppanimaat sekä erityisesti kolme keskeistä YK-järjes-
töä eli UN Women, UNFPA ja Unicef. Vaikutamme myös muissa järjestöissä ja kansain-
välisissä rahoituslaitoksissa, kuten Maailmanpankissa, vahvasti tyttöjen ja naisten oikeuk-
sien huomioimiseksi kaikessa niiden työssä.

Toinen kantava ajatus hallituksen linjauksessa on, että kestävä kasvua ja hyvinvointia
ei kehitysmaissa saavuteta ilman talouselämää, työpaikkoja ja elinkeinojen kehittymistä.
Haluamme tukea kehitysmaita niiden tavoitteessa tulla toimeen omilla tuloillaan. Kehitys-
maiden kestävä kehitys edellyttää ennen kaikkea työpaikkoja, toimeentulomahdollisuuksia

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

sia, ennustettavia liiketoimintaympäristöjä — ihmisten mahdollisuutta vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa ja suunnitella sitä.

Hallitus on ottanut tässä etunojaisen, uudistavan linjan. Ensinnäkin Suomi osallistuu hallituskauden aikana kansainvälisiin ponnisteluihin saada kehitysmaihin kestävä kehityksen mukaisia investointeja. Näin tehty investointi voi toimia vipuna muille investoinneille moninkertaistaen kehitysmaihin suuntautuvat voimavarat. Aloitamme näiden resursien suuntaamisen vahvistamalla Finnfundin rahoitusta kuluvana vuonna. Tulevina vuosina on tälle työlle tulossa muita kanavia, joita parhaillaan selvitämme.

Toiseksi hallitus kannustaa suomalaisyrityksiä tarjoamaan kehitysmaille ja kansainvälisille kehitystoimijoille osaamistaan ja innovatiivisia ratkaisuja. Uudistamme myös kehitysyhteistyövaroin rahoitettavia tukimuotoja niin, että ne vastaavat entistä paremmin kehitysmaiden tarpeita. Samalla huolehdimme aiempaa paremmin suomalaisyrityksille suunnatuista kehitysmaaliiketoiminnan Team Finland -palveluista.

Kolmanneksi yritysvastuuta kehitetään edelleen yritysten, järjestöjen ja viranomaisten yhteistyössä. On kaikkien toimijoiden intressi, että yritykset toimivat myös kehitysmaissa vastuullisesti. Suomi on tässä ollut edelläkävijä: sadan maailman vastuullisimman yrityksen joukossa on peräti viisi suomalaisyritystä, ja se on enemmän kuin muissa Pohjoismaissa. Suomi on myös viides maa, joka on laatinut oman kansallisen toimintasuunnitelman YK:n ohjeiston pohjalta.

Kolmas painopisteemme, toimivat yhteiskunnat, on hyvin ajankohtainen. Demokraattinen päätöksenteko ja toimiva julkinen hallinto sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen lisäävät vakautta. Suomi on maailman huipputasoa paitsi yhteiskunnan toimivuudessa myös verotuksessa — enkä tarkoita tällä verotuksen tasoa vaan tapaa, jolla veron keruu on järjestetty. Olemme auttamassa kehitysmaita kehittämään verotuskykyään, jotta ne voivat jatkossa entistä paremmin rahoittaa itse keräämillään verotuloilla julkisia palvelujaan ja kehittää yhteiskuntiaan.

Edistämme myös kansalaisten yhdenvertaisia poliittisia vaikutusmahdollisuuksia, ja tavoitteena ovat yhteiskunnat, joissa on hyvä hallinto, toimiva oikeuslaitos, riittävät julkiset palvelut, vapaa kansalaisyhteiskunta ja todellinen sananvapaus.

Painotamme kehityspolitiikassa myös maailmanlaajuisia ruokaturvan, energian ja veden saatavuuden, luonnonvarojen käytön ja ilmastonmuutoksen haasteita. Agenda 2030 sisältää tähän liittyen lukuisia tavoitteita. Puhtaan teknologian ja biotalouden maana Suomella on hyvin paljon annettavaa esimerkiksi toimivien, ympäristöllisesti kestävien ja ilmastoälykkäiden energiaratkaisujen saralla.

Arvoisa rouva puhemies! Kohdistamme tukeamme etenkin vähiten kehittyneisiin ja hauraisiin maihin. Selonteossa sitoudutaan siihen, että huolehdimme köyhemmille maille suuntautuvien resurssien osuudesta. Lisäksi kohdennamme tukea aiempaa enemmän pakolaisten lähtö- ja kauttakulkualueille.

Työ kumppanimaiden kanssa on pitkäjänteistä ja perustuu selonteon pohjalta päivitettyyn maaohjelmiin. Kahdenvälisistä kumppanimaista tukea suunnataan muun muassa Somalialle, Etiopialle, Myanmarille eli Burmalle sekä Syyrian ja Irakin konflikteista kärsiville alueille. Esimerkiksi Somaliaa tuetaan, jotta maan vakaus lisääntyisi, ja sitä kautta ehkäistään myös kansainvälistä terrorismia.

Muiden kumppanimaiden, kuten Kenia, Tansania, Mosambik, Afganistan, Nepal, kanssa yhteistyö jatkuu, ja joidenkin maiden kehitys mahdollistaa yhteistyön painopisteen siirtämisen kohti yksityisen sektorin ja sen edellytysten tukemista. Tällaisesta hyvä esimerkki

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

on muun muassa Sambia, jossa taloudellinen kehitys on jo hyvässä käynnissä. Suomi tukee myös Ukrainaa, palestiinalaisalueita, Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan aluetta, Eritreaa, Keski-Aasian maista Kirgisiaa ja Tadžikistania sekä Vietnamia. Ja viimeksi mainittuun Vietnamiin perinteinen lahjaluotoon apu päättyy vuonna 2018.

Pitkäjänteisyyden rinnalla kehityspolitiikassa on kuitenkin tärkeää kyetä vastaamaan myös nopeisiin tarpeisiin ja tilanteisiin. Joskus pieni, tarkkaan pohdittu panos vaikkapa rauhanprosessiin saattaa tuoda suuria myönteisiä tuloksia. Humanitäärisen avun osalta salamannopea toiminta on ensiarvoista. Tästä esimerkki on Suomen humanitäärisen apu sekä kehitysyhteistyötuki Syyrialle ja sen lähialueille, joka on vuodesta 2011 yhteensä jo yli 107 miljoonaa euroa.

Kuten alussa totesin, maailman humanitäärisen hätä on suurin sitten toisen maailmansodan. Tämä heijastuu myös humanitäärisen avun tarpeeseen. YK:n viime vuoden hätäapuvetoomus oli ennätysasuuri, miltei 20 miljardia dollaria. Siitä saatiin rahoitettua vain 52 prosenttia. Tälle vuodelle hätäapuvetoomus on jälleen kerran ennätysasuinen, 20,1 miljardia dollaria. On hyvin tärkeää, että Suomi kohdentaa jatkossakin merkittävän osan varsinaisista kehitysyhteistyömäärärahoistaan humanitäärisen apuun. Toimimme myös sen puolesta, että humanitäärisen apu, rauhanvälitys, jälleenrakennus ja kehitysyhteistyö tukevat ja täydentävät toisiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Kaikkien uudistusten keskellä on tarpeen muistuttaa siitä, mikä ei muutu. Pidämme kiinni Suomen perusarvoista ja periaatteista. Suomen kehityspolitiikan pitkän aikavälin tavoitteita ovat edelleen ihmisoikeuksien edistäminen, äärimmäisen köyhyyden poistaminen sekä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen. Toimimme jatkossakin ihmisoikeusperustaisesti. Kaikessa toiminnassamme tuemme lasten ja haavoittuvassa asemassa olevien, kuten erityisesti vammaisten, oikeuksia sekä edistämme sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Enää emme voi ajatella, että kehitysyhteistyö on vain pienen asiaan vihkiytyneen piirin vastuulla. Tarvitsemme koko suomalaisen yhteiskunnan osaamisen mukaan työhön kestävä kehityksen ja ilmastokestävyyden saavuttamiseksi. Tässä kansalaisyhteiskunnan rooli on erityisen tärkeä. Vapaa ja monimuotoinen kansalaisyhteiskunta on demokraattisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan peruspilareita, ja tätä ulottuvuutta suomalaisjärjestöt yhteistyömaissaan yhdessä kumppaniensa kanssa vahvistavat. Suomalaisen järjestökentän moninaisuus ja osaaminen on hieno asia, ja jatkammekin edelleen suomalaisjärjestöjen toiminnan tukemista painottaen kumppanuusjärjestöjen monivuotisia ohjelmia.

Järjestöjen ja yritysten sekä valtionhallinnon eri toimialojen osallistumisen lisäksi on tärkeää, että muun muassa korkeakoulut, tutkimuslaitokset sekä eduskuntapuolueet osallistuvat omien kanaviensa kautta kehitysmaiden osaamisen ja yhteiskuntien kehittämiseen sekä ratkaisujen löytämiseen globaaleihin kehityskysymyksiin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Viime vaalikauden loppupuolella eduskunta keskusteli Suomen kehityspolitiikan vaikuttavuudesta ja johdonmukaisuudesta valtioneuvoston selonteon pohjalta. Tuolloin eduskunta edellytti riippumatonta ulkopuolista arviointia Suomen kehitysyhteistyöstä ja selvitystä siitä, miten toimintaa uudistetaan. Tämä selonteko vastaa nyt eduskunnan pyyntöön ja ottaa myös huomioon viime kesänä valmistuneen riippumattoman arvioinnin suositukset toiminnan kehittämistä.

Olen ilolla pannut merkille, että kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö sekä sen tulevaisuus kiinnostavat yhä useampia. Tämä on näkynyt myös vilkkaana yhteiskunnallisena keskusteluna siitä, mitkä ovat kehityspolitiikan vaikutukset kehitysmaiden tilanteeseen ja te-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

keekö Suomi oikeita asioita. Pidän tärkeänä, että siitä keskustellaan perusteellisesti ja säännöllisesti myös täällä eduskunnassa. Tällä vaalikaudella hallitus tuokin tämän selonteon jälkeen vuoden 2018 loppupuolella eduskuntaan selvityksen linjausten toimeenpanosta ja Suomen kehityspolitiikan tuloksista.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros, ja sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmän edustaja Paloniemi.

14.18 Aila Paloniemi kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikka on olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Suomi vaikuttaa osaamisellaan ja resursseillaan äärimmäisen köyhyyden vähentämiseen ja kestäväen kehityksen edistämiseen maailmassa. Äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten määrä on onnistuttu puolittamaan viimeisten 20 vuoden aikana, mutta erityisesti sodat ja konfliktit haastavat myönteistä kehitystä. Ne pakottavat ihmisiä pakolaisiksi ja vaikeuttavat yhteiskuntien rakentamista. Humanitaarisen avun tarve maailmassa on viime vuosina moninkertaistunut. Myös Suomi kohdentaa merkittävän osan kehitysyhteistyömäärärahoistaan humanitaariseen apuun.

Viimeisen vuoden aikana kehitysmaiden vaikeat olosuhteet, Syyrian sota ja muut Euroopan lähialueiden vakavat konfliktit ovat tulleet silmiemme eteen uudella tavalla ja konkreettisesti turvapaikanhakijoiden virtana. Pakolaisuus ja kansainvaellus Eurooppaan eivät ole kestävä ratkaisu. Meidän tulee pyrkiä auttamaan ja vaikuttamaan olosuhteisiin lähtömaissa, ettei ihmisten tarvitsisi matkustaa henkeään uhmaten maanosasta toiseen. Suomi lisää tukea pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden lähtömaihin rauhan edellytysten, ihmisoikeuksien ja toimeentulomahdollisuuksien vahvistamiseksi. Humanitaarisen avun, rauhanvälityksen, jälleenrakennuksen sekä kehitysyhteistyön tulee tukea ja täydentää toisiaan parhaan mahdollisen vaikuttavuuden aikaansaamiseksi. Kokonaisvaltainen tuki yhteistyössä eri toimijoiden kanssa on myös tärkeä keino vähentää ääriliikkeiden houkuttelevuutta.

Arvoisa puhemies! Suomi sovittaa oman politiikkansa YK:ssa yhteisesti hyväksytyn Agenda 2030:n mukaiseksi. Selonteossa on esitelty kehitysyhteistyötämme ohjaavia prioriteetteja, joita keskustan eduskuntaryhmä pitää erittäin perusteltuina.

Naisten ja tyttöjen oikeuden ja aseman vahvistaminen on Suomen pitkäaikainen painopiste. Suomi tukee toimijoiden työtä, jotka vaikuttavat sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä naisten ja tyttöjen tietotaitoon ja mahdollisuuksiin.

Ruokaturva sekä veden ja energian saatavuus, joita keskusta on ajanut kehityspolitiikan kärkeen, kuuluu myös painopisteisiimme. Riittävä ravitsemus on ihmiselämän elinehto. Maataloustuotanto on edelleen kehityksen avainsektori köyhimmissä maissa.

Suomen kolmas painopiste on yhteiskuntien demokraattisuuden ja toimintakyvyn vahvistaminen. Tarvitaan hyvää hallintoa, jotta apu ei palvelisi vain eliitin intressejä vaan niin apu kuin kehityskin tavoittaisivat kaikki kansalaiset. On myös tärkeää, että Suomi lisää panostustaan taloushallinnon ja verotuskyvyn kehittämiseen. Verotulot ovat hyvän hallinnon ohella avainasemassa eriarvoisuuden poistamisessa.

Suomen tavoitteena on niin ikään kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen. Vapaa ja monimuotoinen kansalaisyhteiskunta tuo esiin kansalaisten näkökulmaa ja puuttuu epäkohtiin.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Arvoisa puhemies! Maailma tarvitsee miljardi työpaikkaa, jotta etenkin valtaville nuorten ihmisten ikäluokille löytyy työtä. Tarvitaan myös laadukkaampaa koulutusta, jotta yritykset saavat oikeanlaista työvoimaa. Tarvitaan siis säällisiä työpaikkoja.

Suomi tukee kehitysmaiden oman talouden ja yksityisen sektorin kehitystä. Siihen kuuluu olennaisesti kotimaisen yksityisen sektorin osallistaminen. Keskustan eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että valtioneuvosto on ryhtynyt toimenpiteisiin yksityissektorin toimintaedellytysten vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä. Vahvistamme sellaisia yksityisen sektorin osallistamisen instrumentteja, joita monet muut modernit valtiot ovat oivallisesti hyödyntäneet jo pitkään hyvin tuloksin. Esimerkiksi Finnfund mahdollistaa suuriinkin kehityshaasteisiin vastaamisen muun muassa ympäristö- ja energiahankkeiden muodossa paikallista työtä ja toimeentuloa lisäten. Sähköpula on esimerkiksi Afrikassa yksi pahimmista kehityksen esteistä. Osassa maista aurinko- tai tuulivoimasta on tullut paras ja halvin tapa tuoda valoa mökkeihin, ääntä radioihin ja kasteluvettä pelloille. On vain positiivista, että suomalaisyritykset ovat olleet uusiutuvan energian kehityksen kärjessä ja ovat nyt tärkeitä teknologian toimittajia alan hankkeisiin.

Kehitysapu ei ole ikuisesti samanlaista, vaan sen on vastattava maailman muutokseen. Perinteistä kehitysyhteistyötä ja kauppaa, investointeja sekä työllistämistä edistävää kehitysyhteistyötä ei ole järkeä asettaa vastakkain. Ne on nähtävä toisiaan tukevinä kehityspolitiikan isossa kuvassa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kehityspolitiikka ja -yhteistyö saavat taakseen mahdollisimman laaja-alaisen tuen niin hallituksessa, eduskunnassa, kansalaisyhteiskunnassa kuin yleisemmin suomalaisten keskuudessa. Keskustan eduskuntaryhmä painottaa lisäksi, että politiikkajohdonmukaisuus ei koske vain kehityspolitiikkaa vaan kansalliset ja Agenda 2030 -tavoitteet on tärkeää huomioida läpileikkaavasti kaikkien hallinnonalojemme toiminnassa.

14.24 Kari Kulmala ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat pitkään kantaneet huolta Suomen kehitysyhteistyöstä. Hallitusneuvotteluissa kehityspolitiikan uudistaminen oli yksi perussuomalaisten keskeisimpiä tavoitteita. Olemme peräänkuuluttaneet kehitysyhteistyöhön nykyistä parempaa vaikuttavuutta tehokkaammalla rahankäytöllä. Ajamme urauurtavaa ajattelua, jonka päämääränä on kehitysmaiden oman, kehitysavusta riippumattoman talouden ja yhteiskunnan vahvistaminen. Tämän ajattelun hedelmiä voimme nyt lukea käsillä olevasta kehityspoliittisesta selonteosta, joka todella laittaa Suomen kehitysapua uuteen uskoon.

Selonteon perusta löytyy hallitusohjelmasta. Siihen kirjattiin, että kehityspolitiikan tuloksellisuutta parannetaan, ja se onkin tämän kehityspoliittisen selonteon ydinviesti. Kehityspoliittinen selonteko kirjaa, että kehitysyhteistyötä tehdään entistä tavoitteellisemmin, Suomen omiin osaamisalueisiin nojautuen. Tässä näkyy perussuomalaisten kädenjälki.

Toinen asia, joka meitä perussuomalaisia kehityspoliittisessa selonteossa ilahduttaa, on se, että naisten ja tyttöjen aseman parantaminen nostetaan hallituksen kehityspoliittiseksi päätavoitteeksi. Naisten aseman edistäminen on tärkeää muun muassa demokratian ja taloudellisen kehittymisen vuoksi. Naisten ja tyttöjen kouluttaminen ja heidän aktiivinen osallistumisensa työmarkkinoille ja poliittiseen päätöksentekoon edistää tutkitusti perheiden hyvinvointia, hillitsee väestönkasvua ja nopeuttaa yhteiskuntien vaurastumista. Tätä ei voi liikaa korostaa.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Suomalaiset kansalaisjärjestöt tekevät läpinäkyvää ja tuloksellista kehitysyhteistyötä. Useilla on pitkä paikallinen asiantuntemus, minkä ansiosta toiminta vaikuttaa ruohonjuuritasolla ja rahat voidaan käyttää tehokkaasti todellisiin, paikallisiin tarpeisiin. Kun pyrimme tulokselliseen kehitysyhteistyöhön, tätä osaamista tulee vaalia ja leikkaukset tulee kohdistaa niihin työmuotoihin, joiden vaikuttavuutta on vaikea seurata. Se raha, joka kehitysyhteistyöhön käytetään, on käytettävä tuloksellisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset pitävät tärkeänä, että hallitus panostaa kehitysavun leikkauksista huolimatta suhteellisen suuren osuuden humanitääriseen apuun. Kehitysavulla voidaan vaikuttaa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden lähtömaiden elinolosuhteisiin ja siten ennaltaehkäistä maastamuuttoa ja pakolaisuutta. Pyrimme toiminnallamme siihen, että ihmisten ei tarvitsisi lähteä pakoon tai muuttaa paremman elämän toivossa kotimaistaan. Humanitäärinen apu kohdistetaan niille, joilla on suurin tarve avullemme. Tällä tavoin hallitus pystyy vaikuttamaan Suomeen suuntautuvaan maahanmuuttoon ennalta ehkäisevästi.

Muiden Pohjoismaiden tavoin Suomi tulee vahvistamaan yksityissektorin osuutta kehitysyhteistyön toimeenpanossa. Suomalaisille yrityksille luodaan mahdollisuuksia panostaa kehittyvien maiden markkinoille. Nämä vastuulliset investoinnit luovat työpaikkoja kehitysmaissa. Sen sijaan, että rahaa sokeasti jakamalla yritettäisiin ostaa hyvä omatunto, perussuomalaiset haluavat auttaa kehitysmaita siten, että ne pääsevät pois ikuisesta autettavan asemasta ja voivat pitkällä tähtäimellä vastata itse omasta hyvinvoinnistaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tuon vielä lopuksi esiin yhden tärkeän painopistealueen Suomen uudistetussa kehityspoliitikassa. Kehitysmaiden verotusjärjestelmää ja veropohjaa tullaan suomalaisin ponnistuksin vahvistamaan. On tärkeää, että pääomapako kehitysmaista saadaan vähenemään. Kehitysmaat eivät voi elää jatkuvasti kehittyneiden maiden armo-paloilla, vaan ne tarvitsevat kipeästi omia verotuloja, jotta niiden yhteiskunnat pääsevät tasapainoisesti kehittymään. Tähän liittyy keskeisenä ja kiinteänä osana myös apu korrup-tion vastaisessa taistelussa.

Kautta linjan myönteistä kehityspoliittisessa selonteossa on se, että Suomi pyrkii olemaan entistä aktiivisempi ja vastuullisempi kehityspoliittinen toimija: Suomi haluaa varmistaa kehityspoliitiikan vaikuttavuuden sekä omien tavoitteidensa mukaisen toiminnan. Kansainvälisillä areenoilla ja kotoperäisellä kehitystyöllä vaikutetaan entistä vahvemmin siihen, että kehitysmaat nousevat omille jaloilleen. Perussuomalaisten näkemyksen mukaan vähemmällä rahalla voi saada aikaan tehokkaampaa ja järkevämpää kehitysapua. Taloudellisten resurssien pienentymisestä huolimatta on päästy lopputulokseen, jossa Suomessa on nyt ensi kertaa selkeä kehityspoliittinen visio.

14.29 Saara-Sofia Sirén kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme maailmassa, jossa epävarmuus lisääntyy päivä päivältä. Tämänkin puheen voisi käyttää luotel-len eri kriisejä ja uhkia alkaen ilmastonmuutoksesta ja maahanmuuttoliikkeestä. Voisi myös keskittyä murehtimaan Suomen omaa tilannetta ja aiempaa pienempiä resursseja. Nämä ovat faktoja, mutta niissä piehtarointi ei muuta mitään. On katsottava eteenpäin, ja juuri niin tämä selonteko tekee.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä haluaa kiittää ministeri Toivakkaa, joka on ripeästi tuonut hallituksen asettamat kehityspoliitiikan suuntaviivat nyt ensimmäistä kertaa eduskun-taan selonteon muodossa. Tämä lisää avoimuutta ja kehityspoliitiikan pitkäjänteisyyttä. Vaikka jouduimme vähentämään tukemme määrää, säilyi Suomen tavoitteena pidemmällä

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

aikavälillä saavuttaa YK:n suosittama 0,7 prosentin osuus bruttokansantuotteesta. Tämä linjataan myös hallitusohjelmassa, ja siihen kokoomuksen eduskuntaryhmä on sitoutunut. Suomi käyttää eri kanavien kautta edelleenkin kehitysyhteistyöhön noin 700 miljoonaa euroa vuosittain. Tämä vastaa esimerkiksi Saksan ja Ranskan tasoa.

Selonteko on kiinni ajassa. Se tukeutuu vahvasti viime vuonna solmittuihin kahteen merkittävään kansainväliseen sopimukseen: Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030:een. Lisäksi se ottaa huomioon akuutin pakolaiskriisin kohdistamalla entistä enemmän resursseja pakolaisuuden lähtö-, kauttakulku- ja vastaanottomaihin. Tämä osoittaa, että kehityspolitiikka on erottamaton osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jolla rakennetaan turvallisempaa maailmaa. Toisaalta taas Suomella on ulkopolitiikassaan lukuisia muitakin työkaluja, joilla voidaan osaltaan tukea kehityspoliittisia tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Pienempien resurssien aikakaudella prioriteettien ja painopisteiden merkitys kasvaa. Kaikki ovat varmasti samaa mieltä siitä, että avun on mentävä oikeaan tarpeeseen, ei tehottomiin hankkeisiin saati ihan väärään käyttöön. Leikkaukset tekevät aina kipeää, mutta ne ovat myös mahdollisuus tarkastella toimintaa ja tarvittaessa tehostaa-kin sitä. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää jo hallitusohjelmassa määriteltyjä neljää painopistettä hyvänä perustana Suomen työlle. Kehitysmaiden talouksien vahvistaminen, työpaikat ja elinkeinojen kehittyminen ovat ehdoton edellytys sille, että maat voivat jatkossa kantaa vastuun omasta kehityksestään. Vastaavasti demokratia, oikeusjärjestelmä ja vapaa media sekä kansalaisyhteiskunta ovat edellytyksiä kehitykselle ja rauhalle. On myös tärkeää ohjata kehitystä alusta asti kestäväälle uralle, mitä tulee ruokaturvaan sekä veden ja energian saatavuuteen.

Erityisen kiitoksen ansaitsee naisten ja tyttöjen aseman nostaminen entistä vahvemmin Suomen kehityspolitiikan painopisteeksi. Useissa tutkimuksissa ja selvityksissä on todettu, että vahvistamalla naisten ja tyttöjen asemaa, oikeuksia ja osallistumismahdollisuuksia on samalla vahvistettu koko yhteiskuntaa ja edistetty sen kehitystä. Yhtä lailla on viitteitä siitä, ettei rauha ole kestävää, elleivät naiset ole mukana sen rakentamisessa. Kuten selonteossakin todetaan, on Suomella korkean tasa-arvon maana uskottavuutta ja edellytyksiä tukea kumppaneitaan tässä.

Toinen huomionarvoinen seikka on maailmanlaajuinen suuntaus kytkeä kehitysyhteistyö ja kauppa entistä tiiviimmin toisiinsa. Monet kehitysmaat toivovat, että niiden kanssa käytäisiin enemmän kauppaa pelkän avun sijasta. Investoinneilla ja kaupalla synnytetään työpaikkoja ja lisätään hyvinvointia paikallisesti eli autetaan maita kannattelemaan itse itsensä. Myös suomalaisyritykset ovat alkaneet herätä mahdollisuuksiin kehitysmaiden markkinoilla, joilla osaamisellemme on kysyntää muun muassa cleantechin tai terveysteknologian saralla. Kehitysavun ja taloudellisten intressien yhdistäminen ei ole nollasummapeliä, mutta avainsana on vastuullisuus. Suomi voi muun muassa Finnfundin kautta edistää vastuullisten yritysten tekemiä vastuullisia investointeja.

Arvoisa puhemies! Olemme onnistuneet silloin, kun yhä useamman kumppanimaan kanssa siirrytään melko yksipuolisesta avunannosta kohti moniulotteisempaa yhteistyötä, jossa lahja-avun osuus on enää murto-osa. Näin on tapahtunut erityisesti Vietnamin mutta tulevaisuudessa myös Kenian ja Sambian kohdalla. Nämä ovat rohkaisevia esimerkkejä ja kertovat siitä, että avullamme on merkitystä.

Jotta avun ja yhteistyön vaikuttavuus on maksimaalista, täytyy sitä myös arvioida huolella. Siksi on tärkeää, että ministeri on luvannut tuoda hallituskauden lopulla eduskuntaan

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

myös selvityksen kehityspolitiikan toimeenpanosta ja tuloksista. Kokoomus katsoo, että nyt käsillä oleva selonteko linjauksineen antaa hyvän pohjan vaikuttavan ja tuloksekkaan kehityspolitiikan tekemiseen.

14.35 Jutta Urpilainen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon vetosi viime viikolla yhteiseen ihmisyyteemme, jotta näkisimme ihmiskunnan yhteiset haasteet ja auttaisimme pelon ja puutteen keskellä eläviä lähimmäisiämme. Tänään me keskustelemme Suomen roolista osana ihmiskuntaa. On hyvä, että hallitus seuraa edellistä hallitusta ja tuo kehityspolitiikkansa selontekona eduskuntaan. Tämä vastaa myöskin sosialidemokraattien piiristä esitettyjä toiveita saada hallituksen globaalipolitiikka ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpano keskusteltavaksi täysistuntosalin.

Arvoisa puhemies! SDP:n eduskuntaryhmä haluaa antaa selonteosta sekä myönteistä että korjaavaa palautetta.

Ensinnäkin me haluamme antaa tunnustusta siitä, että selonteko näkee kehityspolitiikan luontevana osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Yhteydet ihmisoikeuksiin, turvallisuuteen ja talouteen sekä Suomen kansainväliseen asemaan on tunnistettu tyylikkäästi. Aktiivinen kehityspolitiikka on osa pohjoismaista mallia.

Toinen ruusu on syytä antaa selonteon painopistevalinnoista, jotka edustavat suomalaisen kehityspolitiikan pitkää linjaa. Ne heijastelevat myös YK:ssa viime vuonna sovittuja kestävä kehityksen tavoitteita. Niihin sisältyvät naisten ja tyttöjen aseman parantaminen, köyhyyden vähentäminen työllisyyttä edistämällä, rauhanomaisen ja demokraattisen yhteiskunnan vahvistaminen hauraissa valtioissa sekä luonnonvarojen kestävä käyttö. Myös yksityissektorin kehittäminen, valtion veropohjan vahvistaminen ja ruokaturva sisältyvät näihin.

Kolmanneksi on hyvä, että hallitus lupaa eduskunnalle selvityksen tämän selonteon toteutumisesta vuoden 2018 lopulla. YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpano on hyvä seurata myös eduskunnassa.

Arvoisa puhemies! Suomen kehityspolitiikkaa kelpaa edelleen esitellä kansainvälisesti. Hyvän paperin lisäksi tarvitaan kuitenkin poliittista tahtoa tavoitteiden toteuttamiseen, mihin itse asiassa liittyykin hallituksen globaalipolitiikan uskottavuusvaje. Sanat ovat kohdallaan, mutta teot eivät kaikilta osin osu samaan kohtaan.

Nykyisen hallituksen yksi keskeisimmistä uskottavuustesteistä liittyy muuttoliikekriisin hoitoon. Hallituksen pääviesti on nimittäin ollut, että kestävä ratkaisu saadaan puuttamalla muuttoliikkeen alkusyihin ja vahvistamalla lähtömaiden vakaata kehitystä. Tämän viestin uskottavuus kärsii pahoin siitä, että hallitus leikkaa lähes puolet varsinaiseen kehitysyhteistyöhön suunnatuista varoista. Esimerkiksi humanitaarisen avun puute ja pakolaisleirien resurssipula ovat suorassa yhteydessä muuttoliikkeen lisääntymiseen.

Hallitus siis tekee mittavat, yli 40 prosentin leikkaukset kehitysyhteistyöhön, millaiseen yksikään muu maa ei paljon Suomea vaikeammassakaan taloustilanteessa ole ryhtynyt. Olisikin odottanut, että selonteossa olisi avattu myös kehitysyhteistyön resurssien kohdentumista esimerkiksi YK-järjestöille ja kehityspankeille.

Ensimmäinen korjausliike-esityksemme liittyykin rahoitukseen. SDP:n eduskuntaryhmä esittää, että hallitus uudelleenarvioi kehitysyhteistyömäärärahaileikkauksia kevään kehysriihessä ja palauttaa osan leikkauksista kehäksiin. Tämä olisi merkki siitä, että hallituk-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

sen budjettilinja elää ajassa. Tällä voitaisiin hillitä myös niitä kielteisiä vaikutuksia, joita 43 prosentin leikkaukset kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ovat aiheuttaneet.

Toinen toimenpide, jota hallitukselle esitämme, liittyy kehitysmaiden oman veropohjan vahvistamistavoitteeseen. Veronkierron torjunta on keskeinen osa kestävästä kehitystä niin pohjoisessa kuin etelässä. Globaali eriarvoisuus on kasvava ongelma, mistä esimerkkinä on se, että maailman väestön rikkain prosentti omistaa yhtä paljon kuin loput 99 prosenttia yhteensä. Tarvitaan siis oikeudenmukaisempaa tulonjakoa sekä toimia veronkierron ja laittomien pääomavirtojen hillitsemiseksi.

Viime vaalikaudella hyväksyttiin ensimmäinen hallituksen kansainvälisen veronkierron vastainen toimintaohjelma. Olisi tärkeää, että hallitus päivittäisi ohjelman ja toisi sen eduskuntaan. Näin saisimme vastauksen siihen, kuinka Suomi aikoo tällä vaalikaudella edistää johdonmukaisesti kansainväliseen veronkiertoon puuttumista niin EU:ssa ja YK:ssa kuin muilla kansainvälisillä areenoilla.

Kolmas esityksemme liittyy yritysten yhteiskuntavastuun määrittelyyn. Hallitus suunnitaa kehitysyhteistyövaroja entistä enemmän suomalaisten yritysten kautta. (Puhemies koputtaa) Yritystuen kehitysvaikutusten tulee täyttää samat tiukat vaatimukset kuin muun kehitysyhteistyön. Tarvitaan siis lisää läpinäkyvyyttä ja YK:n periaatteiden mukaista yritysvastuuta. Yritysten yhteiskuntavastuun tulee ulottua koko tuotantoketjuun ja työntekijöiden oikeuksien toteutumiseen. Tämän määritelmän esitämme sisällytettäväksi selonteon toimeenpanoon.

Puhemies Maria Lohela: Nyt menee jo reippaasti yli rajan.

Arvoisa puhemies! Lopetan juuri. — Nobelin rauhanpalkinnon voittanutta arkkipiispa Desmond Tutua mukaillen, ystävät: Meidän ihmisyytemme on sidottu kaikkien kanssaihimistemme ihmisyyteen. Siksi yhteisvastuumme kertoo, keitä me olemme.

14.41 Jani Toivola vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Afroamerikkalaista kirjailijaa Maya Angelouta vapaasti lainatakseni: "Rohkeus on ihmiskunnan hyveistä tärkein. Nimittäin ilman rohkeutta ihmisellä ei ole kykyä toteuttaa mitään muuta hyvettä." Rohkeudesta lähtee kyky nähdä toisen ihmisen hätä ja ojentaa ja tarjota myöskin apua.

Ihmisoikeusperustaisuus on kestävä kehityksen elinehto, sen alku ja juuri. Se takaa jokaiselle ihmiselle yhtäläiset mahdollisuudet oman elämän eteenpäinviemiseen.

Miten ja missä elän? Perustanko perheen? Mitä haluan opiskella ja kuinka pitkälle? Tunnistanko itsessäni vaikuttajan, muutoksen tekijän tai uuden keksijän? Teenkö työtä toiselle vai ryhdyinkö yrittäjäksi? Millainen on kestävä suhteeni ympäristöön ja luonnonvaroihin?

Viime kaudella luotiin vihreän kehitysministerin johdolla historiallinen ja ihmisoikeusperustainen kehityspoliittinen ohjelma tukemaan näitä tavoitteita. Köyhyyden poistamisen, kestävä kehityksen ja ilmastonmuutoksen torjunnan tavoitteena on turvata hyvän elämän edellytykset niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville kaikkialla maailmassa.

Arvoisa rouva puhemies! Käsillä oleva selonteko osoittaa nykytilanteen ongelmallisuuden. Kehityspoliitiikan painopisteiden muuttuminen ja rahoitukseen liittyvät jyrkät ja merkittävät muutokset ovat pahin este pitkäjänteiselle ja tulokselliselle kehitysyhteistyölle, jota myös hallitus itse vahvasti peräänkuuluttaa.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Selonteko asettaa edelleen tavoitteeksi köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisen ja tunnustaa ja tunnistaa ihmisoikeusperustaisuuden. Ohjelma luo kuitenkin itse vähintään kaksi varjoa näiden arvojen ja tavoitteiden toteutumiselle:

Ensimmäinen näistä on rahoitus. Huomattavat leikkaukset kehitysyhteistyövaroihin tekevät työkalupakista huomattavasti kapeamman ja heikentävät tekemämme työn vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Nykyisillä toimilla katkaistaan monia pitkälle edenneitä kehityksen polkuja, joiden uudelleen kokoaminen tulee viemään vuosia. Menetämme asiantuntijuutta ja osaamista sekä kehitykseen jo sijoitettua pääomaa.

Hallitus on leikannut kansalaisjärjestöiltä 43 prosenttia. Tämä heikentää huomattavasti järjestöjen edellytyksiä jatkaa toimintaansa erityisesti hallitusohjelman kehitysyhteistyön pääteemojen, kuten naisten ja tyttöjen aseman parantamisen, demokratian ja vakaan kehityksen tukemisen, parissa. Sama koskee hallituksen tärkeää painotusta hauraimpiin valtioihin, joissa juuri järjestöjen rooli on korvaamaton.

Samanaikaisesti hallituksen virallisena tavoitteena on parantaa kehitysyhteistyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta juuri näillä alueilla. Tämä on ristiriitaista.

Arvoisa rouva puhemies! Toinen varjo on merkittävä viennin painotus. Selonteossa on vahva tahtotila yritysten tuomiseksi osaksi kehitysyhteistyötä ja kehittyviä markkinoita. Yksityissektorin menestys on olennainen osa hyvinvoinnin ja kestävästä yhteiskunnan rakentumisesta, mutta se yksin ei riitä tuomaan kehitystä kaikille. Meidän pitää pystyä parempan.

Miten luodaan talouskasvua, yrittäjyyttä ja kehitystä, joka lähtee ympäristöstä ja sen ihmisistä, heidän oikeuksistaan, osaamisestaan ja vahvuuksistaan? Mikä on kehittyvillä markkinoilla toimivan yksityissektorin rooli suhteessa luonnonvarojen riittävyyteen, kestävästä demokratiaan, turvalliseen oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien toteutumiseen?

On ulkoministeriön velvollisuus valvoa, että kaikki kehitystoimijat saavat aikaan kehitystuloksia ihmisoikeusperustaisesti, mutta selonteko ei aseta työlle evaluointi- ja monitorointiedellytyksiä.

Arvoisa rouva puhemies! YK:n johdolla solmittiin syksyllä kestävä kehityksen tavoitteet, jotka ohjaavat kaikkien maiden kehitystä vuoteen 2030 saakka. Tavoitteet ovat valtava askel eteenpäin kohti parempaa maailmaa, mutta nuoret ovat niissä heikosti edustettuina. Maailmassa on tällä hetkellä suurempi sukupolvi nuoria kuin koskaan aikaisemmin, ja toivomme, että Suomi olisi eturintamassa nostamassa esille globaalia nuorisopolitiikkaa. Kaikkien tavoitteiden toteutumisen edellytys ja avain on nimittäin nuorissa — siinä, että he uskaltavat haastaa vallitsevan järjestelmän ja meidät valtaapitävät sekä luoda uutta. Meillä on mahdollisuus kasvattaa sukupolvia, jotka näkevät, että oma hyvinvointi ja hyvä elämä ovat erottamattomassa yhteydessä kanssaihminen hyvinvointiin sekä ympäristön elinvoimaisuuteen ja siihen, että maapallolla myös jatkossa on edelleen elämää.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä Suomessa kestävä kehityksen työryhmää vetää pääministeri. Tämä on erinomaista eikä suinkaan toteudu kaikissa maissa. Mutta mitä tämä arvovaltainen pääoma tarkoittaa konkreettisesti?

Pariisin ilmastokokouksessa päästiin historialliseen sopuun ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi. On tärkeää, että Suomi kantaa osansa kasvavasta vastuusta. On kuitenkin pidettävä huoli, että ilmastorahoituksen kasvaminen ei ole pois kehitysyhteistyörahoista.

Kehitysyhteistyöstä leikkaaminen on arvovalinta. Se on irtaantumista jakamastamme käsityksestä, että olemme maailmanlaajuisesti sidoksissa toinen toiseemme. Emme voi

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

paeta tai sulkea itseämme ulos toisen puutteesta ja hädästä. Vielä on mahdollista tehdä arvovalinta ja muuttaa suuntaa.

14.47 Hanna Sarkkinen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme globaalissa maailmassa. Se, mitä tapahtuu toisella puolella maapalloa, vaikuttaa myös meidän elämäämme. Nykyisistä talousongelmista huolimatta Suomi on yksi maailman rikkaimmista maista. Siksi onkin outoa, että hallituksen mielestä Suomella ei ole varaa auttaa maailman köyhiä ja hätää kärsiviä. Sellaisen viestin antaa kehitysyhteistyövarojen valtava leikkaus.

Kehityspoliittinen selonteko on pääosin hyvää tekstiä. Ongelmana on kuitenkin sanojen ja tekojen ristiriita. Samaan aikaan kun hallitus sanoo tavoittelevansa kehitysyhteistyöbudjetin kasvattamista 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta, se leikkaa noin 40 prosenttia tehtävään suunnatuista varoista. Hallitus tekee historiallisen suuren leikkauksen kehitysrahoitukseen aikana, jona sen tarve on kriisien ja kasvaneen pakolaisuuden myötä ilmeisempi kuin pitkään aikaan. On epärehellistä vaatia rajojen sulkemista sanoen, että pakolaisia pitää auttaa lähtömaissa, ja samalla tehdä massiivisia kehitysyhteistyöleikkauksia.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kehityspolitiikan ainoa ongelma ei ole rahoituksen massiivinen leikkaus, vaan myös leikkausten järjenvastainen toteutustapa. Iso leikkuri kohdistuu kansalaisjärjestöjen tekemään kehitysyhteistyöhön. Järjestöt ovat toivoneet, että leikkaukset toteutettaisiin takapainotteisesti ja näin saavutettaisiin sama säästö pienemmin ongelmin. Tämä rakentava ehdotus ei hallitukselle kuitenkaan kelvannut, ja leikkaukset toteutetaan täysipainoisesti heti, mikä johtaa siihen, että osa saavutetuista tuloksista valuu hiekkaan ja jo käytettyjä rahoja menee hukkaan.

Toinen kehitysrahoitukseen liittyvä absurdateetti on Finnfundin massiiviset pääoman korotukset. Hallitus on päättänyt korottaa yritysvetoista kehitysrahoitusta tekevän Finnfundin pääomaa enemmän kuin se itse on pyytänyt. Finnfund tekee tärkeää työtä, ja yksityissektorin mukanaoloa tarvitaan kehityssponsisteluissa, mutta se ei voi korvata järjestöjen tekemää työtä. Erityisesti kaikkein hauraimmissa maissa sekä koulutus- ja sosiaali- ja terveyspuolella järjestöjen työn merkitys on suuri. Ulkoasiainvaliokunta osoitti viisautta esittäessään budjettilausunnossaan, että osa Finnfundin pääoman korotuksista tulisi suunnata paikkaamaan järjestöjen kehitysrahoitusleikkausta. Asiantuntijavaliokunnan yksimielinen mielipide ei kuitenkaan hallitukselle kelvannut.

Arvoisa puhemies! Kehityspoliittisessa selonteossa valitut painopistealueet ovat oikeasuuntaisia, ja on hyvä, että hallitus jatkaa ihmisoikeusperusteisen kehitysyhteistyön mallilla. On hyvä, että tyttöjen ja naisten aseman parantaminen on Suomen politiikan keskiössä. Myös vammaisten aseman korostaminen on oikea painopiste. Tyttöjen kouluttaminen on avain parempaan tulevaisuuteen. Tätä taustaa vasten on ristiriitaista, että hallitus leikkaa pois ison osan YK:n naistenjärjestö UN Womenin rahoituksesta.

Sanojen ja tekojen ristiriita on läsnä myös siinä, että selonteko puhuu yritysvastuullisuuden merkityksestä kehityksessä mutta samaan aikaan hallitus leikkaa suomalaisyritysten vastuullisuutta tutkivan Finnwatchin rahoitusta. Mikään muu tahoa Suomessa ei tee vastaavaa työtä ja tuota vastaavaa tietoa. Ilmeisesti siellä EK:n löylykammarissa viihtyvä hallitus ei halua, että vastuuttomien yritysten kannalta kiusallisia asioita tuodaan julkisuuteen. Sen viestin Finnwatchin suuri rahoitusleikkaus antaa.

Kehityspoliittisessa selonteossa todetaan aivan oikein, että maailmankaupan rakenteet vaikuttavat kehittyvien maiden asemaan ja maiden kyky verottaa on olennainen kehitysky-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

symys. Suomella on annettavana arvokasta verotusosaamista kehittyville maille. Globaali veroparatiisitalous pitää kehitysmaat kyykyssä. Kehittyvistä maista pakenee enemmän pääomia kuin sinne suuntautuu kehitysyhteistyöpanostuksia. Parasta kehityspolitiikkaa onkin vaikuttaa siihen, että veroparatiisitaloudelle ja verovuodoille laitetaan piste. Myös oikeudenmukainen kauppapolitiikka on olennaista. Toivottavasti koko hallituksen piirissä ja kaikissa ministeriöissä luetaan tämä selonteko ja ryhdytään toimiin, sillä hallituksen toimet veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun estämiseksi ja veroparatiisien sulke-
miseksi eivät ole tähän saakka vakuuttaneet.

Lopuksi: Jotkut ajattelevat, että kehitysyhteistyö on rahan tuhlaamista, ja kysyvät, miksi Suomen pitäisi lahjoittaa rahaa muualle maailmaan. Suomella on rikkaana maana velvolisuus auttaa. Kehitysyhteistyötä voi oikeuttaa myös Suomen edun kannalta. Onnistuneet kehityssponsistelu hillitsevät globaaleja ongelmia ja pakolaisuutta, ja kehitysyhteistyöllä luodut suhteet hyödyttävät talouttamme. On myös hyvä muistaa historiaa: vain puoli vuosisataa sitten Suomi oli itse kehitysrahoituksen vastaanottaja. Milloinkaan ei tiedä, koska meistä, avunantajasta, tulee avunsaaja, ja silloin totisesti toivon, että maailma tuntee solidaarisuutta ja yhteisvastuuta.

14.53 Stefan Wallin r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Selontekoa lukiessa ei ole vaikeaa yhtyä useimpiin siinä käytettyihin muotoiluihin. Tavoitteena tulee olla kestävä kehitys, kehityspolitiikalla haluamme edistää tasa-arvoa ja vahvistaa kaikkien naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia, haluamme vahvistaa kehitysmaiden omia edellytyksiä kaupan ja talouden kehittämiseen, ja Suomi panostaa kehitysyhteistyöhön, jossa suomalaisella osaamisella on erityinen merkitys.

Tekstin perusteellisempi, ehkä tekninen läpikäynti osoittaa selonteon vilisevän sellaisia sanoja kuten "vahvistaa", "lisätä" ja "kehittää". Lisääkö hallitus kenties rahaa kehitysyhteistyöhön? Ei. Selonteko on hyvää tarkoittava mutta valitettavasti rakennettu upottavan hiekan päälle, koska rahat kaiken tämän hyvän toteuttamiseen puuttuvat. Sivulta 9 löytyykin linjaa vahvimmin määrittävä virke: "Lähivuosina Suomi joutuu toteuttamaan kehitysyhteistyötä aiempaa niukemmin määrärahoihin ja henkilöresursseihin."

Ruotsalainen eduskuntaryhmä on marraskuussa esitellyssä vaihtoehtobudjetissaan osoittanut, että massiivisia leikkauksia, joita Suomi tänä vuonna ja tällä kaudella tekee kehitysyhteistyöbudjettiin, ei tarvitsisi tehdä, jos vain tehdään oikeita painotuksia. Lisäämättä budjetin alijäämää esitimme kehitysapuun 250 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitus.

Värderade talman! Euromässigt drabbas det multilaterala utvecklingssamarbetet och det allmänna stödet för FN-organisationer mest då regeringen skär över 300 miljoner euro i biståndet. Ändå skryter redogörelsen med hur mycket Finland samarbetar med och stöder FN-organisationer. Det här är, ärade biståndminister, tyvärr inte trovärdigt. Förra hösten presenterades det uträkningar att vi skär ned våra bidrag till FN-organisationerna med i snitt 70 procent.

Siffran var så skamlöst hög att jag lät kontrollera den på UM inför den här debatten. Kanske man på ministeriet ändå hade lyckats omallokera pengar så att siffran blivit aningen lindrigare? Svaret var i sig jakande, men ändå inte speciellt trösterikt. Stödet till FN-organisationerna skärs fortfarande ned med omkring 60 procent och samtidigt väljer Finland att koncentrera stödet till bara fyra FN-organisationer, de i sig viktiga UN Women, Unicef, UNFPA och UNDP.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Ärade talman! Det är alldeles klart att vårt internationella anseende som ett ansvarsfullt, globalt och engagerat land har fått sig en törn av detta.

Arvoisa puhemies! Haluan esittää tässä myös joitakin myönteisiä arvioita. Tässä tilanteessa on oikein, että Suomen osuus vähiten kehittyneiden maiden rahoituksesta pysyy kansainvälisten suositusten yläpuolella. Oikea painopistevalinta on myös se, että lähes kaikki Suomen kahdenväliset kumppanimaat ovat vähiten kehittyneiden maiden joukossa. Suomen tavoitteena on myös saada yksityistä yritystoimintaa vahvemmin mukaan kehitysyhteistyöhön. Kehitysmaiden valjastaminen niiden taloutta vahvistavaan normaaliin kaupalliseen yhteistyöhön on tervetullutta. Meidän on kuitenkin pidettävä huolta siitä, että nämä kaksi tavoitetta voidaan saavuttaa samanaikaisesti. Suomen on syytä seurata tarkkaan, miten yritystoiminta kohtaa kaikkein vähiten kehittyneiden maiden tarpeet, koska näiden maiden infrastruktuuri on yleensä hyvin haavoittuvainen.

Värderade talman! I sig är det lätt att understöda flera av de prioritetsområden som enligt redogörelsen ska styra vårt utvecklingsarbete. Framför allt kan vi skriva under iakktagelsen som visar att kvinnors och flickors rättigheter, ställning och möjligheter att delta i samhället förbättrar hela samhället och främjar uppnåendet av övriga utvecklingsmål. Ett viktigt prioritetsområde är också att stärka demokratin och att stärka civilsamhället.

Arvoisa puhemies! Lopuksi tärkeä periaatteellinen ajatus — tai itse asiassa retorinen avainkysymys: miksi hallitus leikkaa kehitysapua juuri nyt, kun se samanaikaisesti, varsinkin pakolaiskeskustelussa, toistaa ennalta ehkäisevään toimintaan panostamista, siis panostamista niihin ongelmapesäkkeisiin, joista nälkä, kurjuus ja pakolaisvirrat saavat alkunsa? Nimenomaan ongelmapesäkkeissä kehitysapurahoista voisi olla lähes mittaamatonta ennalta ehkäisevää hyötyä.

14.58 Antero Laukkanen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko Suomen kehityspolitiikasta on hyvin ristiriitaista luettavaa. Siinä kuvataan Suomen yleviä tavoitteita monesta eri kulmasta ja korostetaan, kuinka Suomi kantaa vastuuta maailman köyhyydestä, ja samalla leikataan noin 40 prosenttia niistä rahoista, joilla tavoitteet tulisi saavuttaa. Erityisen moitittavia ovat leikkaukset kansalaisjärjestöiltä ilman minkäänlaista sopeutumisaikaa.

Suurimmat euromääräiset leikkaukset kohdistuvat monenkeskiseen yhteistyöhön. Yleistukea leikataan lähes puolet YK:n tasa-arvojärjestöltä, juuri tältä naisten järjestöltä, väestörahostolta, lastenrahastolta. Muut YK:n järjestöt, kuten UNEP, ympäristöohjelma, kehitysohjelma, WHO, FAO ja ILO, ovat jäämässä kokonaan ilman yleistukea, siis kahdeksan järjestöä.

Myös maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön esitetyt leikkaukset ovat suuria, ja lähes kaikkea sen puitteissa tehtävää yhteistyötä vähennetään. Kun pisteenä i:n päälle leikataan vielä rauhanvälitystyön rahoituksesta, ja kuitenkin samaan hengenvetoon selonteko korostaa näiden järjestöjen roolia ja toimintaa Suomelle keskeisenä osana kehitysyhteistyötä. Ristiriita on niin ilmeinen, että lukija joutuu kysymään itseltään, miten ihmeessä tämän selonteon tavoitteet voivat toteutua. Ei taida oikea käsi tietää, mitä vasen tekee.

Vuosikymmenien aikana Suomi on rakentanut yhden maailman toimivimmista kehitysyhteistyömalleista. Vielä kaksi vuotta sitten OECD:n arvion mukaan Suomi oli ansioitu-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

nut kehitysmaiden omien painopisteiden kunnioittamisessa, joustavuudessa ja tuloshakuisuudessa. Suomea pidettiin käytännönläheisenä ja vastuullisena toimijana. Nyt tästä toimivasta mallista ollaan luopumassa. Miksi, on oikea kysymys.

Arvoisa puhemies! Suomen kehitysyhteistyössä on meneillään historian ehkä merkittävintä painopisteen muutos. Hallituksen linjaukset ovat siirtämässä kehitysyhteistyön sen sisäkehältä ulkokehälle, jolla rahoituksen painopiste siirtyy suomalaisilta kansalaisjärjestöiltä finanssitoimijoille pääomasijoituksina ja lisärahana EU-tasoisille toimijoille. Ihmisoikeusperustaisuudesta ollaan siirtymässä kohti yksityisen sektorin merkitystä painottavaa kehityspolitiikkaa. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää tätä muutosta maailman köyhyyttä ja eriarvoisuutta lisäävänä vastuuttomana politiikkana.

Monipuolinen toimijakenttä on ollut aina kehitysyhteistyömme vahvuus. Tässä me kristillisdemokraatit haluamme nostaa esiin erityisesti suomalaisten kansalaisjärjestöjen osuuden. Kansalaisjärjestöt edustavat suomalaisen kehitysyhteistyön parasta osaamista ja toteutusta. Se on pitkäjänteistä ja tavoitteellista toimintaa juuri siellä, missä tarve on suurin. Se on kustannustehokasta, se perustuu tietoon, taitoon ja pitkäaikaiseen kokemukseen jo yli 60 vuoden ajalta. Saanen muistuttaa, että hallitukset vaihtuvat, ministerit vaihtuvat, jopa virkamiehet vaihtuvat mutta nämä kansalaisjärjestöt jatkavat työtään sukupolvesta toiseen.

On arvioitu, että kehityskaistalla meidän hyvinvoiviin maihin tulevat rahavirrat ovat moninkertaiset verrattuna kehitystukeemme heille. Varmaa tietoa miljardin tarkkuudella ei tästä voi saada, mutta yksiselitteistä kuitenkin on, että Suomen kehityspolitiikan painopisteet, kuten ihmisoikeuksien ja demokratian edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen, tukevat kansainvälisen toimintaympäristömme meillemkin tärkeää vakautta.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ei pidä järkevänä hallituksen suuntaa ja painopisteen muutosta kehitysyhteistyössä vaan peräänkuuluttaa laajaa keskustelua ja yhä edelleen voimakkaampaa tukea kansalaisjärjestöjen tekemälle kehitysyhteistyölle, samalla kun voimme myös kehittää Finnfundin kaltaisia instrumentteja. Kehitysyhteistyön määrärahat tulee mahdollisimman nopeasti nostaa Suomen antamien sitoumuksien tasolle, 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Puhemies Maria Lohela: Mikäli on halua nyt käydä debattia, niin pyydän edustajia ilmoittautumaan.

15.04 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyön eri muotojen välillä ei ole todellakaan syytä vastakkainasetteluun. On erittäin hyvä, että selonteossa tunnustetaan, että hyvinvoinnin lisääntyminen kehityskaistalla ei tule tapahtumaan ilman talouselämää, työpaikkoja ja elinkeinojen kehittymistä.

Maailmalla puhutaan tällä hetkellä impact WASHista ja impact businessistä, joilla tarkoitetaan arvopohjaisen liiketoiminnan suurta tuleamista. Siinä kestävät ratkaisut ovat ydinliiketoimintaa. Liikkeelle lähdetään kohdemaan kehityshaasteista, joihin haetaan ratkaisuja uusia innovaatioita kehittämällä. Nyt on tärkeää, että meillä on tämänkaltaisille yrityksille olemassa oikeanlaista tukea ja riittävästi resursseja. Esimerkiksi Tekesillä, ulkoministeriöllä, Finnfundilla, Finnpartnershipillä on ohjelmia, joilla voidaan tukea kestävien ratkaisujen vientiä. Meillä on vain yksi maapallo, eikä meillä ole varaa jättää yrityksiä pois kestävästä kehityksestä edistämistyöstä ja köyhyyden vähentämisestä. Kehitysyhteistyön on oltava paljon muutakin kuin hyväntekeväisyyttä.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

15.05 Kari Kulmala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on todettava, että kehityspolitiikan selonteko ylipäänsä tehdään valtioneuvoston toimesta. Se on erinomainen asia. Tämä on nyt ensimmäinen kerta, kun valtioneuvosto (Vasemmalta: Ei ole ensimmäinen, vaan toinen kerta!) linjaa kehityspolitiikkaansa tässä muodossa. Se kertoo siitä, että kehityspolitiikasta on tulossa Suomessa entistä tavoitteellisempaa, harkitumpaa, järkevämpää. (Välihuutoja)

Kautta linjan myönteistä kehityspoliittisessa selonteossa on myös se, että Suomi pyrkii olemaan entistä aktiivisempi kehityspoliittinen toimija. Suomi haluaa varmistaa kehityspolitiikan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden sekä valita selkeät painopistealueet, joilla se haluaa toimia ja pystyykin täten vaikuttamaan aikaisempaa painokkaammin.

15.06 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaankin, nyt ensimmäistä kertaa ministeri Toivakan toimesta nämä kehityspolitiikan suuntaviivat tuodaan keskusteltavaksi tänne eduskuntaan tällä tavalla kuin ne nyt on tuotu, (Välihuutoja vasemmalta) ja sen takia onkin hienoa, että tätä keskustelua täällä käydään.

Ministeri Toivakka puhui esittelypuheenvuorossaan tästä yhteistyöstä yli perinteisten siilojen, ja tämä on mielestäni yksi keskeisimpiä asioita, jolla me voimme näitä tavoitteita saavuttaa, niin kuin kaikissa puheenvuoroissa on nimenomaan pidetty tärkeänä, että näitten tavoitteiden edistämiseksi nyt tehdään töitä.

15.06 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että hallituspuolueiden edustajat nyt tarkistavat faktat. Tämä on toinen selonteko kehityspolitiikasta, joka tuodaan eduskuntaan. Edellinen tuotiin vuonna 2014 toukokuussa.

Arvoisa puhemies! Kolmasosa rikkaiden afrikkalaisten varallisuudesta on sijoitettuna veroparatiiseihin, mikä aiheuttaa vuosittain Afrikan valtioille noin 14 miljardin dollarin verotulomenetykset. Tällä rahasummalla voitaisiin rahoittaa terveydenhuoltojärjestelmää, joka pelastaisi 4 miljoonan lapsen hengen, ja palkata opettajia riittävästi afrikkalaisiin kouluihin, jotta jokainen afrikkalainen lapsi pääsisi kouluun.

Nämä esimerkit kertovat veronkierto-ongelman suuruusluokasta. On aivan olennaista vahvistaa kehitysmaiden omaa tulopohjaa estämällä veronkiertoa. Viime vaalikaudella Suomi oli eturintamassa veronkierron vastaisessa työssä, teimme ohjelman kansainvälisen veronkierron torjumiseksi. Ministeri Toivakka, oletteko valmis päivittämään tuon ohjelman ja tuomaan sen eduskuntaan, jotta me tiedämme, mitä Suomi (Puhemies koputtaa) ajaa tällä vaalikaudella veronkierron vastaisessa työssä?

15.08 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selonteko ansiokkaasti nostaa esille näiden tämmöisten ikään kuin pysyvämpien arvojen ja periaatteiden merkityksen, kun puhutaan pitkäjänteisestä kehitysyhteistyöstä — ehkä arvojen, jotka kantaisivat yli hallituskausien. Olisin kysynyt ministeriltä, miten tätä suuntaa voitaisiin vahvistaa ja jatkaa, koska se on varmaan aika jaettu käsitys, että mitä enemmän meillä on painopisteiden vaihtelua tai rahoituksessa ikään kuin isoja muutoksia, niin se heikentää sitä tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Yksi mahdollinen malli tähän olisi esimerkiksi Belgiassa ja Ranskassa oleva kehitysyhteistyölaki, missä ikään kuin linjattaisiin tietyt pääperiaatteet, joiden pohjalta sitten kehitysyhteistyötä tehdään, ja aina sitten vallassa oleva hallitus tietenkin pystyisi siihen tuomaan niitä omia painotuksiaan. Miten ministeri näkee tämän mallin tai joitakin vaihtoehtoja?

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

toisia? Miten se taataan, että yli hallituskausien sitten tietyt tunnustetut painopisteet eläisivät ja jatkuisivat?

15.08 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ollut paljon keskustelua tästä yritysveltoisen kehitysyhteistyön lisäämisestä. Kehitysyhteistyöpanokset eivät voi ratkaista kaikkia ongelmia. On selvää, että me tarvitsemme mukaan yksityistä sektoria. Kehittyvien maiden talouksien vahvistaminen on avain kestäväan kehitykseen, ja erityisesti vihreän teknologian ja ympäristösektorin puolella yritysten rooli on merkittävä, mutta kaikkea yritykset eivät voi tehdä, eikä sitä kehityspolitiikkaa niiden varaan voi laskea. Vastakkainasettelu perinteisen kehitysyhteistyön ja yritysveltoisen kehitysyhteistyön välillä on turhaa, mutta siltä on tässä tilanteessa vaikea välttyä, kun järjestöiltä leikataan yli 40 prosenttia samaan aikaan, kun Finnfundin rahoituskorotukset ovat niinkin massiivisia kuin ne nyt ovat. Sinällään varmasti lisää rahaa sinne on syytäkin laittaa, mutta onko tämä oikea jako-osuus?

Haluaisin myös uudistaa tuon edustaja Toivolan tekemän kysymyksen, eli mitä mieltä ministeri on KPT:n suosittelemasta kehitysyhteistyölaista?

15.10 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakolais- ja turvapaikkakeskustelussa kuulee myös hallituspuolueitten edustajakollegoitten suulla sanottavan, että kehitysyhteistyörahoja kannattaa käyttää siellä, missä kurjuus, köyhyys ja pakolaisuus syntyy, siis ennalta ehkäisevässä mielessä. Juuri siksi on varsin nurinkurista, että hallitus leikkaa nimenomaan niitä rahoja, joilla tämä ennalta ehkäisevä vaikutus olisi. Arvoisa ministeri, haluaisin kysyä, mihin tämä perustuu. Miksi on tämä räikeä ristiriita sanojen ja tekojen välillä?

15.10 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me menemme nyt kehitysyhteistyössä kymmeniä vuosia taaksepäin, ja se on minusta tarpeetonta. Suomen kehitysyhteistyön määrärahojen bruttokansantulo-osuus putoaa tänä vuonna noin 0,6 prosentista 0,38:aan. Me tipumme kaikkien Pohjoismaiden tavoitteista, ja vaikka kaikki tietävät meidän taloudellisen tilanteemme, niin kuitenkin kukaan maailmalla ei pidä Suomea niin köyhänä maana, ettei meiltä riittäisi apua kaikista eniten tarvitseville. Tämä laadukas ja tuloksellinen kehitysyhteistyö perustuu pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen toimintaan. Viime vuoden merkittävät määrärahaileikkaukset sekä kohdennuksen muutokset keskeyttivät monet hankkeet ja ohjelmat. Nopeat suunnanmuutokset heikentävät keskinäistä luottamusta, vaikuttavat Suomen kansainväliseen maineeseen ja vaarantavat jo saavutettuja tuloksia. (Puhemies koputtaa) Siksi on tärkeää, että tämä kehitysyhteistyöpolitiikka (Puhemies: Aika!) olisi pitkäjänteistä.

Puhemies Maria Lohela: Nyt ministeri Toivakalle 5 minuuttia puhujakorokkeelta.

15.11 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia tästä keskustelusta tässä vaiheessa, ja kiitos hyvästä palautteesta. Kiitos myös kehittämisideoista. Olen äärettömän iloinen siitä, että nämä meidän selontekoomme sisältyvät painopisteet saivat oikeastaan kiitosta yli puoluerajojen kaikilta ryhmiltä. Näen itse, että me olemme nyt pystyneet näiden painopisteiden muodossa fokuoimaan toimintaamme, kristallisoimaan sitä työtä, mitä me tulemme jatkossa tekemään. Se on erittäin tärkeää.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

keätä, ei pelkästään tässä muuttuvassa kansainvälisessä tilanteessa kriisien pitkittyessä mutta myös juuri siitä syystä, että olemme joutuneet tekemään näitä leikkauksia, joita täällä on kovasti arvosteltu. Minä ymmärrän tämän leikkauksien arvostelun. Olen itsekkin pahoillani siitä, että me joudumme ne tekemään, mutta ne on jouduttu jo tekemään, ja nyt on aika katsoa eteenpäin eli sitä, miten me menemme tästä eteenpäin, miten me käytämme ne 700 miljoonaa euroa tänä vuonna ja niin, että ne auttavat nimenomaan niitä ihmisiä, jotka ovat suurimman hädän edessä ja keskellä.

Se minun täytyy tähän puheenvuoroon sanoa, että Suomen kehitysyhteistyö on ollut aiemminkin erittäin laadukasta ja hyvätasoista. Se on saanut paljon kiitosta. Ja nyt on tarkoitus, että tämän selonteon myötä tämä hyvä työ jatkuu. Meidän osaamistamme arvostetaan, ja Suomi on kaiken kaikkiaan hyvin arvostettu kansainvälinen toimija. Minun mielestäni meidän maineemme on hyvä. Nämä yksittäiset leikkaukset eivät ole meidän mainettamme syöneet.

Nyt muutamiin asioihin, jotka nousivat näissä puheenvuoroissa esiin.

Ensinnäkin, minkä takia nyt tässä tilanteessa, kun on näin äärettömän vaikea pakolaistilanne ja kriisit pitkittyvät, me leikkaamme kehitysavusta ja juuri niiltä alueilta? Minä haluaisin kuitenkin kertoa sen, että nyt nimenomaan tämän linjauksen myötä me teemme sellaisen kohdennuksen, että esimerkiksi Syyriaan ja Irakin alueille, naapurialueille tullaan kohdentamaan enemmän varoja. Me teimme sen jo viime vuonna. Viime vuonna esimerkiksi Syyriaan ja lähialueille kohdennettiin 34 miljoonaa euroa, kun meidän lupauksemme esimerkiksi tammikuussa oli 15 miljoonaa euroa. Eli tarpeen syntyessä tehdään tietenkin tällaisia päätöksiä lisää. Myöskin tälle vuodelle olemme päättäneet kohdentaa ja varmasti sen tarpeen myötä, jota toivottavasti ei tule. Me kaikki toivomme, että Syyrian kriisi jollakin aikajänteellä pikaisesti ratkaistaan, koska tämä humanitäärinen apu sinne on vain laastaria ja pitkäaikainen apu niille hädän keskellä oleville ihmisille on se, että saadaan kriisi ratkaistua. Eli Suomi toimittaa monien YK-järjestöjen, Maailman ruokajärjestön, YK:n pakolaisjärjestön kautta — he ovat meidän kumppaneitamme — apua hädän keskelle.

Sen lisäksi tässä nousi esille verotus. Kiitän siitä keskustelusta. Edustaja Urpilainen nosti sen ansiokkaasti esiin, ja tiedän, että tätä työtä on tehty. Myös tämä on asia, johon esimerkiksi ulkoministeriössä nyt on panostettu. Meillä on nimitetty pelkästään verotuskysymyksiin keskittyvä erikoissuurlähettiläs asiantuntijaksi katsomaan, mitä me tällä saralla voimme tehdä, koska tämä on tunnettu tosiasia, että tällä verojärjestelmien kehittämisellä — sillä, että kehitysmaat pystyvät keräämään paremmin veroja — on itse asiassa valtavan suuri merkitys. Pelkästään yksi prosentti lisää veronkeruuta kehitysmaihiin olisi enemmän kuin perinteinen kehitysapu koko maailmassa yhteensä. Sillä olisi valtava merkitys sille, että maa voisi esimerkiksi kohentaa omien kansalaistensa palveluja. Tärkeää työtä.

Mutta sitten tässä kiitettiin ja arvosteltiin sitä, että yksityinen sektori on tässä selonteossa mukana. Sen haluan kertoa, että tällä yksityisen sektorin mukaantulolla ei korvata perinteistä kehitysapua. Molempia tarvitaan, ne täydentävät toisiaan. On maita — esimerkiksi Syyria tällä hetkellä — joissa yksityisen sektorin panostukset eivät varmasti ole mahdollisia, mutta sitten on maita, joissa niitä todella kaivataan. On tärkeätä, että me saamme yksityisen sektorin mukaan, aivan kuten esimerkiksi muissa Pohjoismaissa. Meidän ihailemamme Norja, Tanska, Ruotsi ja Hollanti ovat paljon pidemmällä siinä, miten heidän yksityinen sektorinsa on mukana viemässä osaamistaan ja tarvittavaa kestävä kehityksen teknologiaa näihin maihin ja sitä kautta parantamassa ihmisten elämää.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Ja toisaalta yksi asia, joka näissä puheenvuoroissa ei minusta riittävästi noussut esille: Mikä on yksi syy muuttoliikkeeseen? Se, että ihmisillä ei ole toivoa paremmasta elämästä eikä työpaikkoja. Työpaikkoja luo kyllä tehokkaimmin yksityinen sektori, ja tämä viesti tulee kehityksistä hyvin vahvasti.

Eli minä olen kiitollinen tästä keskustelusta, mutta toivon kuitenkin, että me emme aseta näitä asioita vastakkain pelkästään näiden leikkauksien takia, vaan näemme monipuolisesti sen, että kaikenlaista apua tarvitaan riippuen vähän maan kehitystasosta ja myöskin siitä, minkälainen tilanne siellä ihmisillä on.

Vielä haluaisin korjata: Täällä sanottiin — oliko kristillisdemokraattien puheenvuorossa vai useammassakin — (Puhemies koputtaa) UN Womeniin ja YK-järjestöihin kohdistuvista leikkauksista, jotka toki ovat totta, me joudumme leikkaamaan monelta järjestöltä. Mutta UN Women on meidän painopisteemme. Suomi on tällä hetkellä viidenneksi suurin rahoittaja maailmassa UN Womenille.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan keskustelua.

15.17 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyöpolitiikka on erittäin tärkeää, ja kun elämme maailmassa, joka on entistä enemmän kriisiytymässä, valitettavasti, niin sen rooli entisestään korostuu.

Meillä on samaan aikaan ilmastomuutos ja maapallon väestönkasvu, jonka johdosta 20 vuoden sisällä me tarvitsemme huomattavasti enemmän ruokaa, huomattavasti enemmän vettä, huomattavasti enemmän energiaa. Ja nämä ovat niitä todellisia suuria tulevaisuuden haasteita, joihin pitää pystyä vaikuttamaan sekä ilmastomuutosta hillitsemällä että myöskin maapallon ruokaturvaa ja vettä ja energiaa lisäämällä.

Kysymys pakolaisuudesta on tänä päivänä vakava ongelma, ja pitkälti kysymys siinä on myöskin siitä, että sotien jäljiltä — tälläkin hetkellä Syyriassa — on ihmisiä, jotka ovat hengenhädässä, heitähän pitää auttaa. Mutta esimerkiksi Irakissa USA oli taistelemassa kymmenen vuotta, ja nyt tiedetään, mitä jälkiä siellä on syntynyt. Minä vain kysyn, minkä vastuun USA ottaa nyt siitä, että kymmenen vuotta sodittiin siellä Irakissa. Suurvallat voisivat ottaa enemmän vastuuta kuin kerta kaikkiaan vain käydä sotimaan.

15.19 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteko on aivan oikeansuuntainen, ja ministeri sitä ansiokkaasti tässä meille esitteli.

Kestävän kehityksen mukaisia investointeja nimenomaan meidän on suosittava. Meidän on jaettava meidän osaamistamme. Yritysten on toimittava kehityksissään vastuullisesti, ja humanitääristä apua jatketaan leikkauksista huolimatta mittavassa määrin. On nimenomaan tärkeää, että globaalia vastuuta kannetaan tämän humanitäärisen avun kautta. Se on sitä kaikkein kriittisimmin tarvittua apua.

Toisekseen on erinomainen huomio, että yksityissektorin kehitys on se, mikä nimenomaan luo hyvinvointia. Se pätee yhtä lailla kotimaassa kuin kehittyvissä maissa. Mutta toisaalta korruption väheneminen ja vahva veropohja ovat välttämättömiä, jotta julkinen sektori voi tarjota oikeudenmukaisia ja toimivia palveluja.

Lopuksi totean tähän rahoituskysymykseen, joka nyt on ikuisuuskysymys tällä vaalikaudella kaikissa asioissa, ettei tämäkään sektori mitenkään voi välttyä leikkauksilta vaan sen, aivan kuten muidenkin sektoreiden, (Puhemies koputtaa) on kyettävä kehittämään ja tehostamaan toimintaansa.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

15.20 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olin tunnistavinani kaikissa ryhmäpuheenvuoroissa kiitoksia tähän kehityspolitiikan yleiseen linjaan, ja se on mielestäni hyvä, koska tähän pohjautuu siihen puolueettomaan analyysiin, niihin suosituksiin, miten meidän tulisi toimia uudella tavalla, jotta me saisimme tuloksetta kehityspolitiikkaa ja niitä aitoja vaikutuksia.

On surullista, että pistetään vastakkain kansalaisjärjestöt, yritykset ja jopa mustamaalataan Finnfundia sen toiminnasta. Minun on syytä muistuttaa teille, että Finnfund toimii kaikkein vaikeimmissa maissa. Vastuullisuus on olennainen osa kaikkia sijoituspäätöksiä, niiden valmistelua ja varsinkin seuranta. Meillä on lukuisia hyviä esimerkkejä Etiopiasta, Keniasta, Uruguaysta, milloin mistäkin vaikeissa olosuhteissa olleista ihmisistä, naisista, lapsista, jotka ovat saaneet parempaa elämää.

15.21 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostelu Finnfundin osalta liittyy siihen, että Finnfundia pääomitettiin enemmän kuin Finnfund itse ymmärsi pyytää ja samaan aikaan leikattiin kansalaisjärjestöiltä 43 prosenttia keskimäärin tuloista, samoin YK-järjestöiltä jopa 70 prosenttia.

Mutta, arvoisa puhemies, ministeri nosti hyvin esille tämän 1 prosentin verolisäyksen, sen vaikutuksen näitten kehittyvien maiden kansantalouksien kehitykseen. Minun mielestäni se oli erittäin hyvä, että tunnistettiin tämä, mitä edustaja Urpilainen nosti esiin omassa puheenvuorossaan ja monet muutkin.

Kysyn kuitenkin, onko hallituksella tarkoitus tätä ensimmäistä ohjelmaa, liittyen tähän kansainväliseen veronkiertoon, nyt jollakin tavalla päivittää ja tuoda se tänne eduskunnan käsittelyyn. Se vei kuitenkin Suomen johtavaksi kansainväliseen veronkiertoon puuttuvaksi maaksi silloin aikanaan, ja toivoisin, että se nimenomaan tuotaisiin nyt tänne eduskuntaan päivitettyä ja sitä kautta päästäisiin jälleen jatkamaan tällä kehityslinjalla.

15.22 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä sanojen ja tekojen ristiriita tässä luo hallituksen politiikasta sellaisen irvikuvan, joka on tosi surullista kaikille niille sadoilletuhansille ihmisille kehitysmaissa, jotka jäävät ilman Suomen valtion tukea. Tyttöjen koulutusresurssit vähenevät, ja humanitäarisestä avustakin, vaikka siihen pyritään panostamaan, puuttuu semmoinen pitkäjänteisyys, kun tämä jälleenrakennus ja muu sen ympärillä oleva rahoitus, rauhanrakentaminen ja hauraiden valtioiden hajoamisen estäminen heikkenee.

Kun itse olen saanut paljon palautetta YK-järjestelmässä toimivista järjestöistä, joissa tunnen paljon ihmisiä, niin haluan myös ministerille sanoa, kun ministeri täällä pokkana sanoo, että ei ole palaverissa tullut kritiikkiä: Voin kertoa entisenä ministerinä, ettei sitä niin myöskään sanota, se sanotaan kautta rantain, siitä puhutaan tutkijoille, siitä puhutaan diplomaateille. Minä olen saanut sitä palautetta paljon, että miten Suomi voi YK:n ympäristöjärjestön perusrahoituksen ajaa alas hetkenä, kun se alkaa koordinoimaan ympäristötavoitteita YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Tämä antaa kuvan, että Suomi vetäytyy talouden ison murroksen hallitsemisessa, joka on iso kysymys, että köyhyys (Puhemies koputtaa) maailmassa poistetaan ja ympäristökriisit ratkotaan.

15.23 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyön volyymin vähentämisen lisäksi on selvää, että hallituksen pyrkimyksenä on siirtää suomalaisen kehitysyhteistyön painopistettä kansalaisjärjestöjen ja YK-järjestöjen kautta tehdys-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

tä työstä tällaiseen yritysveltoiseen kehitysyhteistyömalliin, ja kyllä nämä ovat aika merkitäviä linjamuutoksia suomalaisessa kehitysyhteistyöpolitiikassa. Haluaisin kysyä ministeriltä: miten hallitus aikoo varmistaa, että sellaiset keskeiset periaatteet, kuten esimerkiksi avoimuus, tilivelvollisuus ja tuloksellisuus, joiden eteen on tehty hyvin paljon kehittämistyötä kehitysyhteistyön saralla viimeisten vuosien aikana, nyt tulevat toteutumaan tässä uudessa, yritysveltoisessa mallissa? Tässä selonteossa valitettavasti esimerkiksi yritysveltuuta ei ole juurikaan käsitelty tai määritelty.

15.24 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det är nog ett dystert kapitel i Finlands biståndspolitiska historia som regeringen just nu skriver. Det är tragiskt att man — ganska nonchalant — bara konstaterar att nu räcker inte pengarna. Själva texten är bra.

Tämä selonteko sisältää paljon hyviä asioita, mutta niin kuin tässä on tuotu esille, teot ja sanat ja rahat eivät nyt ole sopusoinnussa ja samassa mittasuhteessa toisiinsa, ja nyt on kyse myös arvovalinnoista, kun sanoitte, että hallituksen on ollut pakko leikata. No, se on arvovalinta, ei se mitään muuta ole. Me olemme RKP:n ja ruotsalaisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa myös näyttäneet, että ei tarvitse tehdä tällaisia leikkauksia, jos ei haluta. Ne voidaan rahoittaa toisella tavalla, ja se on tuotu esille varsin selkeästi. Me myös haluaisimme, että Suomi on pitkällä tähtäimellä luotettava toimija kansainvälisesti ja kansainvälisessä kehitysyhteistyössä. Oletteko, ministeri Toivakka, vakuuttunut siitä, että Suomi pystyy tämän maineen pitämään yllä?

15.25 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Virolainen täällä totesi hyvin, että nämä kehityspoliittiset tavoitteet ja päämäärät ovat sellaisia, jotka varmaan kaikki tässä salissa pystyvät jakamaan, ja eihän ongelma olekaan niissä päämäärissä ja tavoitteissa, vaan siinä tavassa, millä tavalla tällä hetkellä tätä kehitysyhteistyöpolitiikkaa harjoitetaan, elikkä näissä valtavan suurissa leikkauksissa, jotka vesittävät sitten nämä hyvät tavoitteet ja päämäärät.

Edustaja Terho täällä totesi, että humanitaarinen apu ja siihen panostaminen on tärkeää. Kuitenkin hallitus leikkasi 30 prosenttia nimenomaan juuri humanitaarisesta avusta. Tiedän, että edustaja Terho ei kuulu niihin, mutta teidän puolueenne ehdokkaita kävi viime keväänä vaalikampanjoita oikein siitä, kuinka rajusti he tulevat leikkaamaan kehitysyhteistyötä ja leopardihatuilta viedään rahat. Tämän tyyppisiä lauseita siellä todella käytettiin. (Välihuuto) — Vai gepardihattujako ne nyt sitten olivat. — Mutta joka tapauksessa tuntuu tosi ikävältä, että nyt tässä tilanteessa, kun nimenomaan sitä apua tarvittaisiin siellä kriisi-alueitten lähellä, juuri sitä humanitaarista apua leikataan.

15.26 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin totta, että puolueemme on pitänyt vaalikampanjassa esillä myös taloudellista vastuuntuntoa tälläkin politiikkasektorilla, mutta huomautan, että ei ole olemassa mitään ristiriitaa tekojen ja sanojen välillä hallituksen politiikassa. Hallitus on sitoutunut tekemään leikkauksia tiettyyn määrään saakka koko valtiontaloudessa, ja kaikki muu toimii näiden raamien puitteissa, myös kehitysapu — ei pelkästään kehitysapu, mutta myös kehitysapu. Joten toimimme täysin johdonmukaisesti tässä asiassa ja niin kuin olemme suunnitelleet ja luvanneet.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

15.27 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä keskustelussa on useammassa puheenvuorossa todettu tämä sanojen ja tekojen ristiriita, ja silloin tietenkin olisi ollut odotettavaa ja ehkä vähän niin kuin rehellisempää tähän selontekoon myös kuvata sitä, mitä nämä leikkaukset tarkoittavat ja miten suuria ne ovat esimerkiksi juuri YK-järjestöjen osalta. Kyllä täytyy todeta, että olisi nyt tässäkin keskustelussa syytä muistaa, että tämä säästö tai leikkaus ei ole edelleenkään synonyymi uudistuksen kanssa, niin kuin on ministerin suusta monta kertaa tässäkin yhteydessä kuultu.

Sitten tämä ihmetys tämän pakolaiskriisin hoidon osalta: Samaan aikaan, kun täällä hallituspuolueitten edustajat sanovat, että kyllä lähialueilla täytyy näitä ihmisiä auttaa, YK-järjestöiltä leikataan huomattava osa siitä tuesta, jolla ne yrittävät näitä leirejä siellä pitää päällä ja hoitaa kunnolla, jotta ihmisten ei tarvitsisi lähteä hengenvaarallisille matkoille. Eli kyllä tässä tämä logiikka ontuu, ja olisi hienoa kuulla ministeriltä myös näitten leikkausten vaikutuksista ja siitä, minkälaisia arvioita olette tehneet tästä.

15.28 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin muistuttaa, että Suomen tuki Syyriaan ja sen lähialueille vuosina 2011—2016 on yhteensä jo 107 miljoonaa euroa, että ei se nyt ihan olematon summa ole. Ja humanitaarisesta avusta kyllä leikattiin onneksi nyt vähemmän, koska ihan samaa mieltä olen siitä, että sitä apua totta kai tarvitaan.

Mutta, arvoisa puhemies, fiksut investoinnit uusiutuvaan energiaan vähentävät ilman muuta köyhyyttä ja parantavat ruokaturvaa hyvinkin tehokkaasti, ja sen avulla voidaan myös integroida pakolaisia esimerkiksi naapurimaihin niin, että ei tarvitse lähteä henkensä kaupalla toiselle puolelle maapalloa. Maailmassa, jossa väestö kasvaa ja kaupungistuu, kotipuutarhojen kuokkiminen ei enää riitä, ei pidä nälkää loitolla. Tarvitaan toimivia elintarviketukijoukkoja, jotka ulottuvat maatalouden tuotantopanoksista kuluttajan pöytään. Jotta ihmiset pääsisivät ruokaan käsiksi, heidän pitää saada työtä ja toimeentuloa. Tarvitaan miljoonia tuottavia työpaikkoja satoihintuhansiin yrityksiin, ja suurin osa niistä tarvitsee sähköä. Minä muistutan teitä, että yli puolet afrikkalaisista on vielä ilman ensimmäistäkään sähkövaloa ja se, jolla sähköä on, maksaa siitä satumaisia summia. (Puhemies: Aika!) Muun muassa tähän tarvitaan... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.29 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeää, että kehityspolitiikkaa tehdään yli hallituskausien, ja sikäli on hyvä, että hallitus on säilyttänyt keskeiset prioriteetit myös tässä selonteossa. En ollut varma, toimiiko muistini, joten piti katsoa Googlesta, että todellakin ensimmäinen selonteko annettiin omalla ministerikaudellani, toukokuussa 2014, ja hyvin paljon samoja teemoja siinä oli.

Mutta olisin, ministeri, kiinnittänyt kahteen asiaan huomiota.

Toinen on järjestöjen rooli. Mielestäni on jonkinlainen ajatusvirhe jo siinä kesän raportissakin, jossa ajateltiin, että nyt pitää järjestöjä koordinoita tämän meidän virallisen kehityspolitiikkamme taakse. Jos katsoo järjestöjä, niin niillä on yli tuhat projektia yli sadassa maassa. Mielestäni se on vahvuus ja se on rikkaus, että nämä järjestöt toimivat myös sellaisissa maissa, joissa Suomi muuten ei ole läsnä. Otetaan joku Sierra Leone — ei meillä siellä ole monia projekteja, mutta sitten on pieni kansalaisjärjestö, joka tekee siellä asioita.

Ja viimeisenä asiana YK-järjestöjen rooli. Meillä on ollut aikaisemmin politiikkana, että valitaan näitä pieniä, kovia, hyviä järjestöjä — UN Women, UNFPA, UNEP — ja nyt olen

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

erittäin huolissani esimerkiksi siitä, että UNEPin rahoitus on vedetty kokonaan alas ja näissä muissa on leikkauksia.

15.30 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä selonteko on ristiriitainen, mutta se johtuu siitä, että hallituksen politiikka on ristiriitaista.

Otetaan nyt esimerkkinä YK-järjestöt. Selonteossa sanotaan, että Suomi vahvistaa kansainvälisten toimijoiden työtä, ja samaan aikaan YK-järjestöihin kohdistetaan valtavat, jopa 70 prosentin, leikkaukset. Se tulee aivan varmasti heikentämään heidän työtänsä.

Kaikki hyvä ja tuloksellinen kehitysyhteistyö on pitkäjänteistä toimintaa, ja tämän tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden hallitus nyt vaarantaa näillä massiivisilla leikkauksilla ja rahoituksen ehtojen muutoksilla.

Meidän suomalaisessa kehitysyhteistyökentässä on monta toimijaa, ja niillä on kaikilla tärkeä paikkansa siinä. Yksi niistä on meidän eduskuntapuolueiden perustama Demo Finland. Minä olisinkin halunnut kysyä edustaja Toivakalta: miten te näette Demon roolin tulevaisuudessa, koska Demo on käsittääkseni ainoa toimija, joka tähtää nimenomaan demokratiakehityksen ja demokratian edistämiseen? Jos me ajattelemme demokratiakehitystä, yhteyttä konflikteihin, sillä on aivan selvä (Puhemies koputtaa) yhteys ja konflikteilla muuttovirtoihin.

15.31 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nyt useampaan otteeseen viitattu tähän aikaisempaan selontekoon ja siihen, miten tällä otetaan askeleita taaksepäin tai että tässä ei ole logiikkaa.

Todellakin on niin, että aikaisempi selonteko vuodelta 2014 on, mutta se keskittyi tuloksiin ja annettiin kauden lopulla. Tämä selonteko on etupainotteinen, ja tässä katsotaan tulevaisuuteen, ja se on se, mikä tässä on nyt uutta ja ensimmäistä kertaa. Tämä vastaa nimenomaan tähän tarpeeseen päivittää meidän kehityspolitiikkaa uuteen tilanteeseen. Kansainvälisesti on muuttunut paljon: YK:n Agenda 2030, ilmastopöytäkirja ja tietenkin tämä pakolais- ja humanitäärinen kriisi mutta myös meidän kansallinen, uusi tilanne, jossa nämä resurssit ovat niukemmat.

15.32 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen hallitus on laskenut nyt sitten kehitysyhteistyövaroja 0,6 prosentista 0,38:aan, ja minun mielestäni meidän on kyllä syytä kysyä, onko meillä varaa leikata kehitysyhteistyövaroja tällä tavoin, onko meillä varaa nakertaa meidän kehityspolitiikkaa tosi pieneen. Voidaan hyvin puhua myös siitä, voiko olla puhumatta suunnanmuutoksesta, kun varat menevät näin pieneen ja kun jättäydymme kokonaan pohjoismaisesta viitekehyksestä ja kun leikkaamme YK-järjestöjen tukea niin, että meidän osuus on siellä todella paljon pienempi kuin ennen, ja kun kansalaisjärjestöjen toimintoja puolitetaan, leikataan heidän mahdollisuuksiaan tukea sellaisia projekteja, joissa hallitus ja valtiot eivät voi olla mukana, esimerkiksi vähemmistöjen tukemisessa monessa maassa, jossa se voi olla vaikeaa, ja kun humanitäärisen ja kestävä kehityksen tuki tulee ihan eripainotteiseksi. Täällä on puhuttu todella paljon (Puhemies koputtaa) vaikuttavuudesta ja tuloksista. Humanitäärinen on tärkeää, (Puhemies: Aika!) mutta sen vaikuttavuus kestävään kehitykseen on hyvin pieni, valitettavasti.

15.34 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueiden edustajat ovat useimmissa puheenvuoroissa tulkinneet niin, että melkein kaikissa ryhmä-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

puheenvuoroissa oltaisiin kiitetty hallituksen kehityspolitiikkalinjauksia. Sanon siihen, että vaikka KD usein suhtautuu ymmärtäväisesti hallituksen tekemisiin, olemme kyllä tässä asiassa täysin eri linjoilla.

Kristillisdemokraattien merkittävimmät erot hallituksen kehitysyhteistyö- ja maahanmuuttopolitiikkaan koskevat ennen kaikkea EU-politiikkaa ja kansainvälisiä ratkaisuja. Meidän mielestämme Suomen tulisi panostaa EU:n yhteiseen kiintiöpakolaisjärjestelmään ja toisaalta turvapaikanhakijoiden sisäisistä siirroista olisi luovuttava. Pakolaisuutta tulisi pyrkiä ennaltaehkäisemään panostamalla apuun kriisimaiden lähialueilla. Mutta hallitus on toiminut näissä juuri päinvastoin: leikannut kehitysyhteistyöstä ja hyväksynyt laittomaan ja vaaralliseen maahantuloon kannustavat turvapaikanhakijoiden sisäiset siirrot EU-maiden kesken. (Puhemies koputtaa) Kansainvälinen tilanne on muuttunut oleellisesti, (Puhemies: Aika!) ja siksi kysyn: olisiko ollut viisautta tehdä toisin?

15.35 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): "Kun pasuuna oli soinnut / kaikki oli valmista maan päällä / ja Jahve jakoi maailman. Osansa saivat / Coca Cola Inc., Kaivosyhtiö Anaconda, / Ford Motors ja sen sellaiset."

Arvoisa puhemies! Nämä Pablo Nerudan sanat 60 vuoden takaa kuvasivat varmasti hyvin sitä silloista maailmaa ja suuryhtiöiden toimintaa. Maailma on muuttunut, ja tänä päivänä myöskin ymmärretään ja osataan käyttää yritystoiminnan panosta kehitysyhteistyössä hyväksi. Mutta se, että luovumme suuryritysten demonisoinnista, ei tarkoita sitä, että niitä pitäisi myöskään idealisoida. Sen vuoksi sen ohella, mitä tässäkin selonteossa ihan oikein todetaan yritystoiminnan merkityksestä, olisi mielellään nähnyt enemmän painotusta myös niiden pelisääntöjen vahvistamiseksi, jotka takaavat ihmisoikeuksien, ympäristöhoidon, veronmaksun ja työn perusoikeuksien kunnioittamisen yritysvastuulla.

15.36 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vähän kyllä hämentävät muutamat näistä opposition puheista. Kun olen itse asiaa seurannut, niin en ole ikinä huomannut, että Suomen kulloinkin antama kehitysavun määrä olisi mitenkään vaikuttanut seuraavana vuonna saapuvien turvapaikanhakijoiden määrään. Eli tämä annettu kehitysapu ei siis ainakaan aiemmin ole millään tavoin korreloinut turvapaikanhakijoiden määrän eikä etenäkään sen kanssa, mistä maista tänne on tultu.

Arvoisa puhemies! Minä kuitenkin tästä logiikasta jotenkin sain kiinni ja käänän sitä pikkasen toistepäin, eli jo vuosikaudet ovat Somalian ja Irakin kansalaiset olleet karkijoukossa, kun katsotaan, mistä maista Suomeen on tullut turvapaikanhakijoita. Näissä molemmissa maissa on kuitenkin laajoja alueita, joilla vallitsee rauha, ja näiltä alueilta ei turvapaikanhakijoiksi lähdetä. Irakissa tämä alue on niin kutsuttu Kurdistan ja Somaliassa Hargeisan kaupungin ympäristö eli Somalimaa. Näillä molemmilla alueilla on jo suomalaista yritystoimintaa, esimerkiksi aurinko- ja tuulivoimateknologian aloilla. (Puhemies koputtaa) Kysynkin asianomaiselta ministeriltä, (Puhemies: Aika!) eikö tämä olisi juuri se... — En sitten kysykään. (Naurua)

15.37 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Humanitäärinen apu on tärkeää, mutta kuten ministeri itse täällä totesi, se on vain laastari. Tarvitaan myöskin pitkäjänteistä kehitysyhteistyötä, jota tekevät YK:n järjestöt ja kansalaisjärjestöt. Ja tässä on se ongelman ydin: te leikkaatte kansalaisjärjestöjen tukea noin 43 prosenttia ja YK-järjestöiltä jopa 70 prosenttia.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Mutta, arvoisa puhemies, minä haluan puhua verotuksesta, koska se on kaiken ydin. On hyvä asia, että ministeri on nyt aktivoitunut ja ministeriö sen mukana ja suurlähettiläs verotuskysymyksiin on asetettu, mutta se ei riitä. Me tarvitsemme toimenpideohjelman. On tärkeää, että eduskunta tietää, mitkä ovat Suomen tavoitteet ja prioriteetit, ja sillä haetaan myöskin täältä eduskunnasta tuki. Joten toivon, ministeri, että te vastaatte minun kysymykseeni: oletteko te valmis päivittämään sen ohjelman, joka viime vaalikaudella laadittiin kansainvälisen veronkierron torjumiseksi, ja tuomaan sen eduskuntaan?

15.38 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on hie-
man demonisoitu Finnfundin roolia. (Vasemmalta: Ei ole!) — No, humanitäärisestä avus-
ta on puhuttu, ja minä puhun tässä humanitäärisestä avusta. — Ehkä nyt auttaa hahmotta-
maan tilannetta se, että niissä yhtiöissä, joissa Finnfund on mukana, on naisille vuonna
2014 tullut suoria työpaikkoja 8 600 kappaletta ja epäsuoria työpaikkoja 12 000 kappalet-
ta. Edellä mainituista työpaikoista puolet on Afrikassa. Tämä on sellaista työtä, joka on
myös humanitääristä työtä. En mitenkään väheksy sitä ongelmaa, mikä liittyy näihin leik-
kauksiin, mutta siihen on omat perusteet, niin kuin tässä selonteossa ihan oikein sanotaan.

Ministeriltä kysyisin sellaista, että kun täällä sivulla 10 puhutaan lisääntymis- ja seksu-
aaliterveyden asioista, niin minkälaisia esteitä näette, että tällaisen perhesuunnittelun
eteenpäinviemisessä löytyy kentältä.

15.39 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen ohella, että Suo-
men kansainvälisen veronkierron vastaisen ohjelman päivitys on tärkeätä, kiinnittäisin
huomiota nyt tähän yritysten yhteiskuntavastuun merkitykseen. Tulevaisuudessa yrityksil-
le tulee helposti suuria mainetappioita. Se liittyy siihen, että kunnioitetaan ihmisoikeuksia,
sosiaalisia perusoikeuksia, ympäristöoikeuksia. Viime kaudella — varmaan ministeri
muistaa — me teimme tällaisen Suomeen liittyvän, julkista sektoria ja yrityksiä koskevan
yhteiskuntavastuutiekartan. Olisi tärkeätä, että tätä työtä jatkettaisiin myös tällä hallitus-
kaudella. Erityisesti kiinnitän kahteen asiaan huomiota: suomalaisten, kansainvälisillä
kentillä toimivien, globaalimarkkinoilla toimivien, yritysten täytyy myös korostaa yritys-
tensä yhteiskuntavastuuta, ihan maineensa kannalta. Ja varsinkin nyt, kun uudistetaan
myös valtion omistajapolitiikan strategiaa, siellä valtionyhtiöillä on erityisen suuri merki-
tys, että kirjataan vahva yhteiskuntavastuukriteeri myös valtionyhtiöitten toiminnalle.
Ajatteletteko, ministeri, samalla tavalla?

Puhemies Maria Lohela: Otetaan puheenvuorot edustajilta Elo ja Lindtman, ja sitten pyy-
täisin ministeriä vastaamaan.

15.40 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristittyjen hätä
maailmalla on tällä hetkellä suuri. Lähi-idässä on arviolta 12 miljoonaa kristittyä, ja hei-
dän määränsä puolittuisi vuoteen 2020 mennessä. Aikaa ei siis ole hukattavaksi. Suomen
on tässä mahdollista — meidän kehitysyhteistyömme avulla — pyrkiä takaamaan kristityn
väestön oikeus saada tietoa perusoikeuksistaan ja tietysti sitten myös uskonnonvapaudes-
ta. Tässä tulostavastuullisuus on tietysti suuressa roolissa niissä maissa, mihin Suomi kehi-
tysyhteistyötä antaa. Näitä maita, joihin Suomi kehitysyhteistyöapua antaa, ovat esimer-
kiksi Etiopia, Kenia ja Tansania, ja Open Doors -järjestön listalla nämä ovat maita, joissa

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

uskonnonvapaus ei toteudu sillä tavalla kuin pitäisi. Arvoisa ministeri, miten hallitus ottaa kehityspolitiikassa huomioon kristittyjen aseman maailmalla?

15.41 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voisiko joku kertoa, kuka täällä on Finnfundia demonisoinut? Tai jos on sitä mieltä, että kehitysapuleikausten kritisointi on jotenkin Finnfundin demonisointia, niin en oikein ymmärrä. Nimitäin "valiokunta esittää, että osa suunnitellusta Finnfundin pääomakorotuksesta suunnattaisiin kansalaisjärjestöjen kannalta kielteisten vaikutusten lievittämiseen sekä Suomen priorisoimien YK-järjestöjen, kuten UNEPin, rahoituksen turvaamiseen". Tämä on ulkoasiainvaliokunnan yksimielinen lausunto. Edustaja Kiuru, syyttättekö te ulkoasiainvaliokunnan jäseniä demonisoinnista? Haluaisin tähän vastauksen.

Arvoisa puhemies! Edustaja Urpilainen otti erittäin tärkeän asian ja teeman esiin. Tämänkin keskustelun aikana EU-maat ovat menettäneet verojen välttelyn ja kierron seurauksena yli 200 miljoonaa euroa, siis pelkästään tämän keskustelun aikana. Suomi nousi viime kaudella kansainvälisen veronkierron vastustamisen kärkeen. Tämä lähettiläs on hyvä asia, mutta tässä kysymys: Aikooko hallitus ottaa (Puhemies koputtaa) tämän agendalle? Aiotteko tuoda (Puhemies: Aika!) tämän ohjelman päivityksen eduskuntaan?

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeriä vielä edustaja Kiuru, olkaa hyvä.

15.42 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pyydän anteeksi edustaja Lindtmanilta, jos olen asettanut sanani niin, että se loukkaa edustajakollegoita, se ei ole tietenkään tarkoitus. Olen kuitenkin ymmärtänyt, että tässä on hieman niin kuin vastakkain asetettu leikkauksia ja sitten taas toisaalta Finnfundin pääomittamista. Sekään ei tietenkään... (Hanna Sarkkinen: Ulkoasiainvaliokunnan lausunto on yksimielinen!) — Kyllä, lausunto on yksimielinen, ja olemme myös hallinto- ja turvallisuusjaostossa kuulleet, mutta olemme myös kuulleet niistä hyvistä asioista, joita Finnfund tekee. Ja nyt ainakin minulle on syntynyt hieman semmoinen käsitys, että sitä puolta halutaan ikään kuin väheksyä. — Niin kuin äsken sanoin, naisille on vuonna 2014 tullut suoria työpaikkoja Afrikassa 8 600. Minun mielestäni se on erittäin arvokasta humanitääristä työtä, mutta edelleen pyydän anteeksi, jos olen asettanut sanani niin, että se on ymmärretty, tai haluttu tietoisesti ymmärtää, loukkaavasti. (Eduskunnasta: Hyvä anteeksipyyntö!)

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Toivakalle 3 minuuttia paikaltaan.

15.44 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Arvoisa rouva puhemies! Me linjaamme nyt kehityspolitiikan tulevaisuutta, sitä, minkälaiseksi se muuttuu tässä muuttuneessa ympäristössä. [Ville Niinistö viittasi ministerille, että tämä nousisi seisomaan.] (Naurua) — Anteeksi, edustaja Niinistö, miten minä nyt näin unohduin tuonne. — Raha on tärkeää, ja meillä on edelleen 700 miljoonaa tällekin vuodelle käytössä, ja tällä kehyskaudella tämä rahoituksen taso on toivottavasti hieman nouseva. Mutta korostan sitä, että ei Suomi ainoastaan rahalla ole tähänkään asti tehnyt kehitysyhteistyötä, vaan osaamisella ja hyvällä kehityspolitiikalla. Tämä ei ole kadonnut meiltä mihinkään.

Sitten minä haluaisin edustaja Niinistölle vielä sanoa, että Suomen maineesta ovat kovin monet olleet huolissaan, ja minäkin olen keskustellut muiden kuin vain ministerien kanssa tästä asiasta, aika laajan joukon kanssa ihmisiä ympäri maailman. Esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

YK:n suurlähettiläs New Yorkissa on tätä asiaa seurannut jonkin verran, ja hän sanoi, että hän ei näe tässä Suomen maineeseen tulleen suuria kolhuja. Kyse on niin pitkäjänteisestä työstä ja Suomen hyvästä maineesta, ettei se näillä yksillä leikkauksilla vaurioidu. Mutta meidän täytyy pitää huoli, että se on hyvää jatkossa — se on aivan olennaista — ja on meidän kaikkien käsissä, että se on jatkossakin hyvää.

Minä jopa sanoisin, että tämä maineen vaurioituminen on aika suomalainen keskustelu. Meillä on vähän tapana olla semmoisia, että huono itsetunto on mukana monessa. Keski-tyttäisiin nyt enemmän tähän tulevaan ja siihen, mitä me todella teemme, niin kuin tämän selonteon on tarkoitus.

Sitten minä haluaisin nyt — minulla on vain kolme minuuttia aikaa — antaa muutaman kommentin tästä yksityisestä sektorista ja siitä yritysvastuusta, mistä täällä muun muassa kysyttiin. Eli siis meillä on erilaisia välineitä nyt tehdä kehitysyhteistyötä yksityisen sektorin kanssa. Kaikki nämä kehitysrahoitusinstrumentit ovat osa kehitysyhteistyötä, ja näiltä hankkeilta edellytetään aina kehitysvaikutuksia. Niitä arvioidaan ennen kuin ne hankkeet saavat rahaa, sen hankkeen toteutusta seurattaessa sekä jälkikäteen. Tähän on erilaisia välineitä riippuen vähän instrumentista.

Finnfundin osalta esimerkiksi, se kun on valtion omistajaohjauksessa, sen on noudatettava toiminnassaan YK:n Global Compact -periaatteita. Sen on arvioitava rahoittamiensa hankkeiden ihmisoikeusvaikutukset ja varmistettava niiden toteutuminen välineillä, jotka on kansainvälisesti rakennettu. Sen lisäksi tätä avoimuutta lisätään, mutta esimerkiksi näitä kehitysvaikutuksia arvioidaan seuraavien mittareiden avulla: työpaikat rahoitettavissa hankkeissa; hankkeista hyötyvät viljelijät; verotulot ja maksut; köyhää väestönosaa suoraan palvelevien hankkeiden osuus. Eli mittareita on paljon, ja tätä avoimuutta ja seurantaa itse asiassa lisätään koko ajan. Siinä mielessä me olemme menossa hyvään suuntaan, ja kun järjestimme jokin aika sitten Säätytalolla Yksityinen sektori ja ihmisoikeudet -tapahtuman, siellä oli valtava määrä yrityksiä, jotka olivat kiinnostuneita nimenomaan siitä, miten ihmisoikeudet voidaan ottaa jatkossa paremmin huomioon. (Puhemies koputtaa)

Tähän verotusasiaan: Kyllä, sanon sen, että ulkoministeriössä on käynnissä verotuksen ja kehityksen toimintasuunnitelman valmistelu. Näin vastaan tähän kysymykseen. Muuta en tässä vaiheessa pysty lupaamaan, koska asioihin täytyy tietenkin perehtyä ennen kuin mitään luvataan sen enempää.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan keskustelua.

15.47 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys Suomen maineesta ja toimintakyvystä YK-järjestelmässä on paljon laajempi. Meillä on isoja murroksia siinä, miten taloutta ohjataan kestäväan suuntaan. Se ei vain riitä, että me viemme suomalaisille clean tech -yrityksille vientiluottoja, vaan me viemme rahat pois siellä, että YK-järjestelmässä saadaan jalkautettua se osaaminen kehitysmailhin esimerkiksi UNEPin kautta.

UNEP koordinoi ympäristöjärjestönä nyt kaikkea sitä kestäväan kehityksen tavoitteiden ja ilmastopuhtautuksen edellyttämää rakenteellista työtä, jotta kehitysmaat saavat vaikka ilmastomuutokseen sopeutumisen hallintaan. Eli jos ei ole oikeusvaltio ja jos järjestelmät eivät ole kunnossa, niin vaarana on, että ne yritykset voivat olla tehottomia. Kansalaisjärjestöjen ja meidän kahdenvälisen yhteistyön tuloksellisuus on koko ajan parantunut. Nyt tehdään tosi nopea siirto. Näyttäisi siltä, että te otatte joitain yritystukien muotoja takaisin,

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

jotka on jopa todettu aikaisemmin tehottomiksi, ja tässä on se riski, että rahaa menee tehotomammin käyttöön. Ei saa olla ideologinen kysymys se yritysysteistyö. Vaikka se onkin tärkeää, niin sekin pitää (Puhemies koputtaa) tehdä huolella.

15.48 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä aiemmin perussuomalaisen ryhmäpuheenjohtaja sanoi sen asian ytimen. Hallitukselle kehityspoliittikka on leikkauskohde muitten joukossa, kun se pitäisi nähdä osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, se pitäisi nähdä strategisena valintana. Sitä vasten on hyvin hankala ymmärtää näitä rajuja leikkauksia varsinaiseen kehitysyhteistyöhön, jotka pudottavat meidät pois tästä pohjoismaisesta viitekehyksestä, joka on Suomelle se oikea paikka.

Erityisen vaikeaa on ymmärtää näitä leikkauksia YK-järjestöille. Ne ovat suorastaan vahingollisia tässä tilanteessa, kun nimenomaan pakolaisleirien olosuhteita tulisi parantaa. Tässä ovat kyllä sanat ja teot räikeässä ristiriidassa.

Hyviä tavoitteita naisten ja tyttöjen asemasta, veropohjan vahvistamisesta, ruokaturvasta ja niin edelleen, mutta nyt, ministeri Toivakka, kaksi viestiä teille: perukaa tulevassa kehysriihessä nämä kohtuuttomat leikkaukset kehitysyhteistyöhön, ja kuten täällä edustaja Urpilainen ja edustaja Rinne ovat vaatineet, päivittää tämä kansainvälisen veronkierron vastainen ohjelma.

15.49 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 32 000 turvapaikanhakijaa saapui viime vuonna Suomeen. Tämän vuoden lukua me voimme vain arvailla. Ei tarvitse mennä meren taakse kehitysyhteistyön perässä, kehitystyö on tullut Suomeen. Yksistään luku- ja kirjoitustaidottomia on maassamme pitkää aikaa jo aivan haasteeksi asti. Kysykää vaikka kunnilta, jos ette muuten tätä tosiasiaa usko.

Oppositio on vaatinut bruttokansantuotteen 0,7 prosentin kehitysyhteistyörajan saavuttamista. Tosiasiassa — kysyn esimerkiksi kristillisdemokraateilta — onko tämä 0,7 prosenttia itseisarvo, vai olisiko se itseisarvo se, miten ne rahat käytetään? Me tiedämme, että on paljon heikkouksia kehitysapurahojen käytössä, ja siinä mielessä leikkaukset ovat ajan-kohtaiset. Saavutamme me tavoitteen, jos laskemme maahanmuuton kustannukset, eliikkä 0,7 prosenttia bkt:sta? Eliikkä pelkästään tänä vuonna maahanmuuton kustannukset ovat 600—800 miljoonaa euroa, (Puhemies koputtaa) ja jos me nämä laskemme yhteen, niin me saavutamme tämän helposti.

15.50 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä kansainvälistä yhteistyötä tarvitaan paljon enemmän kuin mitä sitä nyt on tehty. Tämä tilanne on sellainen, tosi paha. Ministeri Toivakka kertoi tuossa, että Suomen maine ei ole pahasti rapistunut YK:n piirissä, mutta jos mietitään sitä tilannetta, että panostettaisiin paljon enemmän — sen, mitä meidän kuuluisi laittaa — niin meidän maineemme olisi paljon parempi, ja sitä toimenpidettä tarvittaisiin nimenomaan nyt niissä kehitysmaissa ja näissä maissa, jotta me pystyisimme vaikuttamaan siihen, että ihmisten ei tarvitsisi lähteä pois sieltä omasta kotipaikastaan. Onko hallituksella suunnitelmia missään vaiheessa parantaa tätä taloudellista tilannetta ja antaa enemmän rahaa kehitysyhteistyöhön?

15.51 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Först vill jag tacka ministern för att läget i Syrien beaktas skilt för sig och att man satsar på det.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Tässä puhuttiin tehokkaammasta rahan käytöstä. Monet kehitysyhteistyöprojektit ovat pitkäjänteisiä projekteja, joiden vaikutukset eivät näy ihan heti, ja niitten rakentaminen kestää kauan. Nyt useasta ollaan katkaisemassa siivet kertaheitolla, pelkästään Suomen Läheytysseuran projekteista 17 lopetetaan. Tämä vaikuttaa välillisesti satojentuhansien ihmisten elämään. Tehokkuus: Miten tehokasta on rakentaa tehdas ja sitten vetää se tasaiseksi just silloin, kun viimeistä konetta ollaan kantamassa sisään? Ei ole tehokasta eikä ole vastuullista. Kysynkin nyt ministeriltä: missä määrin ollaan käyty keskustelua näitten järjestöjen kautta siitä, että voitaisiin turvata kriittisimpien projektien läpimeno ja loppuunsaattaminen, vai ollaanko edetty ihan juustohöyläperiaatteella?

15.52 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy edustaja Niikolle todeta, että tämä 0,7 prosenttiahan on hallituksen tavoite, joka löytyy kyllä onneksi pitkän tähtäimen tavoitteena täältä sivulta 9, että ei tätä nyt pelkästään täällä oppositio ole keksinyt, että yritetään sitä 0,7:ää prosenttia tavoitella, ja se on hyvä.

Oikeastaan ministeriltä olisin halunnut kysyä sitä, millä tavalla tämä 0,7 sitten saavutetaan, minkälaisella aikataulutuksella, minkälaisella suunnitelmalla. Minusta on hienoa, että se on pidetty edelleenkin siellä tavoitteena. On tosiaankin tärkeää, että me teemme tehokasta ja tavoitteellista kehitysyhteistyötä, mutta kun esimerkiksi kansalaisjärjestöiltä, edustaja Niikko, monilta kristillistaustaisilta kansalaisjärjestöiltä leikattiin yhteensä 43 prosenttia, niin monet projektit jouduttiin hyvin nopeasti ajamaan alas. Teille on varmaan tuttu Fidan tekemä kehitysyhteistyö: kesken kauden ihmiset joutuivat lähtemään kentältä. Se on todella traagista ja varmasti aiheuttaa melkoista hämmennystä siellä, muun muassa (Puhemies koputtaa) naisten ja lasten parissa tehtävän työn johdosta.

15.54 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tavoite 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta on, kuten hallituksen esityksessä on, pitkän aikavälin tavoite. (Timo Harakka: Seuraavan hallituksen!) Itse en usko, että se tämän hallituskauden aikana toteutuu, eikä ole syytäkään toteutua, koska me tällä hetkellä teemme niin paljon humanitääristä työtä nyt omassa maassamme. Tämä on ainakin minun näkemykseni, ja siinä mielessä uskon, että kannamme myös osuutemme pakolaiskriisin kautta tässä humanitäärisessä avustamisessa jo selkeästi yli sen 0,7:n bkt:sta.

Mutta mitä tulee näihin suomalaisiin kansalaisjärjestöihin, niin toki olen sitä mieltä, ja oli meidän puoleemmekin ainakin vielä viime hallituskautena, että suomalaisia kehitysapujärjestöjä tulee arvostaa ja leikkaukset heiltä eivät saisi olla näin suuria. Siinä mielessä tätä keskustelua on syytä käydä. Emme me voi laittaa samalle viivalle kahdenvälistä, moninkeskistä ja kotimaista kehitysyhteistyötä. Näissä tulee, totta kai, tehdä selkeä ero, mutta se on meidän arvoisan ministerin käsissä.

15.55 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selonteossa ilahduttaa erityisesti se, että kansainvälisen kaupan merkitys nostetaan esiin. Hallitus pitää tärkeänä, että kohdemaiden mahdollisuuksia saada vientituotteitaan maailmanmarkkinoille parannetaan. Tähän voidaan vaikuttaa muun muassa EU:n kauppapolitiikalla. Viennin esteiden purkamisella voi olla kehittyvien maiden taloudelle paljon suurempi vaikutus kuin maalle annetulla kehitysyhteistyörahoituksella.

Hallitus katsoo lisäksi, että yritysten roolia kehitysyhteistyössä vahvistetaan merkittävästi. Onkin selvää, että parhaimmillaan yksityinen sektori voi kuljettaa kehityksen perus-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

tan luomiseen huomattavasti suuremmat resurssit kuin julkinen kehitysrahoitus. Yritysten roolia arvioitaessa on kuitenkin tärkeätä muistaa, että yhteiskuntien kehitys vaatii pitkäaikaista sitoutumista ja johdonmukaisuutta. Kun pörssiyhtiön onnistumista arvioidaan kolmen kuukauden kvartaalein, on yhteiskuntakehityksen onnistumisen kvartaali pikemminkin 25 vuotta. Kehittymiseensä apua tarvitseva maa ei voi olla yksityisen sektorin pikavoittojen kohdemaana.

15.56 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä käytettiin hyviä puheenvuoroja veronkierron suitsimisesta, ja haluan tästä vielä itsekin sanoa. Minulla on aivan tuoreet luvut siitä, että Saharan eteläpuolisen Afrikan maat saivat vuonna 2014 kehitysapua 40 miljardia dollaria, ja samana vuonna näistä maista lähti laittomina rahavirtoina veroparatiiseihin — kuten muuten esimerkiksi Hollantiin, sivumennen sanoen — 60—100 miljardia dollaria. Nämä ovat järkyttäviä lukuja, ja ne kyllä aivan kiistatta osoittavat sen, että hyvä hallinto, instituutioiden ja erityisesti verohallintojen uudistaminen ja osaamisen vahvistaminen kehitysmaitten tarpeista lähtien ja jonkunlainen kerta kaikkiaan kansainvälinen järjestelmä pääomapakojen hillitsemiseen, veronkierron lopettamiseen ja niin edelleen ovat mielestäni myös välttämättömiä, ja tätä pitää minusta meidän kaikkien tässä talossa edelleen ryhtyä ajamaan ponnekkaasti.

15.57 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tässä on erinomaisen vaikeita valintoja, ja se on käynyt selväksi keskustelun aikana ja sitä ennenkin, että hallitus tekee kyllä erittäin isoa muutosta tässä meidän kehitysyhteistyön pitkässä linjassa. Sitten voidaan keskustella siitä, mistä kaikesta se johtuu.

Kun on puhuttu siitä, miten puolueet saavat tavoitteitaan lävitse hallitusohjelmassa, niin kiistatta on niin, että tämä oli perussuomalaisten keskeinen teesi ennen vaaleja, että kehitysyhteistyövaroja leikataan, ja se on nyt toteutunut ehkä voimakkaampana kuin mitä moni kuvitteli. Mutta muistan vaaleja edeltäneestä keskustelusta, että siihen perussuomalaisten malliin kuului kyllä toinenkin puoli, ja se oli se, että siinä piti antaa mahdollisuus vapaaehtoiseen avustamiseen niin, että olisi tullut verovähennys, joka olisi houkutellut sitten rahaa tilalle tähän. Kun julkinen raha vähenee, niin sitten olisi tullut yksityistä rahaa tilalle. Ja muistan kyllä semmoisenkin keskustelun — ja useamman tuolta edellisestä istuntopöydästä — jossa nimenomaan (Puhemies koputtaa) sanottiin, että kun tämä huomioidaan, niin lopputulos on plussan puolella.

15.58 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika tasan 23 vuotta sitten eduskunnassa käsiteltiin Suomen ensimmäistä kehitysyhteistyöstrategiaselontekoa ja se lähetettiin silloin myös ulkoasiainvaliokuntaan ja sai paljon kiitosta. Silloin elettiin myös aikaa, jolloin leikattiin erittäin rajusti, sen laman syvinä hetkinä, kehitysyhteistyömäärärahoja. Jouduin silloin keskustelemaan muun muassa eri YK-järjestöjen johtajien kanssa ja kotimaassa niistä leikkauksista. Keskustelemalla asiat selvenivät, ja Suomen maine ei kärsinyt yhtään. Voin sanoa, että leikkaukset silloin olivat monelta osin jopa hyvin terveellisiä: käytiin kaikki projektit läpi, hankkeet läpi ja kohdemaatkin läpi ja karjittiin pois tehottomat, huonot, joita oli kertynyt mukaan. Nyt ministeri Toivakalla on erinomainen tilaisuus myös käydä läpi näitä ja katsoa, mikä on järkevää, mihin varoja on, ja meillähän ei tänä päivänä ole varoja vaan velkaa.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

15.59 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin vielä nostanut tämän yritysten toiminnan esiin. Silloin kuin sitä kritisoidaan, niin ei ole ikään kuin tarkoitus luoda vastakkainasetelmaa vaan päinvastoin, puhutaan siitä tulevaisuudesta ja siitä, millä ehdoilla. Esimerkiksi yhdessä eduskunnan väestö- ja kehitysryhmän tilaisuudessa Finnfundin suulla on sanottu, että heillä ei ole osaamista, kun puhutaan esimerkiksi seksuaali- ja lisääntymisterveys- ja -oikeuskysymyksistä, puhutaan tyttöjen ja naisten oikeuksien toteutumisesta. Miten esimerkiksi tällainen asia varmistetaan sitten, kun nämä yritykset lähtevät toimimaan sinne uusille markkinoille, mitkä ovat ne selkeät käytännöt tai valvontamenetelmät, instrumentit, millä rahoitetaan näille yrityksille vaikka se asiantuntijuus? Toisessa pöydässä isot suomalaiset yritykset, jotka toimivat jo kehittyvillä markkinoilla, ovat itse sanoneet, että ei heillä ole sitä asiantuntijuutta, että he todellakin sitä tarvitsisivat. Ja esimerkiksi se pelkkä työpaikka ei ole takuu vielä hyvästä elämästä, vaan me voimme ikään kuin viedä sitä vieläkin negatiivisempaan suuntaan, jos me emme siinä samalla pysty kannattelemaan ja tukemaan sen ihmisen oikeuksien toteutumista. Tähän tarvitaan ne käytännön linjaukset ja tietysti myös se raha ja resurssi, miten se aidosti toteutuu. Kun puhutaan näin isosta kasvusta, (Puhemies koputtaa) niin siinä on paljon hallittavaa.

16.00 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä edustaja Toivolan puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Juuri näin, ei aseteta vastakkain kehitysyhteistyössä kansalaisjärjestöjen toimintaa ja yritysten toimintaa, vaan nähdään se mahdollisuutena kehittää. Näin minä olen lukenut tätä paperia. Senpä takia, kun me täällä koetamme miettiä, miten toimimme mahdollisimman vaikuttavasti, kysyisin ministeri Toivakalta, kun tässä sanotaan, että me toimimme EU-areenoilla ja kansainvälisten toimijoiden kanssa yhteistyössä, jotta me vältämme päällekkäisyydet ja saamme mahdollisimman paljon vaikuttavuutta, ja pyytäisin teitä avaamaan sitä, miten sitä käytännössä viedään eteenpäin.

16.01 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että hallitus suuntaa kehitysyhteistyötä entistä enemmän yritysten kautta tehtäväksi, ja ainakin minun mielestäni yritysten kautta kanavoitavan tuen ensisijainen tehtävä on saada aikaan kehitysvaikutuksia. Tämä on se lähtökohta. Siksi yritystukien tulee olla läpinäkyviä ja yritysten tulee myöskin noudattaa yhteiskuntavastuuta.

Mutta, arvoisa puhemies, tämä vastaus kysymykseeni ministerin taholta oli kyllä hie-
man ympäröity. Viime vaalikaudella Suomi oli eturintamassa kansainvälisen veron-
kierron torjunnassa. Me järjestimme kansainvälisen seminaarin Suomessa, me laadimme
kansainvälisen veronkierron vastaisen toimintaohjelman, me olimme kansainvälisillä foo-
rumeilla hyvin aktiivisia puhumaan ja vaikuttamaan tämän asian puolesta. Täällä salissa on
hyvin laaja poliittinen tuki tälle veronkierron vastaiselle työlle, näin aistin, koska myöskin
pääministeripuolueesta esitettiin tukea tälle asialle. Voitteko luvata, ministeri Toivakka,
että te tuotte tänne eduskuntaan esityksen, konkreettisen esityksen, jolla kerrotaan, miten
Suomi aikoo vaikuttaa tällä vaalikaudella veronkierron vastaiseen työhön?

16.02 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomellahan on huikea historia kehitysyhteistyössä. Ajatellaan vaikkapa Namibiaa. Voimme perustelusti puhua, että Namibia on meidän musta heimokansamme.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Tämä hallituksen selonteko todistaa sitä, että nyt halutaan muuttuvassa maailmassa, muuttuvassa todellisuudessa saattaa kehitysyhteistyöpolitiikka uuteen ryhtiin, uuteen asentoon. Tämä on hyvin realistinen, mutta tässä ei kuitenkaan ole ihanteita ja perusarvoja unohdettu. Kansalaisyhteiskunnan ja demokraattisten rakenteiden vahvistaminen on keskeisenä. Ja nimenomaan tässä selonteossa annetaan ymmärtää, että keskipisteenä tulee valtiovetoisessa kehitysyhteistyössä olla se, että mahdollistetaan tämä hyvän elämän edistäminen.

16.03 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veroparatiisien ja verovuotojen vastainen työ on aivan olennaista kehityspolitiikkaa. Se on sitä tärkeää ydintä, ja on hienoa, että monista puolueista on tänään tullut tukea tälle ajatukselle. Mutta me tarvitsemme myös toimia. Puhe ei riitä, me tarvitsemme toimia hallitukselta.

Toivon, että esimerkiksi maakohtaista kirjanpitoa hallitus lähtee ajamaan eteenpäin. Se olisi Suomen etu, mutta niin se olisi myös kehitysmaiden etu. Eli konkretiaa odotetaan. Ja myös yksi keskeinen asia olisi saada nämä verotusasiat ja veroparatiisiasiat YK:n pöytiin, joissa kaikki maat tasaveroisesti pystyvät osallistumaan keskusteluun.

Mutta yksi tärkeä asia on tänään jäänyt tässä keskustelussa vähemmälle, ja se on rauha. Ilman rauhaa ei voi olla kestävä kehitys, sillä hengissä selviäminen ja turvallisuus on ihmisen ensimmäinen perustarve ja rauhan työ on myös kehitysyhteistyötä. Sen takia toivon, että Suomi jatkaa voimakkaasti maailmalla arvostettua rauhanvälitys- ja rauhanturvaamistoimintaa.

16.04 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on usein sanottu, että on pakko tehdä näitä leikkauksia. Se, mitä olette tehneet, on, että olette tehneet valinnan leikata maailman köyhimmiltä ihmisiltä. Tässä selonteossa on paljon tärkeitä asioita, kuten naisten ja tyttöjen asema, järjestöt — ne järjestöt, joilta olette valittavasti leikkaamassa 43 prosenttia varoista. Mutta puhutte myös ansiokkaasti veronkierrosta, joten ihmettelen, minkä takia ministerillä ei ole siihen tarkempia vastauksia tässä vaiheessa.

Se, mikä on tässä valitettavaa, on se, että me estämme pitkäjänteistä työtä maailmanrauhan puolesta. Niin kauan kuin meillä ei ole pitkäjänteistä työtä, maailmalta ei tule loppumaan äärimmäinen köyhyys, ei tule loppumaan lasten ja nuorten kouluttamattomuus, ja näissä asioissa Suomi on tehnyt ansiokasta työtä. Meidän järjestöt ovat tehneet erinomaisista työtä, ja juuri näiden järjestöjen työ tulee jäämään kesken. Jos maailmalla ei ole rauhaa, jos me emme tee tätä pitkäjänteistä työtä, (Puhemies koputtaa) niin valitettavasti hinta tulee olemaan moninkertainen, (Puhemies koputtaa) ja sen me näemme tässä joka päivä.

16.05 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Yksi muutos, joka tässä on tehty, on se, että päästökauppatuloja on ohjattu ei kehitysyhteistyöhön vaan takaisin ikään kuin päästölähteeseen. Miten ministeri näkee, että tämä on Suomen ympäristötavoitteiden mukaista, ja kehottaako se yrityksiä siirtymään puhtaampaan teknologiaan?

16.06 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistetaan vielä, että silloin 93, kun ministeri Kankaanniemi oli kehitysyhteistyöministeri, tämä kehitysavun

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

brutto-osuus oli 0,7 prosenttia bkt:sta, ja sen jälkeen tähän ei olla päästy. Toivottavasti joskus meidän kansamme on semmoinen, että voitaisiin antaa enempi tätä apua.

Mutta nyt tällä hetkellä hallituksen kehitysapu perustuu siihen, että vähemmällä saada enemmän ja parempia tuloksia. Sitten ovat tärkeitä nämä neljä painopistealuetta ja se, josta minäkin olen vuosia puhunut, että kohdemaita pitäisi vähentää. Me emme voi koko maailman köyhyyttä ja kurjuutta parantaa. Kyllä Suomi on tehnyt aina tehtävänsä, ja varmaan tiedämme, että me olemme kärkimaita tässä.

Puhutaan myös köyhyydestä, tällä hetkellä köyhiä on toista miljardia. Köyhyyden ympärillä täytyy puhua demokratian vajeesta. Aikanansa rikkaat maat ovat ryöstäneet luonnonvaroja, maataloutta, on sisällissotaa, korruptiota ja kaikkea. Mutta jos tämä maailma pysyy (Puhemies koputtaa) jollain tolalla, niin pikkuhiljaa me saamme tätä kehitystä eteenpäin, uskon niin, ja varmaan meillä kaikilla suomalaisilla (Puhemies koputtaa) ja päättäjillä on hyvää tahtoa viedä asioita omalla tavalla eteenpäin.

16.07 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän keskusteluun tästä yritysten roolista jatkotyössä ja muistuttaisin vain siitä, että se oli kuitenkin ulkoasiainvaliokunnan yksimielinen budjettlausunto, jossa korostettiin nimenomaan sitä, että koska Finnfundille tuli nyt ikään kuin enemmän kuin mitä siellä edes osattiin suurimmissa kuvitelmissakaan ajatella tulevan tätä lisärahaa, olisi voitu jotenkin katsoa sitä leikkausten uudelleenkohdentamista niin, että olisi ainakin osa näistä järjestöleikkauksista voitu sitten muulla tavoin torjua, koska ne ovat todella rajuja.

Ja haluan vielä edustaja Ville Niinistöä tässä hieman komppata: Minäkin olen entinen ministeri, ja yksi pieni yksityiskohta on se, että myöskin nämä meidän muut YK-järjestömme joutuvat nyt tähän leikkuriin. Tässä puhun nyt nimenomaan esimerkiksi Maailman terveysjärjestöstä. Samaan aikaan, kun meillä on jatkuvia, uusia terveysturvariskejä tässä globaalissa yhteistyössä, meidän pitäisi kyetä myös ennalta ehkäisemään, tekemään yhteistä työtä, (Puhemies koputtaa) jotta näiltä vältyttäisiin. Siksi tämäkin yksityiskohta on hyvä mainita.

16.08 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun viime aikoina on tullut trendikkääksi sanoutua irti erilaisista kansainvälisistä sopimuksista ja sitoumuksista, niin haluan kiittää hallitusta siitä, että tästä 0,7:stä ei olla nyt irrottautumassa. Mielestäni tällaiset hypyt tuntemattomaan luovat nyt enemmän kaaosta tähän maailmaan kuin mitä tarvitaan. Olisin kysynyt aikaisempiinkin puheenvuoroihin, muun muassa edustaja Adlercreutzin, viitaten: onko ministerin mielessä joku mekanismi, miten jo tällä hallituskaudella voitaisiin lähteä kasvattamaan kohti 0,7:ää? Viime kauden kokemus osoitti, että ellei ole tällaisia työkalua, kuten silloin oli päästöhuutokauppatulot, se on hyvin vaikeata. Te olette siellä ehkä yksin koko hallitusta vastaan siinä neuvottelutilanteessa.

Sitten toinen asia liittyen EU-rahoitukseen ja kansallisiin rahoituslaitoksiin, joihin ei ole vielä viitattu kovin paljon täällä. Mielestäni näissä Suomi voisi nostaa profiiliaan suhteessa niihin tavoitteisiin, joita meillä on: naisten asemaan, naisten maanomistusoikeuteen ja tällaisiin kysymyksiin. Siellä on ehkä liian vähän ehdollistamista näihin kysymyksiin tänä päivänä.

16.10 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyöstä on tullut pysyvää avustustoimintaa. Monet kehitysmaat ovat mestareita perustele-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

maan, miksi heitä pitäisi avustaa. Lupailaan parantaa demokratiaa ja ihmisoikeuksia. Lupailaan hyvää hallintoa ja kestävä kehitystä. Miksi näin? Jaossa on vuosittain 100 miljardin euron ilmainen potti, jonka rahoitukseen Suomikin vuosittain osallistuu osaltaan. Kehitysyhteistyörahojen vaikutusten seuranta on ollut heikkoa, ja toimintaa on jatkettu vuodesta toiseen perinteisin keinoin. Tutkimuksien mukaan Saharan eteläpuolisessa Afrikassa äärimmäinen köyhyys on jopa lisääntynyt. Siellä bruttokansantuote henkeä kohti on nykyään alempi kuin 70-luvulla, vaikka kehitysapua on sinne suunnattu suunnattomasti. Nyt hallitus haluaa tähän saada muutosta ja tehostetaan toimintaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt annan vielä neljä debattipuheenvuoroa, minkä jälkeen ministeri vastaa. Nämä neljä henkilöä ovat edustajat Laukkanen, Andersson, Harakka ja Huhtasaari.

16.11 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisen kehitysyhteistyön erittäin arvostettu ja hyvä taso ei suinkaan johdu tämän hallituksen toiminnasta vaan edellisten hallitusten systemaattisesta, yhtenäisestä linjasta. Nyt tätä linjaa ajetaan alas, ja siitä me täällä keskustelemme ja olemme huolissamme tästä painopisteen muutoksesta. Tämä on hienoa, että perussuomalaiset rohkeasti ottavat vastuun siitä, että tämä on nyt se heidän uusi linjansa, ja meitä on täällä aika iso joukko, joka on sitä mieltä, että se linja on huono.

Ja sitten, arvoisa ministeri, kyllä tämä on rahakysymys, ja kyllä me menetämme osaamista, kun toistasataa asiantuntijaa on menettänyt järjestöissä työnsä ja useita kymmeniä kohteita on jouduttu sulkemaan. Kyllä tämä on rahakysymys ihan aidosti, ja me menetämme tällä hetkellä valtavan määrän osaamista, joka on ihmisiä, jotka ovat koulutettuja, (Puhemies koputtaa) tekevät pienellä palkalla kutsumuksensa tähden sitä työtä. Nyt he poistuvat markkinoilta.

16.12 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan osaltani selventää, että ei täällä ole mitään yksittäistä toimijaa kritisoitu vaan tässä on kritisoitu hallituksen tapaa toteuttaa näitä säästöjä eli sitä, että Finnfundille osoitetaan enemmän varoja kuin mitä Finnfund ilmoittaa tarvitsevansa — samanaikaisesti, kun kansalaisjärjestöistä leikataan rajusti ja kaiken lisäksi etupainotteisesti tavalla, joka tarkoittaa, että jo käynnissä olevia hankkeita joudutaan lopettamaan kesken.

Olen äärimmäisen ilahtunut siitä, että ministerikin tunnistaa tarpeen määritellä pelisääntöjä yritysten kanssa tehtävälle kehitysyhteistyölle ja myöskin tälle yritysvastuulle. Mutta olisin ainakin itse toivonut, että nämä olisivat sisältyneet jo tähän selontekoon, ottaen huomioon, kuinka merkittävää poliittista painopisteen muutosta tämä edustaa. Ja haluaisin kysyä ministeriltä: millä tavalla näitä määrittelyjä nyt sitten aiotaan tehdä ja tuoda myöskin eduskunnan tietoon?

16.13 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä säästöpuhe on täyttä sumutusta. Kyllä on tosiasia se, että kehitysyhteistyömäärärahojen leikkaus on ideologinen valinta. Kun perussuomalaiset sen lupasivat ennen vaaleja, niin silloin kokoomus ja keskusta, joilla kuitenkin on historiaa kansainvälisen vastuun tuntijoina, taipuivat tähän, ja se olkoon heille häpeä. Muistutan, että Britanniassa, joka on harjoittanut monta vuotta oikeistoliberaalia, hyvin tiukkaa leikkauspolitiikkaa, on juuri säädetty laki, joka sitoo ja

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

junttaa 0,7 prosenttiin tämän maan kehitysyhteistyömäärärahat. Siellä on ymmärretty se, että tällaisten asioiden pitää olla poliittisten kähinöiden yläpuolella — tällä on laaja poliittinen tuki — ja että ennen kaikkea se on osa ulko- ja turvallisuuspolitiikan strategiaa. Siitä pitää pitää kiinni, joten he ovat ymmärtäneet sen, että pitkäjänteisyys, ennakoitavuus ja järjestelmällinen toiminta on kaiken a ja o, myös sen tuloksellisuuden.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Huhtasaari, sen jälkeen ministeri.

16.14 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi puhui hyvin tässä salissa. Raha on tosiaan hyvä konsultti. Jos naisen asema ei parane, jos köyhyys ei vähene, niin mitä me sellaisilla projekteilla sitten teemme? Minä en ole huolissani Suomen maineesta. Minä uskon, että suomalaiset osaavat valita sinne erittäin hyvät henkilöt, ja minä uskon myös siihen, että he, jotka sitä tekevät, ratkaisevat Suomen maineen, ei se rahamäärä. Mutta minä olen huolissani koko kehitysavun maineesta maailmanlaajuisesti. Sitä on tehty noin 50 vuotta, ja tulokset ovat kehnot. Pitää myöntää, että ei olla onnistuttu. Siirtomaaisännät ovat korvautuneet paikallisilla eliiteillä, jotka sujuvasti jatkavat kansansa sortamista. Mutta nyt on hyvä, että vuoden 2018 lopulla tämä hallitus laatii selvityksen selonteon toteutumisesta ja sen tuloksista.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri, enintään 5 minuuttia.

16.15 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia tästä keskustelusta ja evästyksestä jatkotyöhön, siitä miten toimeenpannaan sitten tätä selontekoa, johonka muuten itse asiassa haluan sanoa, kun edustaja Haavisto on tuossa: Siis viime kaudella todellakin käytiin selontekokeskustelu 2014, tämän tiedämme hyvin, mutta se käytiin hyvin loppuvaiheessa kautta. Tässä on nyt kyse uusista linjauksista nimenomaan tämän kauden alussa, ja tällainen keskustelu selontekomuodossa käydään nyt ensimmäisen kerran. En vähättele näitä aiempia, mutta tämä tapa on nyt toinen.

Tässä on monessa keskustelussa viitattu tähän kansainvälisen veronkierron vastustamiseen, ja kuten jo aiemmin kerroin, ulkoministeriössä on siis käynnistetty tällainen verotuskehitystoimintaohjelma. Sen valmistelu alkaa, ja sen tiimoilta käydään sitten laajemmin tätä asiaa läpi, niitä asioita, mitkä liittyvät nimenomaan ulkoministeriön hallinnonalaan. Mutta tämä on kuitenkin kaikkien hallinnonalojen ja koko hallituksen työtä, ja nyt on laitettu tarmo nimenomaan toimien eteenpäinviemiseen toimenpideohjelman päivityksen sijaan. Näitä toimiahan tehdään koko ajan kaikilla aloilla. Esimerkkinä käyvät hyvin nämä kahdenväliset verosopimukset, jotka nyt on tehty Espanjan kanssa, ja seuraavana taitaa olla vuorossa Portugali. Eli näitä toimia tehdään koko ajan, mutta minä korostan, että tämä on koko hallituksen työtä ja tätä täytyy tehdä koordinoitusti. Ulkoministeriössä omalta osaltaan viedään tätä asiaa eteenpäin.

Sitten minä haluaisin korostaa sitä, kun täällä on edelleen asetettu vastakkain sitä, että kun on jouduttu leikkaamaan, niin on ikävää, että tämä suuri pääomitus menee nyt Finnfundille ja jotenkin korostuu tämä yksityisen sektorin rooli meidän kehitysyhteistyössä. Se saa suuremman merkityksen, mutta niin se saa näissä kestävässä kehityksen tavoitteissakin. Kun me katsomme näitä 17:ää tavoitetta, kovinkaan moni näistä ei toteudu vain perinteisellä kehitysyhteistyöllä, joka on tärkeää, vaan me tarvitsemme tänne yksityisen sektorin

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

mukaan, jotta nämä tavoitteet voidaan jatkossa saavuttaa. Se vain on näin. Monet muut maat ovat meitä edellä, ja nyt Suomen on aika päästä tähän kehitykseen mukaan. Ja olen iloinen siitä, että suomalaiset yritykset pääsevät viemään omaa teknologiaansa, jotta kehitysmaiden ihmisten elämä muuttuu paremmaksi ja sitä kautta myöskin voidaan tehdä ympäristölle hyviä tekoja ja ehkäistä toivottavasti myös ilmastonmuutoksen etenemistä.

Sitten leikkauksista haluaisin sanoa sen, että nyt tässä ohjelmassa fokusoidaan tarkemmin se, mitä jatkossa tehdään. Me olemme pieni maa, mutta me olemme olleet suuri toimija kehitysyhteistyössä. Mutta meidän täytyy nyt tarkemmin miettiä, mitä kaikkea me teemme, mitä meidän varoilla tehdään, mitä meidän osaamisella tehdään, ja se on nyt näihin kansiin koottu.

Meitä on arvosteltu. Riippumaton arvioitsija arvosteli Suomen kehitysyhteistyötä aiemmin liian pirstaleiseksi. Me olimme hyvin monessa mukana, jolloin vaikuttavuus saattoi jäädä vähemmäksi. Nyt me haluamme kohdentaa entistä tarkemmin resurssimme ja osaamisemme niille osa-alueille, joilla me olemme hyviä ja vahvoja, joita meidän kumppanimaat tarvitsevat ja jotka ovat YK:n tavoitteiden mukaisia.

Sitten leikkauksista minun täytyy sanoa, että valitettavasti myös muut Pohjoismaat ovat joutuneet tekemään leikkauksia. Me emme ole ainoa maa. Näistä olen käynyt kollegaministerien kanssa keskusteluja, ja tämä suuntaus on tietenkin ikävä, me emme halua tätä jatkaa. Sen takia on tärkeää, että tämä suunta on nouseva hiljalleen, mutta miten nopeasti pääsemme 0,7:n tasoon? Sitä en todellakaan uskalla sanoa enkä edes veikata, koska kaikki riippuu meidän talouden kehityksestä ja monesta muustakin seikasta, mutta toivottavasti mahdollisimman pian.

Sitten tässä nousi muutamia asioita vielä tärkeinä, kuten esimerkiksi rauhanturvaaminen, rauhanvälittäminen. Suomi on jatkossakin siinä vahvasti mukana. Se on työtä, joka on pitkäjänteistä, se jatkuu edelleen yhtä pitkäjänteisenä, se on tärkeää, mutta se on hyvin näkymätöntä. Mutta on hyvin tärkeätä, että Suomen tyyppinen maa on mukana näissä operaatioissa ja tekemässä tätä vahvasti. Meillä on näissä paljon annettavaa, ja itse olen erityisen paljon pitänyt esillä sitä, että naisten rooli näissä rauhanturvaoperaatioissa, rauhanvälityksessä on äärettömän tärkeä. Tässä nimenomaan pohjoismaisella osaamisella, suomalaisella osaamisella ja arvomaailmalla on hyvin paljon annettavaa. Tämä on sitä työtä, millä näitä kriisejä voidaan jatkossa ehkäistä.

Sitten yksi asia itse asiassa vielä, kun tässä oli noista YK-järjestöleikkauksista: Tämä ei todellakaan tarkoita nyt, kun mainitsin nämä kolme järjestöä, UN Women, UNFPA ja Unicef, että Suomi vain näiden järjestöjen kautta toimii. Meillä on valtava määrä toimijoita, ketkä hankemuodossa eri projekteina ovat meidän kumppaneita edelleen, mutta se perusrahoitus on vain nyt näille kolmelle tärkeimmälle järjestölle. Esimerkiksi Zaatariin leirillä Jordaniassa toimimme monien muiden järjestöjen kautta, kuten esimerkiksi Maailman ruokaohjelman tai Pakolaisavun tai monien muiden YK-järjestöjen kautta. Tämä lista on pitkä, ja näistä voitte myös lukea tästä selonteosta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistaan ollaan nyt menossa, mutta poikkeuksena nyt edustaja Urpilainen, 1 minuutti.

16.21 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri totesi, että veronkierron vastainen työ edellyttää monen ministeriön panosta. Se on totta. Itse asiassa tuo viime vaalikaudella laadittu veronkierron vastainen toimintaohjelma tehtiin mi-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

nisteriöiden yhteistyönä. Olin itse valtiovarainministerinä sitä tekemässä. Siellä oli myös kehitysministeri Haavisto, siellä oli ulkoministeri Tuomioja, ja se oli juuri ministeriöiden yhteistyössä tehty hallituksen yhteinen toimintaohjelma. Näin ollen mielestäni olisi tärkeää, että myös tämä hallitus tekisi toimintaohjelman, jotta te tiedätte ulkoministeriössä, mitä siellä valtiovarainministeriössä tehdään, ja valtiovarainministeriö tietää, mitä ulkoministeriössä tehdään. Esimerkiksi verosopimukset, joihin viittasitte: laitoin itse liikkeelle verosopimusneuvottelut sekä Portugalin että Espanjan kanssa viime vaalikaudella.

Minä näen, että täällä on vahva poliittinen tuki tälle asialle, ministeri Toivakka. Se on varmaan harvinaista, että koko eduskunta on yksimielinen jostain asiasta. Toimikaa. Tehkää tämä ohjelma ja tuokaa se eduskunnalle, ja sitä kautta päästään jatkamaan keskustelua ja Suomen aktiivisuutta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten me menemme siihen puhujalistaan. Ensimmäisenä siellä näyttää olevan edustaja Pauli Kiuru.

16.22 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Kenialaistaustainen Wilson Kirwa tuli ensimmäisen kerran Suomeen 1997. Hänen tarinansa on täynnä mielenkiintoisia käänteitä, jotka ovat rohkaisevia. Uusin vaihe liittyy markkinoille lanseerattavaan kahviin. Siinä yhdistyy maahanmuutto, yrittäjäys, kauppa, suomalais-kenialainen sisu ja raaka-ainetoimittajien arvostaminen. Yrityksen sivuilla luvataan, että kahvinviljelijät saavat paremman hinnan viljelemistään kahvipavuista, pystyvät luomaan perheilleen paremman tulevaisuuden, uskon huomiseen sekä paremmat viljely- ja elinolosuhteet. Näin viljelijät pystyvät maksamaan lastensa koulunkäynnin. Näitä rohkaisevia esimerkkejä tarvitsemme lisää.

Suomen kehitysavun leikkauksia on arvosteltu. On totta, että Suomi on tiukassa taloudellisessa tilanteessa jäänyt jälkeen tavoitteistaan nostaa kehitysyhteistyörahoituksensa YK:n suosittamaan 0,7 prosentin osuuteen bruttokansantulostaan. Olemme samalla 0,38 prosentin tasolla kuin Saksa ja edelleen edellä OECD-maiden keskiarvoa.

Joulukuussa hyväksytyn talousarvion mukaisesti Suomi lisää 130 miljoonalla eurolla Finnfundin rahoitusta. Finnfund on Suomen valtion omistama kehitysrahoittaja. Tavoitteena on köyhyyden vähentäminen työpaikkojen ja kestävästä talouskasvun kautta rahoittamalla kehitysmaiden yritysten investointeja. Painopisteenä ovat muun muassa uusiutuva energia, kestävä metsätalous ja ruokaturva. Finnfund pyrkii saamaan tuottoa sijoituksilleen, mutta se ei jaa voittoa omistajilleen, ulkoministeriölle ja Finnveralle. Voitot sijoitetaan uusiin hankkeisiin. Puolet sijoituksista on Afrikassa. Köyhissä maissa ja vaikeissa olosuhteissa onnistuminen on sekä rahoittajan, kohdemaan että erityisesti paikallisen väestön etu.

Selonteon mukaan äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten osuus maailman väestöstä on puolittunut vuodesta 1990. Se on ensimmäistä kertaa alle 10 prosenttia. Valitettavasti voimakas väestönkasvu vaikeuttaa tilannetta monilla alueilla. Maailman väkiluku kasvaa jokaisena päivänä yli 200 000 ihmisellä. Luku vastaa karkeasti Tampereen kokoista kaupunkia. Afrikassa väkiluku kasvaa 90 000 ihmisellä päivittäin. Maanosan väkiluku kasvaa vuoteen 2050 mennessä jopa 1,3 miljardilla, mikä on noin 240 Suomen asukaslukea vastaava määrä.

Lisääntyvä väestö on yhteydessä ilmastonmuutokseen, maaperän köyhtymiseen, merenpinnan nousuun, eroosioon, makean veden loppumiseen, ravinnon riittämättömyyteen, lisääntyviin päästöihin sekä poliittiseen epävakauteen ja konflikteihin. Ihmiset etsivät epätoivoisesti turvallisempaa elinympäristöä ja varmempaa toimeentuloa. Paine hallitsemat-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

toman maahanmuuttoaalion kasvamiseen on voimistumassa sekä Euroopassa että Suomessa. YK:n arvion mukaan maailman pakolaisten määrä on 60 miljoonaa. Jos heidät jaettaisiin tasan maailman 200 valtioon, tulisi jokaisen maan vastaanottaa 300 000 ihmistä. Osa maista ei poliittisista syistä, pienen kokonsa, köyhyytensä tai sotatilansa vuoksi voi olla vastaanottomana, niinpä oikeampi luku olisi noin 500 000 maahanmuuttajaa jokaista vastaanottajamaata kohden.

Väestönkasvun muuttamisen hallittuun laskuun pitäisi olla maailman valtioiden ja YK:n yhteinen tavoite. Perhesuunnittelun estäminen ja rajoittaminen on rikos ihmisyyttä vastaan. Rikokseen syyllistyvät on saatava vastuuseen teoistaan kansainvälisen oikeuden eteen.

Kiina on onnistunut hillitsemään väestönkasvuun ja nostanut satoja miljoonia ihmisiä köyhyydestä hyvinvointiin. Saavutus on poikkeuksellinen. Osin se on tehty ympäristön kannalta kestävämmällä talouskasvulla, osin tiukalla valtion perhesuunnittelulla ja sääntelyllä. Arvostella toki voi, ja niin on tehtykin. On kuitenkin kysyttävä, olisiko tilanne parempi, jos väkiluku olisi kasvanut rajoituksitta. Tuskin.

Naisten aseman parantaminen ja koulutus on yhteydessä yhteiskunnan taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymiseen, tämä on mainittu selonteossa. Naisten ja tyttöjen oikeuksien parantaminen vaikuttaa perhesuunnittelun edellytyksiin ja väestönkasvuun.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi: Kehitysavun ehdoiksi olisikin asetettava naisten aseman ja koulutuksen parantaminen sekä erityisesti perhesuunnittelu. Jos maa haluaa väestönkasvua, (Puhemies koputtaa) niin sen on myös pystyttävä itsenäisesti vastaamaan sen seurauksista.

16.28 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteko Suomen kehityspolitiikasta herättää hyvin ristiriitaisia tunteita. Hallitus on kohdistanut poikkeuksellisen isoja ja nopealla aikataululla toteutettuja leikkauksia kehitysyhteistyöhön aikana, jolloin pitkäjänteisen ja vakaan kehitysyhteistyön tarve ja merkitys on konkretisoitunut monella tasolla.

Säästöjen toteuttamistapa on myös ihmeellinen. Kukaan ei ole vielä vastannut kysymykseen siitä, miksi Finnfundille osoitetaan enemmän rahaa kuin pyydetään samalla, kun kansalaisjärjestöjen tuki leikataan etupainotteisesti niin, että jo käynnissä olevia hankkeita joudutaan lopettamaan kesken. Tätä toimintaympäristön perustavanlaatuista muutosta ei käsitellä selonteossa kunnolla. Monet luetelluista tavoitteista ja painopisteistä ovat ristiriidassa tehtyjen määrärahopäätösten kanssa. Tämä ristiriita herättää kysymyksiä tämän selonteon merkityksestä ja käytännön politiikkaa ohjaavasta vaikutuksesta.

Selonteossa toistettu tavoite nostaa kehitysyhteistyön rahoitusosuus 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta tuntuu erikoiselta ja valitettavasti myös surkuhupaisalta tilanteesta, jossa hallitus on juuri päättänyt laskea sen 0,38 prosenttiin. Jotta tämä tavoitteenasettelu olisi uskottava, pitäisi hallituksen tehdä selkeä suunnitelma siitä, milloin ja miten tähän tavoitteeseen aiotaan päästä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen päämääränä on selvästi siirtää kehitysyhteistyön painopistettä kansalaisjärjestöjen ja YK-järjestöjen kautta tehdystä työstä kohti yritys- ja yksityis- ja yksityistä sektoria. Selonteossa ei kuitenkaan avata sitä, millä tavalla hallitus aikoo toteuttaa viimeisten vuosikymmenten saatossa kehitetyt toimintamallit kehitysyhteistyön avoimuuden, vastuullisuuden, tulokellisuuden ja tilivelvollisuuden takaamiseksi myös yksityisen sektorin kautta tapahtuvassa kehitysyhteistyössä. Suomalaiselle veron-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

maksajalle tärkeää on, että kehitysyhteistyössä jatkossakin noudatetaan periaatteita avoimuudesta ja tuloksellisuudesta. Myöskään yritys vastuukysymyksiä ei tässä selonteossa juuri käsitellä, vaikka se poliittisen painopisteen muutos huomioiden on äärimmäisen keskeinen kysymys. Mielestäni hallituksen pitää tuoda eduskunnalle selvitys siitä, miten nämä seikat aiotaan huomioida.

Monet selonteossa listatuista tavoitteista ovat sinänsä erittäin kannatettavia. Eriarvoisuuden vähentäminen on keskeistä aikana, jolloin maailman eriarvoisuus on kärjistynyt entuudestaan absoluuttisen köyhyyden vähentymisestä huolimatta. Tilanne, jossa maailman 65 rikkainta henkilöä omistaa enemmän kuin puolet maapallon väestöstä yhteensä, ei ole mikään osoitus hyvästä johtamisesta tai nerokkaasta bisnesideasta vaan siitä, miten äärimmäisen epätehokkaasti resurssit jakautuvat globaalissa taloudessa.

Myös kehitysmaiden omien talouksien vahvistaminen on äärimmäisen tärkeä periaate, ja veroparatiisitalouden ja aggressiivisen verosuunnittelun suitsiminen on siinä keskeisessä roolissa. On arvioitu, että kehitysmaat menettävät joka vuosi moninkertaisen määrän varoja pääomapaon seurauksena kuin mitä ne vastaanottavat kehitysyhteistyövaroja. IMF:n arvion mukaan kehitysmaat menettävät yli 200 miljardia dollaria vuodessa monikansallisten yritysten verovälttelyn takia. Menetykset ovat suuremmat kuin samaisten maiden yritysverotulot.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Tähän ongelmaan on pyritty puuttumaan vahvistamalla kehitysmaiden verohallintoja kehitysyhteistyön puitteissa. Se on äärimmäisen tärkeää mutta keinona riittämätön. Sen lisäksi globaalin talouden pelisääntöihin on saatava aikaan todellinen ja iso muutos. Siirtohinnoitteluun puuttuminen, veroparatiisien sulkeminen, maakohdainen veroraportointi ja verosopimusten oikeudenmukaistaminen ovat kaikki keskeisiä keinoja tämän tavoitteen edistämiseksi.

16.32 Susanna Huovinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hyvin usein meiltä suomalaisilta tuolla maailmalla kysytään, miten te sen teitte. Miten köyhä maa, sotien runtelema maa, pystyi niinkin nopeasti nousemaan yhdeksi maailman menestyneimmistä kansakunnista monellakin eri mittarilla? Tähän kysymykseen itsekkin olen monissa kansainvälisissä yhteyksissä saanut vastata ja kertoa siitä, millä tavalla suomalaista ja pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa on rakennettu oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon ja yhteisen tekemisen tavoin.

Niinpä, arvoisa puhemies, voi sanoa, että eriarvoisuus on paitsi Suomen haaste, ehkä myös maailman yhteisistä haasteistamme se suurin. Mutta samalla juuri tämä eriarvoisuuden puuttuminen voisi olla yksi ihmiskunnan suurista mahdollisuuksista. Kun ihmiselle annetaan mahdollisuus missä päin maailmaa tahansa olla osallisena yhteiskunnastaan ja lähiympäristöstään, hän yleensä eri tavoin antaa oman panoksensa niin oman yhteiskuntansa kuin koko maailmankin kehitykseen. Mutta tätä panosta ei valitettavasti voida odottaa, jos ihminen koko ajan joutuu kamppailemaan nälän, köyhyyden, väkivallan ja osattomuuden keskellä.

Arvoisa puhemies! On helppoa yhtyä niihin moniin puheenvuoroihin, joita on tässä keskustelussa käytetty ja joissa on aivan ymmärrettävästi ihmetelty tätä ristiriitaa selonteon sanojen — jotka ovat hyviä sanoja ja paikallaan olevia sanoja — mutta sitten toisaalta hallituksen konkreettisten tekojen välillä. Mielestäni oli tärkeää se, että ministeri Toivakka omassa puheenvuorossaan nosti esille hyvin painokkaasti sen, että kehityspolitiikan tavoitteena pitää olla ja on myöskin Suomen linjassa maailman vakaus. Se on myös suomalais-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

ten, meidän jokaisen, etu pitkässä tähtäimessä, lyhyessä tähtäimessä mutta varsinkin tällä pitkällä tähtäimellä.

Monet näistä kehityspoliittisen selonteon linjauksista ovat hyvin kannatettavia, mutta ne on asetettu ikään kuin rahaa olisi ainakin vähintään yhtä paljon kuin aiemminkin, ja tähän, niin kuin tiedämme, ei pidä paikkaansa. Lisäksi edelleen haluan toistaa ihmettelyni siitä, että vaikka täällä nyt kerrotaan, että Syyrian lähialueille on panostettu ja tullaan panostamaan, mikä on tärkeä asia, niin siitä huolimatta tässä keskustelussa pakolaiskriisin osalta hyvin usein tuntuu ajateltavan niin, että tämä ikään kuin riittää. Mielestäni se ei ole riittävää, kun ajattelemme esimerkiksi tätä YK-järjestöjen tilannetta tuolla ihan on the ground -tasolla, jossa ne yrittävät näitä Syyrian sodan ja monien muiden konfliktien aiheuttamia asioita omalla parhaalla taidollaan sitten olla parantamassa ja auttamassa noita ihmisiä tuolla alueella.

Arvoisa ministeri, oikeastaan haluaisin kysyä vielä tässä sitä, eikö nyt pitäisi nimenomaan katsoa pidemmälle, enkä siis tarkoita nyt ensi vuotta tai edes seuraavaa viittä vuotta vaan oikeasti hyvin paljon pidemmälle, jotta me voisimme ennakoida jatkossa hyvissä ajoin eteemme tulevat kriisit, ja osittain nämä kriisit ovat jo ennakoitavissa. Viittaen muun muassa Davosissa esillä olleeseen paperiin, jossa on näitä tulevaisuuden kriisejä koetettu ennakoida. Eikö näiden uhkien torjuminen vaatisi nyt nimenomaan sitä pitkäjänteistä, esimerkiksi YK-järjestöjen tukemista eikä sitä, että me nyt lähdemme muuttamaan tätä linjaamme — niin paljon kuin ymmärränkin ministerin vaikeaa tilannetta tässä leikkausten keskellä?

Puhemies! Haluan vielä loppuun todeta sen, että on erittäin tärkeää puhua veronkierrosta, korruption vastaisesta työstä ja demokratiakehityksestä. Meillä suomalaisilla, myöskin poliittisilla päättäjillä, mielestäni olisi paljon annettavaa tähän työhön.

Lisäksi haluan erityisen kiitoksen antaa siitä, että edelleen pidämme naisten ja tyttöjen aseman ja osallisuuden näissä periaatteissa ja linjauksissa korkealla tasolla.

16.37 Mika Niikko ps: Arvostettu rouva puhemies! Maailman kriisit pitkittyvät, pakolaiskriisi luo humanitääristä hätää, ja tarve pakolaisten auttamiseksi kasvaa. Maailman vaikaus ja rauhan rakentaminen on Suomen etu. Tästä olemme yksimielisiä. Eniten apua tarvitsevia tulee auttaa, ja me autamme. Suomen tulee priorisoida apu oikein, jotta se ei mene niille, jotka eivät ole ensisijaisen avun tarpeessa. Tämä on erityisen tärkeää aikana, jolloin yhä vähemmän varoja tähän on käytettävissä.

Arvoisa puhemies! Haluaisin keskittyä muutamalla sanalla kehitysyhteistyöhön. Jos ja kun haluamme, että Suomen kehitysyhteistyömiljoonat menevät hyötykäyttöön, meidän on kyettävä tarkastelemaan kriittisesti nykytilannetta. Maissa, jotka eivät ole saaneet kehitysapua, äärimmäinen köyhyys on vähentynyt. Köyhyys on jopa lisääntynyt kehitysrahaa saavissa maissa. Jos Kiinaa ei oteta tilastoissa huomioon, äärimmäisessä köyhyydessä elävien määrä on jopa kasvanut sadalla miljoonalla ihmisellä vuosien 1990—2010 välillä. Näin laskee muun muassa 40 vuoden uran kehitysyhteistyöasioissa tehnyt ulkoasiainneuvos Matti Kääriäinen. Miten tämä on mahdollista? Otetaan muutama käytännön esimerkki.

Afganistanissa köyhyys on ollut pysyvä ongelma. Jälleenrakennusrahaston tuoreen raportin mukaan vuosina 2007—2012 köyhyydessä elävien osuus pysyi samana, vaikka talous kasvoi melkein 10 prosentin vuosivauhtia. Raha päättyi siis niille, joilla sitä valmiiksi on. Suomi on sitoutunut 30 miljoonan euron vuosittaiseen tukeen Afganistanissa. Kolmasosa tästä kohdistuu Afganistanin jälleenrakennusrahastoon. Tämä rahasto on budjettitukea

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Afganistanin hallinnolle Maailmanpankin kautta. Rahaston vuosibudjetti on likimain miljardi euroa. Budjettituki on äärimmäisen riskinen instrumentti Afganistanin korruptoituneissa oloissa. Esimerkiksi vuonna 2010 paljastui lähes miljardin dollarin kavallukset suuren liikepankin johdossa. Presidentin veli oli yksi osallisista. Suomikin on Helsingin Sanomien mukaan maksanut tukia kyseisen pankin kautta. Norja piti paljastusta ja sen jälkeistä saamattomuutta rahojen takaisinperimisessä niin pahana, että leikkasi tukeaan. Tuohon leikkaukseen vaikutti myös se, ettei hallinto kyennyt osoittamaan toimeenpanneensa lakia, joka kieltää lapsiavioliitot ja naisiin kohdistuvan väkivallan. Suomi toimi päinvastoin kuin Norja: edellinen hallitus nosti tukeaan Afganistanille. Suomen tulisi irrottautua sitoumuksestaan maksaa puolet Afganistanin tuesta budjettitukena.

Toisena esimerkkinä palestiinalaisalueet. Yhteensä Suomen tuki oli viime vuonna 17 miljoonaa. Leikkausten myötä summa supistunee tänä vuonna lähelle 10:tä miljoonaa. Yksin EU rahoittaa palestiinalaisalueita vuosittain noin 300 miljoonalla eurolla, josta suurin osuus maksetaan palestiinalaishallinnolle. (Eva Biaudet: Siellä ei tarvita apua vai?) Palestiinalaishallinto itse ilmoittaa, että hallinnon määrärahoista maksetaan palkkoja Israelissa rangaistusta kärsiville terroristeille sekä heidän perheilleen. Kysyä myös sopii, mistä tulee köyhään maahan se raha, jolla hankitaan kymmenettuhannet raketit ja rakennetaan miljoonia maksaneet tunneliverkostot. Kun nykyiset rahoitustavat tukevat vahvasti palestiinalaishallintoa ja YK:n rakennuksia käytettiin kriisiaikoina jopa rakettien ampumiseen, on vaikea päätyä ajattelemaan sitä, että Suomen toimintatapa tuki terrorismia välillisesti tai välittömästi.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat huolissaan kehitysapurahojen oikein kohdentumisesta. On myös olemassa hyviä mahdollisuuksia kanavoida rahaa maailman vaikeisiin tilanteisiin. Suomalaiset kansalaisjärjestöt ovat tuloksekkain ja läpinäkyvin tapa saada apu perille. Luotettavuutta tukee sekä vastuu toimintaa rahoittaville kansalaisille että henkilökunnan omistautuminen asialleen. Usealla järjestöllä on hyvät paikallistuntemukset ja täten kyky vastata ihmisten todelliseen tarpeeseen. Suomalaisiin kehitysjärjestöihin kohdistuu 43 prosentin leikkaus. Kansalaisjärjestöiltä leikattiin siis suhteessa hieman enemmän kuin kehitysyhteistyöstä kokonaisuutena. Tällä linjalla ei ole järkevä jatkaa. Hallituksen tulee turvata suomalaisten kehitystyöjärjestöjen tulevaisuus. Leikkaukset ovat tarpeen muualla, ensisijaisen kohteen tulisi olla budjettituen lopettaminen kokonaan maissa, joissa esiintyy korruptiota. Monenkeskisestä rahasta on myös varaa leikata, koska se virtaa kentälle niin monen välikäden kautta. Lisäksi monissa maissa on aivan turha yrittää rakentaa toimivia kahdenvälisiä hankkeita, kun järjestöillä on valmiita malleja ja kokemusta niiden toteuttamisesta.

16.43 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niikko kiinnitti huomiota Suomen Afganistan-politiikkaan ja siihen, että tilanteessa, jossa Norja leikkasi Afganistan-rahvoja edellisen hallituskauden aikana, me jatkoimme Afganistanin tukea ja jossain määrin jopa lisäsimme siviilisektorin tukea.

Täytyy näin jälkiviisauden valossa sanoa, että ei kaduta yhtään. Kun katsoo Afganistanin tilannetta tänä päivänä, kansainvälinen yhteisö on vetäytymässä, rauhanturvaoperaatioon on käytettävissä vähemmän varoja, pakolaisten määrä näyttää Afganistanista lisääntyvän. Monet ihmiset maaseudulla, pienemmissä kaupungeissa kokevat nyt turvattomuutta — Taleban hyökkäsi viime syksyn aikana joihinkin näihin kohteisiin. Mitä ikinä voimme tehdä sen eteen, että Afganistan säilyy vakaana ja sieltä ei tule eikä lähde uutta pako-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

laisvirtaa kohti Eurooppaa, meidän kannattaa tehdä, ja siinä mielessä nämä Suomen tuet ja tuki Afganistanille tarkoittivat juuri tätä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kaksi vastauspuheenvuoroa: edustajat Niikko ja Biaudet. Sen jälkeen puhujalistaan.

16.44 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Haavisto tietää itsekkin ministerinä ollessaan, että varojen kohdentaminen oikein on ensiarvoisen tärkeää, jotta apu menisi perille. Eikö niin? Tämähän on meidän prioriteettimme numero yksi. Ainakin tulisi olla.

Kukaan ei varmasti vastusta sitä, että Afganistanin heikkoa kehitystilannetta halutaan tukea ja auttaa ennen kaikkea lapsia ja äitejä ja naisia saamaan paremmat elinolosuhteet. Ensimmäisen tärkeää on nimenomaan se, miten heitä tuetaan. Afganistanissa toimii useita kansalaisjärjestöjä, ei vain suomalaisia vaan erityisesti keskieurooppalaisia järjestöjä, ja se tuki pitäisi kanavoida heidän kauttaan. En voi ymmärtää, kuinka me tällaisessa tilanteessa annamme 10 miljoonaa euroa budjettitukea hallinnolle, joka käyttää todistetuksi varoja muualle kuin on tarkoitettu. Tässä tapauksessa meidän käsiämme ei pestä puhtaaksi sillä, että me siirrämme rahan Maailmanpankin kautta Afganistanin hallinnolle. Meidän tulisi käyttää nämä varat kehitysapujärjestöjen kautta, jos me haluamme sinne varoja käyttää. Muussa tapauksessa me vain tuemme lisääntyvää korruptiota.

16.45 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokemukset Afganistanista ovat olleet kyllä hyvin tärkeitä, ja olen aivan samalla kannalla kuin edustaja Haavisto: enemmänkin voisi tehdä. Osa hallinnon tukemista on muun muassa se, että turvataan poliisin joukoissa olevien poliisinaisten osaaminen, tasa-arvo, koulutus ja heidän mahdollisuutensa toimia poliiseina, jotta sitten naiset ja lasten turvallisuus esimerkiksi mennä kouluun voitaisiin turvata paremmin. Tilanne on erittäin vaikea, ja olisi suunnattoman surullista, että kaikkien näiden vuosien jälkeen jättäisimme Afganistanin naiset yksin. Myöskin hallinnossa tarvitaan suuria muutoksia siitä huolimatta, että se kehitys on varmaan vaikea ja varmaan tulee takapakkia ja niin edelleen. Mutta ei ole mitään sellaista turvallisuutta, että voi tietää, että joku raha ei mene johonkin väärään kohtaan. On pakko olla mukana myös vaikeissa tilanteissa, muutenhan tätä apua ei tarvittaisi.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Toivakka vastaa, olkaa hyvä, paikalta.

16.46 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka (vastauspuheenvuoro): Haluaisin tähän myös lisätä ja oikeastaan juuri sen, mitä edustaja Haavisto sanoi: Suomihan tukee Afganistania, jotta sen kehitys jatkuisi ja nimenomaan jatkuisi myönteiseen suuntaan. On hyvin tärkeätä, että tämäkin työ on pitkäjänteistä. Täällä on kovasti peräänkuulutettu pitkäjänteistä työtä, ja se, että nimenomaan tämä hauras valtio ei vajoaisi uudelleen sekasortoon, on myös Suomen etu. Me kuulumme juuri, että sieltä tulee valtavan paljon myös meille pakolaisia ja turvapaikanhakijoita.

Suomi antaa apua Afganistanissa hädänalaisille ihmisille, kyllä, Maailmanpankin rahan kautta mutta myös YK-järjestöjen kautta, joita ovat UN Women, Unicef, Unesco, ja nimenomaan koulutusapua. Hyvin monihan näistä hankkeista kohdentuu nimenomaan nais-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

ten ja tyttöjen auttamiseksi. Me näemme tämän erittäin tärkeänä työnä, ja on erittäin hyvä, että tämä jatkuu.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

16.47 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen kehityspoliittinen selonteko on onnistunut ja antaa selkeät raamit Suomen kehityspolitiikan keskeisille tavoitteille. Uudistus laittaa kehitysyhteistyön uusille linjoille tehostamaan toimintaa ja sen vaikutusten arviointia. Olemme tyytyväisiä malliin, jonka tarkoituksena on siis tehostaa avun perillemenoja ja lisätä konkreettisia tuloksia pienemmillä kustannuksilla. On myös kaikkien etu, että rahoituksen tuottamat vaikutukset pystytään osoittamaan riittävän seurannan avulla.

Täällä jo puhuttiinkin, että reilu vuosi sitten ulkoasiainneuvoksen ja eläkkeellä olevan suurlähettilään Kääriäisen kirja "Kehitysavun kirous" aiheutti kohua. Sen mukaan kehitysavun antaminen köyhille maille ei ole johtanut niihin tavoitteisiin, jotka sille alun perin asetettiin. Monissa maissa kehitysapu tukee paikallista eliittiä, ei demokratisoitumista. Kaiken kukkuraksi kehityksmaista karkaa pääomia lähes kymmenen kertaa kehitysavun verran. Monikansalliset yritykset kiertävät veroja, ja veroparatiiseihin kertyy tuhansia miljardeja euroja. Kääriäinen työskenteli 40 vuotta kehitysavun parissa, joten luulisi, että hän tietää jotain, mistä puhuu, vaikka suorasukainen teksti varmasti jakaa mielipiteitä.

Kehitysavun tarkoitus on vapauttaa apua saava maa riippuvuudestaan, ja näin ei valitettavasti ole käynyt kaikkien maiden kohdalla. Nyt kehityspolitiikan keskeisiin ongelmiin on haettu aivan uusia ratkaisutapoja. Köyhyyden vähentäminen on kaiken lähtökohta. Mikään maa ei voi kehittyä eikä köyhyys voi vähentyä ilman riittävää yritystoimintaa ja ihmisarvoisia työntekomahdollisuuksia. Tämä on yksi keskeisistä uudistuksen painopisteistä.

Suomessa on monipuolista osaamista annettavana kestävä elinkeinoelämän luomiseksi sekä yritystoiminnan edistämiseksi. On tärkeää, että kehityksmaissa saadaan aikaan oma vahva talouden perusta ja toimiva demokraattinen yhteiskuntajärjestelmä. Useissa kehityksmaissa on luonnonvaroja, joita on ryöstetty maan kansalaisilta. Näiden luonnonvarojen hyödyntäminen ja maatalouden kehittäminen toisi työtä ja omavaraisuutta omalle kansalle. Köyhyyden poistamiseksi tarvitaan lisäksi koulutusta, tasa-arvoa ja demokratiaa.

On selvää, että maassa, jossa on aseellinen konflikti tai luonnonkatastrofin aiheuttama hätä, tarvitaan ensisijaisesti humanitaarista apua sekä rauhanturvaamiseen konkreettista apua. Sen lisäksi, että kaikkein suurimmassa hädässä oleville tarjotaan ruokaa, vettä, suojaa ja ensiapua, on pyrittävä edistämään mahdollisuutta päästä normaaliin elämään. Vaikka yhä useammin humanitaariset kriisit pitkittyvät, apua on pyrittävä saamaan lähi-alueille, jotta ihmisten ei tarvitse lähteä kotoaan tai että heidän olisi helpompi palata sinne niin pian kuin mahdollista. Humanitaarisen avun rinnalla ihmisiä on autettava oman kotimaansa jälleenrakentamisessa ja rauhan edistämässä. Tämä on tärkeä kehityspolitiikan tavoite myös laajamittaisen pakolaisuuden estämiseksi: ihmisten on voitava elää turvallisesti ja saada toimeentulonsa kotimaassaan. Afrikan huolestuttava väestömäärän kasvu, kuivuus, nälänhätä ja sisällissodat aiheuttavat tulevaisuudessa ehkä yhä enemmän liikehdintää Eurooppaan, elleivät elinolosuhteet parane.

Meille suomalaisille sukupuolten välinen tasa-arvo on kovin tavallinen asia. Suomi on tähänkin asti ollut edistämässä aktiivisesti naisten ja tyttöjen aseman parantamista, ja on hienoa, että tämä asia on edelleen yksi hallituksen kehityspoliittisista päätavoitteista. Tänä

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

päivänä yhä useampi lapsi aloittaa kehitysmaissa koulun. Tyttöjen asema on tässä edelleen huono. Heidän koulutiensä päättyy liian usein lapsiavioliiton, seksuaalisen väkivallan tai köyhyyden takia. Lapsiavioliitot tuomitseva päätöslauselma hyväksyttiin YK:n ihmisoikeusneuvostossa yli 100 valtion kannatuksella vuonna 2013. Siitä huolimatta tarvitaan vielä paljon yhteistyötä tämän epäkohdan korjaamiseksi.

Kehitysmaiden väestönkasvun hillitsemiseen tarvitaan ehkäisyneuvontaa ja perhesuunnittelua. Naisten asema on nykyisellään huono, eikä heillä ole mahdollisuutta vaikuttaa lapsilukuun. Tähän ja moneen muuhunkin tarvitaan oikeudenmukaisempaa kohtelua.

Ja koska aika rientää: Täällä on annettu tukea näille yhdeksälle kahdenväliselle maalle. On tärkeää, että Afganistanissa on rauhanturvajoukkoja ja samoin Somalimaassa (Puhemies koputtaa) on raivattu miinoja ynnä muuta. Tästä on hyvä jatkaa tätä suomalaista perinteistä kehitysapupolitiikkaa.

16.53 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Hallituksen harkittu valinta leikata varsinaisen kehitysyhteistyön taso lähes puoleen eli noin vajaaseen 500 miljoonaan euroon tai 0,35 prosenttiin bkt:sta on osoitus siitä, että politiikka tänään ei mielestäni kykene vastaamaan tämän ajan monimutkaisiin kehityshaasteisiin kokonaisvaltaisesti. Hallitus ei näe pitkän ajan vaikutuksia kohdemaissa eikä kotimaassa. Suomen ulkopolitiikka näyttää rajoittuvan naapuruuspolitiikkaan ja omien lyhyen tähtäimen silmälasien läpi katsottujen etujen valvontaan. Onko tämä älykästä politiikkaa, on hyvä syy kysyä.

Kun maailma pieneltä osin on tullut Suomeen, hallituksen pasmat sekoittuvat täysin ja katsetta ei kyetä nostamaan enää pidemmälle horisonttiin. Tämä näkyy valitettavasti myös epäluottamuksen kasvamisena poliittista järjestelmäämme kohtaan ja pelon ja toivottomuuden lisääntymisenä globaalien haasteiden edessä. Kun aikaisemmin ajateltiin, että Suomen etu on olla merkittävällä tavalla mukana kansainvälisessä multilateraalisessa yhteistyössä edistämässä oikeusperustaisen kansainvälisen yhteistoiminnan kehittämistä tai köyhyyden ja eriarvoisuuden poistamista tai sitten ilmastonmuutoksesta johtuvien haasteiden ratkaisemista, niin tämä hallitus näyttää ajattelevan, että katsomalla vain lähelle ja sulkeutumalla sisäänpäin voimme suojautua kaikkea pahaa vastaan.

Suhtautuminen kansalaisjärjestöjen rahoitukseen osoittaa myöskin sen, että hallitus aliarvioi niiden tuloksia ja tästä työstä saatujen kansainvälisten verkostojen merkitystä sekä meillä että kohdemaassa.

Selonteon tekstisisältöä on kehitetty täällä moneen kertaan, ja painopisteet ovat ansiokkaat. Valtioneuvoston selonteossa on yhtenä neljästä painopistealueesta yhteiskuntien demokraattisuuden vahvistaminen. Minulla on tällä hetkellä etu olla puolueiden Demo-järjestön puheenjohtaja. Erityisesti tässä maailmanpolitiikan tilassa demokratian ja rauhan vahva side on huomioitava. Demokraattisessa yhteiskunnassa konfliktit voidaan tietenkin myös estää jo ennen niiden puhkeamista väkivaltaisiksi yhteenotoiksi. Todelliset demokratiat eivät sodi keskenään.

UNDP:n ja YK:n kehitysohjelman mukaan nälänhädät Afrikassa olisivat olleet estettävissä poliittisin keinoin. 87 suurinta pakolaiskriisiä vuosina 1985–2004 saivat alkunsa autokraattisista, yksinvaltaisista, maista. On siis selvää, että demokratian edistäminen on kansainvälistä vakautta tukeva ulko- ja turvallisuuspoliittinen valinta. Se estää eriarvoistumista, radikalisoitumista ja siten sotia, terrorismia ja pakolaisuutta. Toimiva monipuoluedemokratia onkin konfliktinhallintajärjestelmä, jossa jokaisen kansalaisen ääni voi olla edustettuna ja niin edelleen.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Demo on toiminut menestyksekkäästi kuudessa maassa. Leikkausten jälkeen meillä on edelleen kolme kohdemaata jäljellä, mutta täällä voi kysyä hyvin, millaisia tuloksia on sitten Demo saanut aikaan. Tansaniassa Demon tuella on perustettu maan ensimmäinen naispoliitikot yli puoluerajojen yhdistävä yhteistyöfoorumi. Tunisiassa Demon ja hollantilaisen sisarjärjestön tuella perustetun, uuden sukupolven poliitikoille suunnatun politiikkakoulun ensimmäiselle kurssille osallistui 20 vallankumouksen jälkeisen perustuslakia säätävän kokouksen nuorta edustajaa. 14 heistä valittiin eduskuntaan ja kolme ministeriksi. Sambiassa puolueiden naisjärjestöt tekivät yhteisen kannanoton vaaliväkivaltaa vastaan alle vuosi yhteistyön aloittamisesta Demon kanssa. Nepalissa puolueiden nuoris- ja opiskelijajärjestöt aloittivat 2007 Demon tukemina ensimmäistä kertaa maan historiassa järjestelmällisen yhteistyön nuorten aseman parantamiseksi politiikassa. Sri Lankassa poliittiset nuorisjärjestöt aloittivat vuonna 2015 Nepalilaisesta esimerkistä innoittamina poliittisen yhteistyön nuorten aseman ja rauhanomaisen sovittelevan politiikan edistämiseksi. Myanmarissa Demon ja sisarjärjestön tuen myötä vuoden 2014 lopussa perustettu politiikkakoulu on maan ensimmäinen poliittiset puolueet paikallistasolla yhdistävä koulutusjärjestelmä. Pienellä voi tehdä paljon.

Selonteossa luvataan (Puhemies koputtaa) palata 0,7 prosenttiin. Kysynkin teiltä, ministeri: onko mahdollista, että hallitus voisi tuoda meille konkreettisen selvityksen ja suunnitelman, miten tämä tullaan tekemään? — Kiitoksia.

16.59 Tiina Elovaara ps: Arvoisa rouva puhemies! Kehityspolitiikkaa on muutettava samalla, kun maailma muuttuu. Mihin maailma tuhoutuu? Mihin yhteiskunnat luhistuvat? Maailma tuhoutuu, kun yksilö tuhoutuu. Syitä voi etsiä diktatuureista, korruptiosta, moraalikadosta, vallanjanosta, epäoikeudenmukaisuudesta.

Elämme uusien uhkien edessä. Kannan erityistä huolta ääriliikkeistä, yhteiskunnista, joissa nuori ihminen löytää merkityksensä vain terroristijärjestön kautta. Me emme nähneet emmekä auttaneet, kun arabimaissa yritettiin kansannousua kansalaisoikeuksien puolesta. Arabikevät 2011 kääntyi väkivaltaiseksi yhteenottojen sarjaksi. Oppositiot hävisivät, kansat hävisivät. Länsimaiden onkin pyrittävä ensisijaisesti luomaan näköaloja ja vaihtoehtoja niihin maihin, joissa ääriliikkeet ja sota pahimmillaan tuhoavat lasten ja nuorten elämän kokonaan.

Arvoisa rouva puhemies! Syyria on vaarassa menettää kokonaisen sukupolven. Päivittäin yli 3 000 lasta on joutunut pakenemaan kodeistaan viisi vuotta kestäneen konfliktin aikana. Näiltä lapsilta on riistetty yksi heidän tärkeimmistä oikeuksistaan: oikeus koulutukseen. Syyriassa ja sen naapurimaissa elää 2,8 miljoonaa syyrialaislasta, jotka eivät ole päässeet kouluun.

Koulutus on maailman vaikuttavin työkalu kehityspolitiikassa. Maailman suurin käyttämätön luonnonvara ovat kouluttamattomat tytöt. On hyvä, että Suomi osallistuu voimakkaasti näiden epäkohtien poistamiseen.

Kehityspolitiikka on hyvin tärkeä tekijä yhä kovenevassa kansainvälisen politiikan tilanteessa. Siellä, missä empatiakyky loppuu, pahuus alkaa. Siellä, missä ihmisoikeudet loppuvat, terrorismi alkaa.

17.01 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Muistaako kukaan vielä Alexander Stubbin johtaman Suomen maabrändihankkeen? Siitä on kokonaiset viisi vuotta, kun Suomi ilmoitti olevansa maailman ongelmanratkaisija vuonna 2030. Ohjelmassa sanottiin:

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

"Suomi tarjoaa maailmalle toimivuutta ja kestäviä ratkaisuja, jotta maailma olisi parempi paikka elää." Lupauksille oli katetta sen verran, että esimerkiksi rauhanturvaamisessa Suomi oli pieni suurvalta. Suomi kuului Pohjoismaiden viiteryhmään, joka näytti esimerkkiä globaalista vastuusta.

Tämä kaikki on mennyttä. Kuvaavaa on, että maabrändin sivusto on suljettu ja kaikki ulkoministeriön linkit johtavat tyhjiyteen. Suomi on unohtanut tehtävänsä maailmassa ja keskittynyt tutkimaan omaa napaansa. Tästä osoituksena Sipilän hallitus leikkasi varsinaisesta kehitysyhteistyöstä 300 miljoonaa euroa vuositasolla.

Mutta maailman ongelmathan eivät vähene samassa suhteessa kuin Suomen halu niihin vaikuttaa. Ainoa seuraus on, että Suomi ei ole paikalla, kun tapahtuu, ei ole valmis toimimaan, ei työskentele järjestäytyneesti ja pitkäjänteisesti. Ainoa ero on se, että Suomi on menettänyt vaikutusvaltaansa ja sananvaltaansa maailmalla. Kuten edustaja Tuomioja viime lokakuussa viisaasti totesi tässä salissa, varautumisen lisäksi pitäisi panostaa vaikuttamiseen.

Hallitus valittaa usein tässä salissa, että kriisit ovat yllättäneet. Kriisit ovat yllättäneet vain hallituksen. Jokainen vastuullinen toimija, jokainen aidosti ongelmia ratkaiseva toimija tietää, että kriisejä on aina. Vain se voi yllättää, mikä on se pahin ja päällekkävin kriisi. Kriisit syntyvät suuresta kokonaisuudesta. Sodat ja konfliktit, luonnononnettomuudet, ruokakriisit, äärisäät, sortovalta ja korruptio, väestönkasvu ja väestön liikkeet kietoutuvat toisiinsa. Ennen Suomi oli läsnä ja apuna, jotta kriisejä voidaan hoitaa paikan päällä. Nyt Suomi on vain kriisien vastaanottaja.

Kehityspoliittisen ohjelman sinänsä kaunis ja kannatettava sanahelinä osoittaa vain sen, että nykyinen hallitus sysää Suomen globaalin vastuun seuraaville hallituksille. Tulevat vastuulliset päättäjät saavat parhaansa mukaan palauttaa Suomen toimintakykyä ja vaikutusvaltaa maailmassa.

Arvoisa puhemies! Sana "yritysvastuu" ei esiinny Sipilän hallituksen ohjelmassa yhtä ainoaa kertaa. Nyt tuo sana ilmestyy kuin tyhjästä kehityspoliittiseen selontekoon — hyvä edes niin. Kenties seuraavassa ohjelmassaan hallitus vihdoinkin selittää, mitä yritysvastuu sille merkitsee. Täysin ilmoille jäävät muun muassa kysymykset siitä, onko hallituksen mielestä yrityksillä vastuu koko tuotantoketjustaan ja tuotanto-oloista. On siis täysi oikeus epäillä, ettei hallituksella ole aikomustakaan edistää suomalaista yritysvastuuta maailmalla. Se näkyy siinä, kuinka hallitus ajaa alas Finnwatch-järjestöä, siis Suomen ainoaa tutkimusorganisaatiota, joka seuraa järjestelmällisesti maailmalla toimivien yritysten yhteiskuntavastuuta. Hallituksen eri leikkauksien ansiosta Finnwatchin jo alkuaan vaatimaton rahoitus on vaarassa romahtaa. Vahinko on mittaansa suurempi ennen kaikkea suomalaisille kehitysmaissa toimiville yrityksille.

Kun koko kehityspoliittikkaa arvioi ulkopuolinen, riippumaton taho, miksei yritysten toimintaa voi arvioida ja kehittää ulkopuolinen, riippumaton taho? Mitä vahvemmin yritykset ovat kehitysyhteistyössä mukana, sitä enemmän tarvitaan tämän toiminnan arviointia. Vaikka Finnwatchin päätehtävänä on seurata ihmis- ja työoikeuksien toteutumista sekä ympäristövaikutuksia, se on onnistunut hankkimaan tietoja, joita suomalaiset yritykset ovat voineet käyttää hyödykseen toimintansa parantamiseksi.

Finnwatch tekee suomalaisille yrityksille jopa rahanarvoista työtä tuodessaan esiin globaaliin toimintaan liittyviä riskejä. Myös suomalaiset yritykset ovat arvostaneet Finnwatchin toimintaa. Esimerkiksi S-ryhmä on todennut: "Finnwatchin avulla olemme löytäneet kehitettävää käyttämistämme auditointimenetelmistä. Järjestön aktiivisuus on myös

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

auttanut meitä kohdistamaan työpanoksemme paremmin juuri Thaimaan tonnikalateollisuudessa esiintyneisiin ongelma-kohtiin." Yhteiskunnan ja yritysten yhteinen etu näkyy siinä, että S-ryhmän edustaja lähtee puolustuksen todistajaksi Finnwatchin raportioijan oikeudenkäyntiin Thaimaassa.

Olen kirjallisella kysymyksellä yrittänyt saada hallitukselta perusteluita Finnwatchin alasajolle ja kantaa yritysvastuuseen. Valitettavasti ministerin yliolkainen vastaus tyytyy toteamaan, että kaikesta täytyy säästää. Hallitus on moneen kertaan todennut, että kehityspolitiikan vähenevät resurssit on nyt kohdennettava mahdollisimman tehokkaasti ja tarkkaan harkiten. Ihmettelen suuresti, millaiset laskelmat voivat sivuuttaa Finnwatchin tehokkaan ja tavoittavan toiminnan. Vai onko hallituksella tässäkin asiassa käytössään omat lunksa ja aivan oma matematiikkansa?

Kiitän ministeriä siitä, että hän on läsnä tässä pitkässä keskustelussa.

17.07 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Maapallolla elää tällä hetkellä 7,3 miljardia ihmistä. Väestömäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä 8,5 miljardiin, vuosisadan puoliväliin mennessä 9,7 miljardiin ja vuosisadan loppuun mennessä 11,2 miljardiin ihmiseen. Afrikan maanosassa asui vuonna 1950 noin 228 miljoonaa ihmistä, nyt hieman yli miljardi. Afrikan väestön ennustetaan nelinkertaistuvan vuosisadan loppuun mennessä 4,4 miljardiin ihmiseen. Ongelma on liikakansoitus. Lapsiluku on saatava kestäväälle tasolle. Meidän pallomme ei kestä liikakansoitusta.

Kehitysapua on tehty jo noin 50 vuotta, ja siksi on tärkeää, että teemme sen tuloksista johtopäätöksiä. Onko rahan antaminen auttanut maita kehittymään? Onko demokratia vahvistunut? Onko naisten ja lasten asema parantunut? Onko kehitysapu ratkaissut niitä ongelmia, mitä tavoiteltiin? (Eva Biaudet: On!) Kehitysapu on historiallinen rahoitusinstrumentti, joka ei palvele alkuperäistä tarkoitustaan. Asiantuntija Dambisa Moyon mukaan kehitysavusta on ollut enemmän haittaa kuin hyötyä. Ehkä nyt voidaan sitten jälkiviisaasti todeta, että hyvä, että Suomi ei ole antanut enempää rahaa haaskuuseen ja samalla kasvattanut omaa velkaansa. Siirtomaaisännät ovat korvautuneet paikallisilla eliiteillä, jotka sujuvasti jatkavat kansansa sortamista.

Afrikka tuottaa henkeä kohden vähemmän maataloustuotteita kuin 50 vuotta sitten. Kehittymätön maatalous antaa rikkaille maille mahdollisuuden kuljettaa ylijäämätuotantonsa Afrikkaan. Kehitysavun tulisi auttaa riippumattomuuteen. Afrikka on manner, joka ei kykene ruokkimaan itseään. Kehitysavun kirous -kirjassa kerrotaan, että ruoka-apu on tehokkaasti estänyt paikallista tuotantoa kehittymästä. Maatalouden laiminlyönti on Afrikan nä-länhädän suurin yksittäinen syy.

Toimiva verotus ja sitä kautta tulevat verotulot ovat kestävin ja tärkein hyvinvointivaltion ylläpitäjä. Mikä se viisasten kivi olisi, että saisimme kehitysmaiden verojärjestelmää kehitettyä? On käsittämätöntä, että hyppysellinen ihmisiä tässä maailmassa omistaa suurimman osan maailman omaisuudesta. Olemme tilanteessa, jossa aidon demokratian puolesta joudumme taistelemaan myös Euroopassa ja Suomessa. Suuret yritykset ovat osittain alkaneet pyörittää kansallisvaltioita eikä päinvastoin, kuten pitäisi. Aito demokratia ei voi toteutua Suomessakaan, jos suuryritykset ovat todellisia päätöksentekijöitä.

Kehitysapua tehdään verorahoilla, joten kansalaisilla on oikeus seurata sen toteutusta ja tietää, mitä saamme aikaan. On hyvä, että vuoden 2018 lopulla hallitus laatii selvityksen selonteon toteutumisesta ja tuloksista. On hyvä, että Suomi kohdistaa kehitysapuaan lähi-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

vuosina Syyriaan ja maan lähialueille. Pitkäaikaisista avustuskohdeista Sambiasta ja Vietnamista puolestaan vetäydytään vähitellen.

Arvoisa puhemies! Apua Syyriaan ja lähialueille lisätään pakolaiskriisin helpottamiseksi. Se on hyvä asia. On tärkeää, että apua suunnataan niin, että pakolaisleireillä olevien ihmisten elämänlaatua pystytään parantamaan. Leireillä on pulaa vedestä ja ravinnosta. Meidän pitää suunnata apua hankkeisiin, joiden avulla lapset pääsevät kouluun. Sodat loppuvat sotimalla, mutta ne saattavat kestää pitkäänkin, siksi koulutuksesta on hyvä huolehtia pakolaisleireillä. — Ja haluan myös kiittää, että ministeri on paikalla tässä pitkässä keskustelussa. Kiitos.

17.12 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat pitkään vaatineet muutoksia kehitysapuun. Rahaa on syydetty maailmalle ilman, että kehitysavun vaikutuksia tai tuloksellisuutta on analysoitu. Maailmanparantamista ja köyhyyden poistamista on markkinoitu enemmän mielikuvilla kuin faktoilla. Ulkoasiainneuvos Matti Kääriäinen, joka on nähnyt kehitysavun arkea vuosikymmenten ajan ulkoministeriön kehitysyhteistyötä tehden, on kirjassaan "Kehitysavun kirous" kirjoittanut näistä suurista, epäonnistuneista kehitysyhteistyöhankkeista, joita kutsutaan valkoisiksi elefanteiksi. Yhtenä esimerkkinä hän mainitsee Dar es Salaamin satamaan 70-luvulla uponneet Savonlinnan telakalla rakennetut kalastustroolarit. (Eva Biaudet: Onneksi siitä on 50 vuotta!)

Kehitysapua perustellaan sillä, että köyhyys on puolittunut. Todellisuudessa köyhyys on puolittunut Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa eikä siellä, mihin kehitysapua on eniten suunnattu. Tutkimusten mukaan näissä maissa eli Saharan eteläpuolisessa Afrikassa äärimmäinen köyhyys on jopa lisääntynyt. Sanonta "ei kannettu vesi kaivossa pysy" kuvaa tätä hyvin. Esimerkiksi Afrikkaan länsimaat ovat vieneet omat ylituotantoviljansa kehitysapuna, kun järkevää olisi opettaa heitä viljelemään maata. Nälkää näkevät tarvitsevat apua, mutta pitkällä tähtäimellä on järkevää huolehtia myös esimerkiksi teiden kunnosta, jotta ruokaa voitaisiin kuljettaa maasta toiseen ilman, että ruoka mätänee metsiin puutteellisen tieverkon takia.

Demokratian ja ihmisoikeuksien toteuttaminen maissa, joissa johtajien tarkoitusperiä palvelee enemmän tietämätön kansa, on hyvin haasteellista. Maat ovat hyvin korruptoituneita, ja oman siivunsa lahjuksista ottavat myös valtioiden päämiehet. Demokratian tiellä korruption vastainen työ onkin avainasemassa, mutta tie on pitkä ja kivinen.

Naisten ja tyttöjen aseman parantaminen on hallituksen kehityspolitiikan tärkein painopistealue. Hauraissa valtioissa naisten ja tyttöjen heikko asema korostuu ja lapsi- ja äiti-kuolleisuuden määrät ovat suuret. Naisiin kohdistuva väkivalta on yleisempää hauraissa valtioissa, ja seksuaalinen väkivalta konflikteissa on vakava ongelma.

Sukupuolten välinen tasa-arvotyö etenee, vaikkakin hitaasti. Yhä useammissa maissa tytöt käyvät koulua ja naiset töissä. Tasa-arvoisen naisen perhe on keskimääräistä pienempi, terveempi ja koulutetumpi, mikä vauhdittaa yhteiskunnallista kehitystä. Seitsemän vuotta peruskoulussa lykkää kehitysmaassa tytön avioitumisikä neljällä vuodella ja lapsiluku vähenee vastaavasti 2,2:lla.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kehityspoliittinen linjaus on oikeansuuntainen. Vähäiset resurssit kannattaa suunnata nimenomaan sinne, missä niiden vaikuttavuus ja tehokkuus on suurinta eikä rahaa vain jaeta ympäriinsä siksi, että päättäjien omatunto ja auttamishalu olisi tyydytetty.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

17.16 **Anders Adlercreutz r:** Värderade fru talman, fru minister! Vi diskuterar i dag den biståndspolitiska redogörelsen. Tills i år har man med orsak kunnat vara ganska nöjd här hos oss i Finland i detta skede. Vi har inte behövt skämmas för vår insats. Om man läser våra målsättningar är det inte alls svårt att hålla med om den stora bilden, vad vi vill uppnå, vad vi tror på. Men orden har ingen betydelse om inte aktionerna backar upp dem.

Arvoisa rouva puhemies! Eivät ne sanat, vaan ne teot. Hallituksen politiikan ristiriitaisuus ei toki ole uusi asia. Olemme syksyn mittaan keskustelleet kehityksen sumuverhoon verhoilluista leikkauksista, siitä, miten työttömien päivähoito-oikeuden rajaaminen on kädenojennus lapsille, ja siitä, miten turvapaikan saaneiden tai sitä hakevien integroitua autetaan leikkaamalla heidän toimeentuloaan ja lisäämällä epävarmuustekijöitä heidän arkeensa. Kehityspolitiikan teoissa tämä ristiriita nousee kaikkein räikeimmin esille.

Turvapaikkakeskustelussa yksi kantava niin sanottujen maahanmuuttokriitikoiden linjaus on ollut se, että ihmisiä pitäisi auttaa lähtömaissaan, ei täällä, että maahanmuuton syihin pitäisi kohdistaa toimenpiteitä, ei pelkästään seurauksiin. Olemme samaa mieltä. Syihin pitää puuttua, mutta se vaatii panostuksia. Ne samat äänet, jotka puhuvat paikallisen auttamisen puolesta, ovat kaikkein äänekkäimmin hyvin populistiseen sävyyn puhuneet myös kehitysyhteistyömäärärahojen leikkausten puolesta. Tässä on suunnaton ristiriita, jonka toivon hallituksen ymmärtävän ja korjaavan. Ohjeita siihen löytyy muun muassa meidän varjobudjetistamme.

Arvoisa puhemies! Kakkua ei voi sekä syödä että säilyttää. Mitä nämä leikkaukset käytännössä sitten tarkoittavat? Leikkaukset tarkoittavat, että lukematon määrä hankkeita lopetetaan kertaheitolla ja heti. Onko tässä mitään järkeä? Ajatelkaapas hetki. Onko mitään mieltä rakentaa kymmenien miljoonien eurojen tehdas, jos viimeinen kone jätetään asentamatta eikä tuotantoa käynnistetä. Tämä on tilanne usean kehitysyhteistyöhankkeen kohdalla. Pitkäjänteinen työ ja muutos eivät tule hetkessä, sen tiedämme kaikki. Se työ valuu hukkaan, kun lyödään viime metreillä lappua luukulle. Tämä on suunnatonta varojen ja työpanosten hukkausta.

Tästä eivät luonnollisesti kärsi ainoastaan suomalaiset veronmaksajat ja järjestöt, vaan ennen kaikkea avun kohteena olevat. Pelkästään Suomen Lähetysseura keskeyttää 17 eri hanketta ja vetäytyy neljästä maasta kokonaan. Pelkästään yhteen järjestöön kohdistuneet leikkaukset vaikuttavat suoraan satoihintuhansiin ihmisiin — satoihintuhansiin ihmisiin: miehiin, naisiin, vanhuksiin ja lapsiin.

Hallitusohjelman valopilkkuja ovat satsaukset vihreään talouteen ja kestävään ilmasto-politiikkaan, siitä teille kiitos. Sanoista on kuitenkin valitettavasti matkaa tekoihin. Aikaisemmin päästökauppatulot ovat ohjautuneet kehitysyhteistyöhön, vaan eivät enää. Nyt nämä rahat kanavoidaan takaisin päästölähteeseen. Kuka tässä salissa uskoo, että tämä vähentää päästöjamme? Kuka uskoo, että tämä insentivoi kehittämään puhtaampia tuotantoprosesseja? — En usko minäkään.

Viime syksyn Pariisin ilmastokonferenssi oli tämän vuosituhannen kenties tärkein kansainvälinen tapaaminen. Tulos oli hyvä ja tärkeä, mutta mitä teki Suomi? Ennen kokousta hallitus päätti leikata kaiken tukensa YK:n ympäristöjärjestölle UNEPille. Kaiken. Minkä signaalin tämä lähettää? Kaiken tuen leikkaaminen on todella vakava viesti ja kertoo siitä, että Suomi pitää joko järjestön työtä täysin turhana tai järjestöä täysin korruptoituneena. Mikä on hallituksen kanta kansainväliseen ilmastotyöhön? Näinä päivinä muruistakin jouuu olemaan kiitollinen, joten on hyvä, että UNEPille myöhemmin ohjattiin pieni tuki.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Kehitysyhteistyö on myös ulkopoliittikkaa, kuten ministeri Toivakka totesi. Se on vaikuttamista paikallisesti. Se on esimerkin näyttämistä ja kestävää kehitystä. Vetäytymällä näistä pöydistä Suomi heikentää paitsi kansainvälistä vaikutusvaltaansa myös ihan konkreettisesti omaa brändiään. Meistä tulee heikompia.

Värderade talman! Bistandsarbetet är viktigt. Det är en möjlighet att inverka och ha inflytande. Det kräver strategiskt tänkande och ett långt perspektiv — inte detta.

17.21 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa rouva puhemies! Toden totta, toimiva kehityspolitiikka luo kehitysmaiden ihmisille edellytyksiä parempaan elämään, ja siksi meidän on huolehdittava kehitysyhteistyöhön käytetyn rahoituksen tehokkaasta ja tarkasta käytöstä, siis vaikuttavuudesta.

Eräs tapa kehitysyhteistyörahojen tuloksekkaasta käytöstä löytyy Tanskasta, jonka kehitysyhteistyö keskittyy muutamaa hyvin tarkasti valittuun painopistealueeseen, muun muassa ympäristönsuojeluun ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Tanskan kehitysyhteistyötä ohjaa kasvun ja työpaikkojen luominen. Tanskalaiset keskittyvät erityisesti ympäristöteknologiaan ja tehokkaaseen maatalouteen, joissa heillä on vahvaa osaamista.

Tämän tuoreen selonteon mukaan myös Suomen tulee keskittyä vahvuksiemme perusteella valittuihin painopistealueisiin. Rauhan, rehellisen hallinnon, ilmastonmuutoksen torjunnan ja elinvoimaisen yritystoiminnan edistäminen ovat asioita, joissa Suomi on vahvoilla.

Myös naisten ja tyttöjen asemaa pitää vahvistaa kaikin keinoin. Tyttöjen ja naisten koulutusmahdollisuuksien edistäminen on paitsi inhimillisesti oikeudenmukaista myös tehokasta talouspolitiikkaa. Maailmanpankin arvion mukaan bruttokansantuotteen vuosittainen kasvu lisääntyisi maailmanlaajuisesti 5,4 prosentilla, jos nuoret naiset jäisivät työmarkkinoiden ulkopuolelle vain samoissa määrin kuin nuoret miehet. On aivan selvää, että saataisiin aikaiseksi aivan huimia talouskasvulukuja, jos alaikäiset tytöt saisivat koulutuksen ja ehkäisyn ja sitä kautta olisivat työmarkkinoilla sen sijaan, että he tänä päivänä ovat kotona hoitamassa lapsia.

Sain muutama vuosi sitten osallistua ulkoministeriön kehityspolitiikan koulutusohjelmaan. Silloin opin, että joka toinen minuutti nainen kuolee synnytykseen, koska hänellä ei ole mahdollisuutta terveyspalveluihin. Joka toinen sekunti alle 18-vuotias tyttö menee naimisiin vastoin tahtoaan. Joka neljäs sekunti alle 18-vuotias tyttö synnyttää, ja valitettavan useissa tapauksissa on myös komplikaatioita, lapsikuolleisuudesta puhumattakaan. (Eva Biaudet: Siis onko meillä varaa säästää?) Eli me pystymme meidän kehityspolitiikallamme vaikuttamaan ihmisoikeuskysymyksiin, että nämä nuoret naiset, tytöt ymmärtävät, että heillä on oikeus heidän omaan ruumiiseensa. Me voimme näillä hankkeilla myös voimaannuttaa naisia ja tyttöjä kouluttamalla heitä, jakamalla informaatiota perhesuunnittelusta ja ennen kaikkea korostamalla sitä, että lapsen saaminen on aina heidän oma valintansa.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana Finnfundin hankkeista, jotta niiden mitataava tulee oikeassa suuruudessa esille.

Finnfund tekee kehittyvissä maissa vaikuttavaa ja vastuullista työtä rahoittaessaan hankkeita, joissa on suurta potentiaalia edistää kohdemaan sekä taloudellista että sosiaalista kehitystä. Tiedämme varsin hyvin, että kestävin keino poistaa köyhyyttä on juuri työpaikkojen ja talouskasvun luominen. Kaiken kehitysyhteistyön tavoitteena tulisiikin olla se, että pitkällä aikavälillä huono-osaisempien auttaminen hoidetaan kehitysmaiden omin voimin,

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

mutta se edellyttää talouden vahvistumista. Se edellyttää työtä, toimeentuloa, veropohjaa, ja juuri tässä avainasemassa ovat yritysten investoinnit. Ennen kuin köyhät maat kykenevät itse, tarvitaan ulkoista apua ja järjestöjä ja yritysten yhteiskuntavastuuprojekteja. Muistan rouva puhemiehen usein sanoneen, että emme anna köyhälle kalaa, vaan annamme ongen ja opetamme kalastamaan.

Hyvä esimerkki Finnfundin sekä talouskasvua että ihmisten hyvinvointia edistävästä sijoituksesta on UCL-lääketehtas Keniassa. Tästä tehtaasta on tullut yksi Itä-Afrikan kehittyneimmistä lääkevalmistajista. Lääketehtas hyödyntää suomalaista teknologiaa ja osaaamista, ja käytössä on muun muassa Saksasta ja Suomesta poistettuja tuotantolinjoja, jotka on sitten viety uusiokäyttöön Keniaan. Tehdas valmistaa yli miljardi pilleriä vuodessa. Siellä on pystytty antamaan 19 miljoonaa matokkuuria. Rekkakuormittain ripulilääkkeitä on ajettu Unicefin pakolaisleireille. Se on todellakin lisännyt siellä alueella olevien ihmisten hyvinvointia.

Finnfund tekee myös paljon sellaisia hankkeita, joilla pyritään ilmastonmuutoksen torjuntaan. Esimerkkinä voin tässä lopuksi mainita Kenian Lake Turkanassa Afrikan suurimman tuulivoimahankkeen, 370 myllyä, eikä kysymys ole pelkästään siitä, että saadaan merkittävästi lisää puhdasta energiaa nykyistä edullisemmin, vaan sillä on valtava vaikutus äärimmäisen köyhällä alueella. Sinne alueelle on saatu lisää työtä, kaivoja, kouluja.

Voimia ministerille jatkaa vaativassa tehtävässä! Toimintatapojen muutos vaatii aina rohkeutta ja ennen kaikkea sitkeyttä.

17.27 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Esittelytekstissä kehityspoliittisesta selonteosta todetaan: "Suomalaisilla on täysi syy olla ylpeitä siitä, että taloustilanteesta huolimatta Suomi osaa ja haluaa auttaa suuressa avun tarpeessa olevia ihmisiä. Suomi on itsekin saanut muilta monenlaista apua historiansa vaikeina vuosina." Tätä lausetta ja sen ajatuksellista taustaa on hieman vaikea ymmärtää. Miksi meillä on täysi syy olla ylpeitä siitä, että lähes katastrofaalisesta taloustilanteesta huolimatta autamme velaksi kaukomaita, vieläpä melkoisen tehottomasti? Kuka meitä tästä kiittää, ja mistä meidän tulisi olla ylpeitä, velanotosta vai tehottomuudesta?

Selonteossa annetaan ymmärtää, että meillä on velvollisuus auttaa, kun meitäkin on monin tavoin autettu. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole mitään syytä kantaa syyllisyyttä toisen maailmansodan jälkeisestä kurjuudestamme, johon jouduimme suurvallan hyökkäyksen johdosta ilman omaa syytämme. Siitä kurjuudesta nousimme pääosin omin voimin, meille ei kannettu vettä kaivoon. Sotakorvaukset maksettiin ja suurvallan viemien alueiden väestö asutettiin aivan itse. Siinä asiassa meillä on yhteistä autettavien maiden kanssa. Niidenkin huonot olot johtuvat useissa tapauksissa suurvaltojen diktaattoreiden ja suuryhtiöiden tekemisistä ja tekemättä jättämisistä. Suomi kuitenkin ei ole ollut siirto-maavalta tai riistänyt kehitysmaita. Missä on se kunniavelka, jota meidän tulisi ongelmiin jollain tasolla oikeastikin syyllisten suurvaltojen tapaan kantaa?

Elämme yhteisellä maapallolla, ja sinänsä koen inhimillistä halua auttaa kurjissa oloissa asuvien ihmisten tilannetta resurssien ja mahdollisuuksien mukaan. Tällä hetkellä kuitenkin kuulumme globalisaation häviäjiin, ja meiltä on hävinnyt runsaasti tuottavaa työtä ulkomaille. Maassamme on massatyöttömyys ja talouslama. Olen aina sanonut, että hoidetaan ensin omat asiat kuntoon: vanhustenhoito, mielenterveysongelmat, yksinäisyys, köyhyys ja lapsillemme kasattu velka pois maasta. Sitten autetaan niillä yli jääneillä rahoilla, kun omat asiat on saatu kuntoon.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Arvoisa puhemies! Vihervasemmisto ja maailmanparantajat sanovat, ettei asioita voi verrata toisiinsa. Ei voisi verrata sitä, että omat vanhuksemme ovat monin paikoin luokattoman huonoissa oloissa, siihen, että kehitysapua annetaan ympäri maailmaa. Kyse on kuuleman mukaan eri asioista. On muistettava, että sinänsä kannatettavista hallituksen leikkauksista huolimatta Suomi edelleen käyttää kehitysapuun summan, jolla voisi esimerkiksi tuottaa kunnalliset palvelut suuren kaupungin asukkaille. Näiden rahojen käytöstä me nyt puhumme. Juuri tänään olemme kuulleet kuntien leikkauksista, muun muassa vammaisten palveluista.

Asia on hyvin yksinkertainen. Suomalaisilla on vain kahdet verotulot, mistä kaikki maksetaan: ensimmäisenä tämän päivän verotulot, joita me itse maksamme, toisena velkaraha, jota lapsemme ja lapsenlapsemme saavat maksaa.

17.30 Anna-Maja Henriksson r: Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Statsrådets redogörelse om Finlands utvecklingspolitik — "En värld, en gemensam framtid, mot hållbar utveckling" heter den så vackert — påminner om en glansbild, en glansbild som ser fin ut men som inte motsvarar verkligheten. För det är på det sättet, att de planerade nedskärningarna som regeringen nu kommer att verkställa, de är oroväckande stora och kommer att ha förödande konsekvenser för miljoner människor runt om i världen. Och tyvärr är det ofta så, att det är barn och kvinnor som kommer att få lida när vi skär i biståndet. Vi ska inte heller glömma bort att ett minskat bistånd också kan leda till ett minskat inflytande för Finland i internationella organisationer, och det skulle vi på riktigt inte ha råd med.

Arvoisa puhemies! Konfliktit, sota ja demokratian puute ovat sellaisia asioita, jotka ajavat ihmisiä lähtemään kotoaan. Myös Euroopassa tällä hetkellä vallitseva pakolaiskriisi on selvä osoitus juuri tästä. Kehitystyön tavoitteena on kehittää heikkoja alueita, vahvistaa demokratiaa ja parantaa työllisyyttä näillä alueilla. Näin voisimme välttyä humanitaarisilta kriiseiltä ja antaa ihmisille mahdollisuuden hyvään elämään kotiseudullaan. Mutta hallituksen päätös leikata kovalla kädellä kehitysavusta on kehityssuunta, joka altistaa meidät entistä useammille humanitäärisille kriiseille. Entistä suuremmat pakolaisvirrat tulevat olemaan siitä seuraus. Meidän on voitava puuttua niihin perustavanlaatuisiin syihin, joiden vuoksi ihmiset ovat pakotettuja jättämään kotiseutunsa. Tämä tahto nyt puuttuu, koska näin rajusti leikataan myös kehitysavusta.

Värderade fru talman! Medborgarorganisationerna är en viktig del av biståndsarbetet. De anses ofta vara mera neutrala än staterna är, och de kan därför lättare driva igenom vissa frågor och har också tillgång till områden dit inte alltid statsmakten kan ta sig. Trots det har stödet till medborgarorganisationerna nu minskat med 43 procent. Nedskärningarna i biståndet har också tvingat organisationerna att avsluta väldigt många projekt i en väldigt snabb takt. Arbetet lämnas på hälft och man har inte heller möjlighet att följa upp de resultat man har uppnått. Det här borde regeringen se till att försöka korrigera och åtgärda. Jag hoppas att regeringen ännu skulle överväga att återta åtminstone en del av de kraftiga nedskärningar som man nu gör när det gäller biståndet. Finland borde ännu kunna visa vägen i hur man hanterar dem som har det sämst ställt i vår värld.

17.34 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri! Maailman kriisit eivät ole helpottamassa, päinvastoin nuo kriisit tulevat yhä lähemmäksi meitä. Mitä parem-

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

min pystymme ratkaisemaan maailman kriisejä niiden syntypaikoilla, sitä paremmin pystymme lisäämään kokonaisturvallisuutta niin Suomessa kuin koko maailmassa. Kehitysyhteistyö on siis mitä suurimmassa määrin myös turvallisuuspolitiikkaa.

Kehitysyhteistyöstä tinkiminen tarkoittaa kokonaisturvallisuudestamme tinkimistä. Maailma muuttuu kaiken aikaa yhä epävakampaan suuntaan, ja ihmiset ovat sankoin joukoin etsimässä uutta elämää kotimaansa rajojen ulkopuolella. On välttämätöntä saada kansainvälisiä ratkaisuja maailman kriisipesäkkeiden rauhoittamiseksi. On välttämätöntä auttaa ihmisiä siellä, missä apua eniten tarvitaan. On välttämätöntä kantaa vastuuta osana kansainvälistä yhteisöä.

On hienoa huomata, että ihmisoikeusperustaisuus on kehityspoliittisen ohjelman kantava ajatus, mutta mikään rahasumma ei auta, jos toiminta ei ole vaikuttavaa eikä sitä kohdenneta oikein. Mutta jos rahoituspohja viedään alta, on mahdotonta tehdä vaikuttavaa ja oikein kohdennettua kehitysyhteistyötä. Siksi on äärimmäisen surullista, että Suomi leikkaa vuositasolla 300 miljoonaa euroa kehitysyhteistyöstä eikä kohdenna päästöhuutokauppatuloja enää kehitysyhteistyöhön ja kansainväliseen ilmatorahoitukseen.

Ilmastonmuutos onkin maailman suurin uhka. Jos on huolissaan turvapaikanhakijoiden määrästä, tulisi entistä suuremmalla syyllä tehdä kaikkensa ilmastonmuutoksen suitsimiseksi. Uudet kansainvaellukset ovat tosiasia, kun ilmastonmuutoksesta pahiten kärsivien maiden elinolot heikkenevät dramaattisesti. Ilmastopakolaisuus tulee kasvamaan tulevina vuosina huomattavasti, kun kuivuus, merenpinnan nousu ja äärimmäiset sääilmiöt lisääntyvät. Suomen on kaikessa toiminnassaan pyrittävä hidastamaan ilmastonmuutoksen etenemistä.

Toinen häpeällinen piste Suomen kehitysyhteistyöpolitiikassa on Finnfundin rahoitus. Samalla kun kehitysyhteistyötä tekeviltä järjestöiltä leikataan toiminnan edellytykset, annetaan Finnfundille 90 miljoonaa euroa enemmän kuin yhtiö on itse pyytänyt. Asiaa perusteltiin sillä, että Finnfundin rahoitus tulee kehysten ulkopuolelta finanssisijoituksena. Tilastokeskus ehti kuitenkin jo kumota tämän väitteen.

Kehitysyhteistyön tehtävänä on vähentää äärimmäistä köyhyyttä eikä tukea suomalaisten yritysten vientiä. Suomalaisyrietykset voivat olla mukana tekemässä kehitysyhteistyötä, mutta toiminnan päätarkoitus ei saa unohtua. Käytettävien kehitysrahoitusinstrumenttien tarkoitus ei saa olla suomalaisten yritysten riskin pienentäminen vaan kehittyvien maiden auttaminen. Aito kumppanuus ja yhteistyö ovat avain myös suomalaisten yritysten menestykselle, sillä kumppanimaan luottamus on kaiken toiminnan perusta. Se voidaan saavuttaa vain pitämällä kiinni sovitusta sopimuksista ja toimimalla vuorovaikutteisesti.

Emme voi olla vapaamatkustajia, emme voi sulkea silmiämme ja väistää vastuuta. Hyväosaisina maailmankansalaisina meidän on autettava hauraammassa asemassa olevia maita. Siinä johtajatuksena on oltava solidaarisuus ja kumppanuus, ei taloudellinen hyötyminen. — Kiitoksia.

17.38 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitoksia ministerille esittelystä ja osallistumisesta keskusteluun. Täällä on varmasti joka ryhmän puheessa todettu, että kehityspoliitikalla saadaan hyvää aikaan. Panostettu raha ja muu tuki on ensiarvoisen tärkeä avunsaajalle ja tietysti -tarvitsijoille, mutta tosiasia lienee kuitenkin se, että avuntarvitsijoita on vain niin paljon enemmän kuin mitä pystymme auttamaan. Maailma ei ole valmis vaan hyvinkin vajavainen. Vaikeat, hyvinkin traagiset ongelmat ja monilokeroiset ongelmat ovat läsnä keskuudessamme.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Onneksi Suomen antamaa apua voidaan luonnehtia korkeatasoiseksi ja vaikuttavaksi. Selonteossa on tarkasteltu vaikuttavuutta ja sitä luvataan nimenomaan jatkaa tulevaisuudessa. Ennen kaikkea avun tulee olla läpinäkyvää, ja eräs tärkeä kriteeri, mielestäni tärkeimpiä, on korruption vastainen toiminta, jonka ministeri otti täällä esille, verojen keruun kehittämisen myötä näissä kehittyvissä maissa.

Suomi on kehittynyt hyvinvointivaltioksi hyvän hallinnon myötä. Pohjoismaisen mallin mukaisesti meillä on korkeahkokin veroaste, mutta myös korkea sivistys, yhteiskuntaraha, kansanterveys, alueellinen ja väestöllinen tasa-arvo, kansalaisyhteiskunnan laajat mahdollisuudet. Näitä varmasti halutaan viedä muihin maihin kestäväällä tavalla.

Toki korruption kitkemisen lisäksi kaikki tuloksellinen tarkastelu on myös tarpeen: terveydentilan koheneminen, sivistystason nousu, asumisterveyden paraneminen, tyttöjen koulunpääsy. Jos haluat muuttaa maailmaa, kouluta nainen. Kouluta myös kättilöitä, hoitajia, opettajia, ammattilaisia.

Kiitoksia hallitukselle, että tässä selonteossa on otettu esille ammattikoulutuksen viennin ja ammattikoulutuksen tukemisen mahdollisuus. Uskon, että Suomella on hyvää koulutusosaamista ja koulutusvienti on läpinäkyvää.

Tavoitteisiin pääsy ja ehkä pohjoismaisen mallin tavoittelukin sitten vaatii käytännössä instituutioita toimiakseen, ja niitä on vahvistettava kehittyvissä maissa, mutta myös ennen kaikkea poliittisia, demokraattisia instituutioita.

Kehitysavun leikkaukset eivät ole ongelmattomia, mutta ne voidaan tehdä hallitusti. Järjestöt ovat tehneet hyvää työtä, ja kiitos siitä heille. Olen itsekin ollut kokeneen kansainvälisen järjestön tehtävissä työskentelemässä maassa, Haitissa, luonnonkatastrofin jälkeen ja kokemuksestakin voin todeta, että luonnonkatastrofit kohtelevat juuri kehittyviä maita kaikista pahiten. Eikä mikään oikein indikoi tällä hetkellä, että luonnonmullistukset olisivat vähenemässä. Näinpä nämä tärkeät painopisteet — puhtaat teknologiat, kestävä energiapolitiikka, elintarviketuotantoon ja veteen liittyvät ratkaisut — ovat välttämättömiä. YK:n maatalousjärjestö FAO on esittänyt huolestuttavia lukuja Afrikan viljelykelpoisen maan poistumisesta elintarviketuotannosta, eikä sitä kaikitellen tiedetä, mihin se onkaan hävinnyt. Päivittäisten elintarvikkeiden kuljetus periaatteessa ei tuo lisäarvoa kenellekään, ei Suomessa eikä kaukaisemmissa maissa.

Laajamittainen maahantulo, joka tällä hetkellä aiheuttaa ongelmia, on oire, eikä oire katoa ilman syyn korjaamista tai parantamista. Ongelmamaat Euroopan rajojen lähellä kärsivät tänään erityisen raakalaismaisesta sodasta, hyökkäyksistä varjoista, viattomien siviilien laajamittaisista kärsimyksistä ja demokratian raunioittamisesta. Ei näihin ongelmiin näissä lähtömaissa ole helppoa ja yksinkertaista ratkaisua. Nopeaa varmaan kai toivoo jokainen.

Hallituksen selonteossa todetaankin kehityspolitiikan olevan osa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Poikkihallinnolliseen työhön on todella tarvetta, ja kehityspolitiikkasektorin on myös kehityttävä.

17.43 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten jo omassa ryhmäpuheessani mainitsin, perussuomalaiset ovat jo pitkään kantaneet huolta Suomen kehitysyhteistyöstä. Olemme peräänkuuluttaneet kehitysyhteistyöhön nykyistä parempaa vaikuttavuutta tehokkaammalla rahan käytöllä. Tämän nykyinen hallitus on nyt ymmärtänyt: mitä vähemmän rahaa valuu kyläpäälliköiden taskuihin, sitä parempi. Kehitysyhteistyössä luottamus on hyvä mutta valvonta paras.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Kuten jo aikaisemmin kerroin, on erittäin myönteistä, että kehityspoliittinen selonteko ylipäänsä tehdään valtioneuvoston toimesta. Se kertoo siitä, että kehityspoliitikasta on tulossa Suomessa entistä tavoitteellisempaa, harkitumpaa ja järkevämpää. Henkilökohtaisesti olen eniten ilahtunut siitä, että naisten ja tyttöjen aseman parantaminen nostetaan hallituksen kehityspoliittiseksi päätavoitteeksi. Naisten aseman edistäminen on tärkeää muun muassa demokratian ja taloudellisen kehittymisen vuoksi.

Jokainen euro, joka sijoitetaan kehitysmaissa naisten ja tyttöjen kouluttamiseen, nopeuttaa yhteiskuntien vaurastumista, perheiden hyvinvointia ja vähentää osaltaan väestönkasvua. Jokaisella naisella tulisi olla oikeus osallistua työelämään, mutta näin se ei vielä tällä hetkellä ole. Autolla ajaminenkaan ei ole vielä tavanomaista tietyissä maissa. Monet kulttuuriset ja yhteiskunnalliset käytännöt sallivat eriarvoisen kohtelun. Myös lainsäädännön kehittyminen on ollut epätasaista. Naisten ja tyttöjen oikeuksien saavuttamiseksi ja aseman parantamiseksi on vielä paljon tehtävää. Mielelläni itse panostan tähän, vaikka ymmärrän hyvin, ettei edes Suomen panostus ole riittävää ja että puheiden saaminen käytännöksi on erittäin vaikeaa.

Kaiken perustana ovat kuitenkin myös kehitysmaiden oma vastuu sekä tahto kehittyä. On parempi opettaa kasvattamaan viljaa kuin viedä sitä heille vuosikymmeniä. Kaiken toiminnan pohjalla tulee olla pyrkimys siihen, että kehitysmaat nousisivat omille jaloilleen. Tästä on olemassa hyviä sekä huonoja esimerkkejä. Molemmista esimerkeistä on otettava opiksi.

Pidän hyvänä, että kehitysapua suunnataan aiempaa enemmän pakotetun muuttoliikkeen lähtö-, vastaanotto- ja kauttakulkumaihin. On erittäin tärkeää vaikuttaa kehitysavulla Lähi-idästä sekä Afrikan maista tulevan muuttoliikkeen syihin sekä seurauksiin. Humanitaarisella avulla voidaan auttaa eniten apua tarvitsevia ja edesauttaa elinolosuhteiden parantamista pakolaisten lähtö- ja lähimaissa. Tähän apuun Suomen hallitus panostaakin eniten. Suomi on luvannut juuri Syyrialle 25 miljoonaa euroa humanitaarista apua, jolla myös pyritään vaikuttamaan muuttoliikkeen hillitsemiseen. Maahanmuuttokriisi on hyvin monimutkainen ilmiö, jonka hillitsemiseksi vaikutetaan monella eri tasolla, myös tällä Suomen kehityspoliitiikalla.

Arvoisa rouva puhemies! Olen eduskunnan kehityspoliittisen toimikunnan jäsen ja siinä roolissa tulen seuraamaan sitä, että Suomen kehityspoliittikka on vastuullista ja tuloksellista. Pyrin myös omalta osaltani vaikuttamaan siihen, että hallituksen uusi aloite kehityspoliitiikan tuloksen seuraamisesta toteutuu. Tahdon myös seurata sitä, kuinka hallituksen painopistealue tyttöjen ja naisten aseman parantamisesta tulee näkymään käytännössä sekä kuinka tavoite kehitysmaiden verojärjestelmien kehittamisestä tulee etenemään. Katsotaan ensin, miten nämä hallituksen aloitteet lähtevät etenemään, ja harkitaan sitten jatkossa, täytyykö Suomen kehityspoliittikkaa muuttaa edelleen. En kuitenkaan usko, että palaisimme entiseen, koska nyt on pärjättävä vähemmällä ja samalla ymmärrettävä, ettemme voi koko maailmaa pelastaa, vaikka niin haluaisimmekin.

Arvoisa rouva puhemies! Tarkennuksena vielä debattipuheenvuorooni, jota erityisesti oppositio ei halunnut loppuun saakka kuunnella: Viime kaudella tehty selonteko oli retrospektiivinen. Siinä tarkasteltiin suomalaisen kehityspoliitiikan vaikuttavuutta. Tämä hallituksen uusi selonteko on ensimmäinen kehityspoliittikkaa linjaava selonteko, siis ensimmäinen tässä muodossaan.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

17.48 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedustelen edustaja Kulmalta sitä, mitä Suomen kehityspolitiikan vaikuttavuudelle tapahtuu, kun sen rahoituksesta viedään pois 300 miljoonaa euroa vuodessa sekä päästöhuutokauppatulot. Mitä sen vaikuttavuudelle tapahtuu siinä vaiheessa, kun suunniteltuja hankkeita ei toteuteta, projektit jäävät kesken? Ja vielä viimeisenä kysymyksenä: miten perussuomalaisen taivote vapaaehtoisista lahjoituksista ja niiden verovähennyksistä etenee?

17.48 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Kaikki kuulijat! Tuossa edustaja Aalto esitti kysymyksiä perussuomalaisille, ja en tiedä, miten tämä hanke etenee — tämä, mistä kyselit tuossa viimeiseksi. Varmaan torstaina kannattaa kyselytunnilla ministereiltä kysyä, itse en siellä ole valmistelema.

Mutta jos tullaan tuohon kysymykseen vaikuttavuudesta ja kohdennuksesta, mistä edustaja Aaltokin puhui ja piti tärkeänä, että siihen panostetaan — ja sitä oikeastaan varmaan tuossa kysyittekin — niin mietitään hieman tuota historiaa. Nyt jos tällä hetkellä kehitysyhteistyörahat ovat noin 800 miljoonaa ja nyt on uutisoitu eilen, että 800 miljoonaa laitetaan turvapaikanhakijoihin kuluja, näihin käsittelykuluihin, ja ennen viime vuotta se oli noin 200—300 miljoonaa euroa, niin voidaan kyllä ymmärtää tämä mittaluokka, että me hoidamme nyt semmoisia vaikutuksia, joita on tullut aikaisemmasta kehitysyhteistyöstä, joka ei ole ollut onnistunutta. Ei se ole yksin Suomen vika eikä varmasti kenenkään yksittäisen maan vika, mutta jos ajatellaan sitä, mitä esimerkiksi presidentti Ahtisaari sanoi muistaakseni eilen televisiossa, niin keskeisessä asemassa ovat suurvallat, Yhdysvallat ja Venäjä, Syyrian rauhan ratkaisemiseksi. Se vaatii paljon poliittista tahtoa, ja se ei ole rahalla ratkaistavissa.

Ja mitä tulee sitten tähän kohdennukseen ja vaikuttavuuteen, niin onhan se kaikissa asioissa sillä lailla, ettei se euro aina tuo kahta euroa tilalle, vaan kyllä niiden kohteiden pitää olla hyvin valittu. Itse katsoisin, että tässäkin tilanteessa meidän täytyy tarkastella kaikkia osa-alueita. Minä mielelläni toivoisin, että meillä olisi todella paljon rahaa, että me voisimme panostaa valtavia määriä ilmastonsuojeluun, eläintensuojeluun, ihmisten perustoi-meentuloon. Olen erittäin huolissani tästä taloudellisesta tilanteesta, joka Suomessa on, joka tällä hetkellä Kreikan ohella kehitty huonoiten. Meillä on tällä hetkellä huonoimmat mahdollisuudet panostaa oikeastaan mihinkään tämän tyyppiseen toimintaan. Siitä olen erittäin pahoillani, koska itse olisin toivonut ensimmäisen kauden kansanedustajana, että olisin voinut olla vaikuttamassa, tuomassa erittäin paljon hyviä asioita tähän meidän politiikkaamme.

Täällä ministeri iltapäivän aluksi esitteli näitä linjauksia, ja hän kertoi tästä, että kehitysyhteistyössä painotetaan kunkin maan omaan veropohjaan ja sen kehittymiseen. En valitettavasti saanut debatissa puheenvuoroa tämän ministeri Toivakan puheenvuoron jälkeen. Sitten SDP toi ihan arvokkaan puheensa ja näkökulmia ja tämän saman verotuksen esille ja sen kehittämisen, mutta myöhemmin se keskusteluissa muuttuikin niin päin, että he kiittelivät siitä, että hallitus on nyt nostanut nämä SDP:n veroasiat framille, mikä minua tietysti hieman ehkä hymyilytti, koska se järjestyshän oli se, että hallitus oli ensin kertonut jo tämän. Tämä on aika tyypillistä ollut oppositiolta tässä, olen huomannut syksyn aikana, että kun tehdään ratkaisuja, niin sitten SDP ehättää kertomaan, että se oli heidän ideansa. Sillä nyt ei ole mitään merkitystä, kuka sen idean saa, mutta jotenkin tuntuu, että tärkeämpää olisi tehdä hyvää politiikkaa eikä niinkään se, kenen nimiin sen ehtii varastamaan.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Ilmastonmuutos on erittäin tärkeä asia, mistä edustaja Aaltokin puhui. Olen itse erittäin huolissani siitä, ja sen takia on erittäin tärkeää — niin kuin edustaja Mattila sanoi — että panostamme naisten ja lastenkin koulutukseen, koska meidän tulee muistaa se asia, mistä me hyvin vähän puhumme: tähän ylikansoitukseen, mistä on ollut viime aikoina paljon televisiointejakin ja mistä me puhumme kyllä hyvin vähän, koska jatkuvasti tämä maapallon kantokyky ei enää kestä tätä väestömäärää, pitäisi vaikuttaa nimenomaan koulutuksella ja terveydenhuollolla ja kaikella tämmöisellä kehityksellä. Se olisi yksi semmoinen asia, johon tietysti pitkällä aikavälillä täytyy panostaa.

Olin iloinen kuitenkin siitä, että vähenevien rahamäärien tilanteessa, siitä huolimatta, Syyria ja Irak olivat nyt erityiskohteina.

Ja käyttäisin tätä samaa ajatusta kuin ennen vaalejakin vielä lopuksi: jotta me voimme auttaa muita, niin pitäisi auttaa ensin itseään. Lentokoneessakin turvaohjeessa sanotaan, että laita ensin happinaamari itsellesi ja auta sitten vasta muita. Mutta toivotaan, että päästään tässä paremmalle kehityssuunnalle.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Aallolla oli vastauspuheenvuoro. Sen jälkeen sitten varsinainen puheenvuoro, edustaja Mikkonen.

17.53 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tiedustelisin vielä edustaja Mereltä sitä, että jos kerta huono kehitysyhteistyö on ollut syynä nykyiseen turva-paikanhakijatilanteeseen, niin kuinka paljon kehitysyhteistyövarojen leikkaaminen parantaa tilannetta. Eikö se ole juuri päinvastoin, että se vain pahentaa tulevaisuudessa tilannetta? Britanniassa konservatiivihallitus on päättänyt pitäytyä näistä kehitysyhteistyöleikkauksista juuri tästä syystä. Pitää muistaa, että Suomen päätös ei vaikuta vain Suomen rahoitukseen vaan koko kehitysyhteistyöhön, koska kynnys maksaa kehitysapua pienenee, jos muut rupeavat vapaamatkustajiksi.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Meri, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen edustaja Mikkonen.

17.54 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Niin, vastasin siihen, miksi kohdennus on tärkeämpää eikä pelkästään rahan määrä, ymmärsin kysymykseen näin. Eliikkä sanoin, ettei se, että aikaisemmin on laitettu enemmän, ole silti tätä ongelmaa ratkaissut. Tarkoitin sillä sitä, että kohdennus on aina tärkeämpää kuin se, että upotetaan vain rahaa määrättömästi johonkin. Sitä tarkoitin. Ja me emme valitettavasti ole samassa tilanteessa taloudellisesti kuin Britannia.

17.55 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri, hyvät läsnäolijat ja muut kuuntelijat! Ihan tähän alkuun ehkä sanoisin, että tässä on ehkä vähän niin kuin heitetty semmoista ajatusta ilmaan, että ihan kuin kehitysyhteistyön tuloksellisuus ja sen seuranta olisivat jotenkin uusi asia tai se, että nyt naisten ja tyttöjen kehittymiseen panostetaan, olisi jotenkin uusi asia, joka tulisi nyt tämän kehityspoliittisen selonteon myötä. Täytyy muistuttaa, että näin ei ole. Tämähän on ollut jo pitkään Suomen linja, ja pitkään on jo seurattu sitä ja saatukin hyviä tuloksia siitä, että kehitysyhteistyövarat on kohdennettu hyvin ja tuloksellisesti. Ja tämä on oikein hyvä, että tätä edelleen jatketaan.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Tätä kehityspoliittista ohjelmaa voi kiittää siitä, että se nimenomaan on päätavoitteeksi edellisen ohjelman mukaisesti nimennyt äärimmäisen köyhyyden poistamisen ja ihmisoi-
keusperustaisen työn ja se ottaa myös kohtuullisesti huomioon nämä YK:n kestävästi kehi-
tyksen Agenda 2030:n tavoitteet. Mutta tietysti tässä herää kysymys siitä, päästäänkö tässä
sanoista tekoihin, sillä nämä kehitysyhteistyörahojen leikkaukset ovat niin rajuja.

Nämä neljä painopistealuetta, jotka on määritetty hallitusohjelmassa — eli naisten ja tyt-
töjen oikeudet, kehitysmaiden talouksien kehittyminen, yhteiskuntien demokraattisuus ja
toimintakyvyn vahvistaminen sekä ruokakyky, veden ja energian saatavuus ja luonnonva-
rojen kestävä käyttö — ovat hyviä, näitä on helppo olla tukemassa. Mutta vähän ihmetyt-
tää se, että tästä joukosta puuttuu yksi Suomen ylpeys ja kehitysyhteistyön yksi suurin sek-
tori eli koulutus. Se on toki mukana tässä naisten ja tyttöjen kanssa tehtävän työn kohdalla,
mutta näkisin, että me voisimme vielä paremmin hyödyntää maailmalla tunnettua vahvuut-
tamme entistä enemmän.

Kun pakolaisilta itseltään kysytään heidän avuntarpeestaan, niin useimpien ensisijainen
toive on lasten ja nuorten koulutus. Kansainvälinen rahoitus koulutuksen tukemiseksi ka-
tastrofitilanteissa ei vastaa lähellekään sitä tuen tarvetta. Tukemalla koulutusta on samalla
mahdollisuus myös poistaa pakolaisuuden syitä. Kun nyt mietitään myös koulutusvientä,
niin pitäisin hyvänä, että koulutusviennistä ja kehitysyhteistyövaroin tehtävästä koulutus-
yhteistyöstä olisi syytä valmistella omat linjauksensa yhteistyössä opetus- ja ulkoministe-
riöiden sekä järjestö- ja oppilaitostoiimijoiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Tänään on paljon puhuttanut myös se, että järjestöjen kehitysapura-
hoja leikataan hyvin rajusti. Se on erittäin valitettavaa, sillä järjestöt tekevät äärimmäisen
hyvää työtä, ja ne tekevät sitä nimenomaan siellä paikallistasolla yhdessä paikallisyhteisö-
jen kanssa. On tärkeätä varmistaa se, etteivät pienten järjestöjen toiminta ja niiden saavut-
tamat hyvät tulokset vaarannu. Täytyy muistaa, että vaikka Suomi kahdenkeskisessä avus-
saan on valinnut näitä painopistemaita, niin järjestöjen kehitysyhteistyössä olisi hyvä olla
mahdollisuus toimia myös muualla, sillä järjestöillä on usein luontaiset yhteydet joillekin
tietyille alueille ja he pystyvät hyvin vaikutuksellisiin tuloksiin nimenomaan siellä. On
kohtuutonta, jos me järjestöjen toimintaa määrittelemme, että myös sen pitäisi näihin val-
tion virallisiin kahdenvälisiin maihin kohdentua.

Paljon on keskusteluttanut myös se, että tässä nyt vahvasti on nostettu esiin yritykset ja
suomalaisen osaamisen vieminen tähän Suomen kehityspolitiikkaan. On hyvä, että yksityi-
nen sektori tulee mukaan kehityspolitiikkaan, ja vuoropuhelun lisääminen ei ole mikään
huono ajatus, mutta on kuitenkin varmistettava se, että yritysten työn kautta on mahdollar-
ta tukea ihmisoikeusperusteisesti kaikkein eniten apua tarvitsevia eikä lähdetä menemään
sinne yritysten intressit edellä. On totta, että vuosikymmeniä sitten kehityspolitiikassa oli
ongelmia. Meillä oli tilanteita, joissa vietiin puimureita Afrikkaan alueille, joilla niille ei
ollut tarvetta, ja sitä tehtiin nimenomaan suomalaisten yritysten ehdoilla. Tällaisia virheitä
ei pidä enää tehdä, ja siksi on äärimmäisen tärkeätä, että tätä yritysten yhteiskuntavastuun
toteutumista ja yksityisen sektorin mukaantuloa kehitysyhteistyöhön linjataan kunnolla,
sitä seurataan, siltä vaaditaan raportointia ja sitä ei myöskään tehdä järjestöjen työn kus-
tannuksella.

18.00 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Haluan vielä kommentoida sitä tässä salissa
usein esitettyä väitettä, että kehitysavun leikkaukset vaikuttaisivat turvapaikanhakijoiden
virtoihin. Näin ei ilmeisimminkään ole, koska turvapaikkakriisi käynnistyi ennen näiden

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

leikkausten voimaantuloa. Kummastelen suuresti tätä puurojen ja vellien sekoittamista. Turvapaikkakriisi on akuutti asia, joka jatkuessaan uhkaa koko EU:n olemassaoloa jo tänä vuonna. Se ei oikeastaan kuulu tähän keskusteluun.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan pitäisi reagoida turvapaikkakriisiin tiukasti kansamme ja hyvinvointimme turvaamiseksi eikä tuhlaata aikaa politikointiin maamme tulevaisuudella. Jo nyt turvapaikkajärjestelmän hyväksikäyttö maksaa meille enemmän kuin kehitysapu. Jo nyt se on meille suuri ongelma. On maamme kohtalonkysymys, kuinka torjumme tätä ilmiötä jo ensi kesänä.

18.01 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! On varmasti niin, että tähän pakolaisvirtaan on paljon muitakin syitä kuin vain kehitysyhteistyön määrärahojen väheneminen. Mutta sekin on tosiasia, että nimenomaan sieltä Syyrian lähellä olevilta leireiltä, silloin kun YK:n Maailman ruokaohjelmalta loppuivat rahat ja he joutuivat vähentämään tätä pakolaisille maksettavaa ruokarahaa, lähti valtavat joukot liikkeelle, koska he katsoivat, että he eivät enää voi odottaa sen tilanteen paranemista, koska olosuhteet heikkenivät niin paljon, ja he lähtivät etsimään muualta apua. Että kyllä joissain tapauksissa sillä on aivan suorat vaikutukset myös pakolaisvirtojen määrään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä vaiheessa ministeri Toivakalle puheenvuoron. Käykö paikan päältä? Riittääkö pari minuuttia?

18.02 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Kyllä, arvoisa puhemies, kiitoksia. — Kiitos tästä keskustelusta. Tässä keskustelussa on minun mielestäni erittäin laajasti käsitelty nyt tätä meidän kehityspolitiikkaamme ja sitä, minkälaisia toiveita ja näkemyksiä eri puolueilla on, ja minun mielestäni tämä on hieno evästys nyt sille toimeenpanolle, mitä me tarvitsemme tässä vaiheessa. Minun mielestäni on hienoa, että me olemme yli puoluerajojen pystyneet käymään tätä keskustelua, ja toivottavasti tästä tulee semmoinen myös yli hallituskausien kantava ajatus, jolla me sitten kehitämme jatkossa, maailman muuttuessa ja tilanteiden muuttuessa, tätä tärkeätä ulko- ja turvallisuuspoliittista elementtiä eteenpäin.

Nyt on varmaa, että tämä selonteko vastaa paremmin maailman ja Suomen tilanteeseen, ja se on nyt selkeästi myöskin Suomen työkalupakissa liittyen siihen, miten me vastaamme konflikteihin, pakolaistilanteeseen, ilmastonmuutokseen. Nimenomaan korostan tätä: tässä toimitaan nyt pitkäjänteisesti. Tässä peräänkuulutettiin vähän sitä, eikö Suomi riittävän paljon katso pidemmälle tätä linjausta tehdessään — muun muassa edustaja Huovinen mainitsi tämän — ja tämä nimenomaan on selonteko, joka katsoo pitkälle. Kaikki nämä painopisteet puhuvat sen puolesta. Täällä on kerrottu ja kovasti tullut kiitosta siitä, että naisten ja tyttöjen asemaa parannetaan. Se on keino, jolla pitkäjänteisesti kehitetään yhteiskuntia. Samoin vakaat demokratiat ovat keino auttaa siinä, että nämä kehitysmaat nousevat omille jaloilleen. Vesi, ruoka ja energian saatavuuden parantaminen ovat kaikki pitkäjänteistä työtä, joka tuo hyviä kehitystuloksia, kuten myös se, että kehitysmaiden taloutta vahvistetaan, sinne syntyy uusia työpaikkoja ja ihmiset saavat sen elinkeinonsa siellä omalla alueellaan. Tämä on erittäin pitkäjänteistä työtä, ja nyt sitten jatkossa, kun toimintaa kehitetään, on tärkeätä, että kaikin tavoin toiminta mutta myös rahoitus ohjataan palvelemaan näitä painopisteitä.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Sitten minä vielä haluaisin mainita sen, että Suomi on vahvasti mukana myös EU:n kehitysyhteistyössä. Siitä on tässä vähemmän tullut kommentteja, mutta yksi väline, millä Suomi voimallisesti esimerkiksi toimii tällä hetkellä Syyrian lähialueilla, on EU:n kehitysyhteistyö, ja sinne suunnataan apua paljon. Ihan esimerkiksi tällä viikolla saimme kuulla, että Damaskokseen perustetaan tällainen EU:n komission humanitäärisen avun toimisto, jotta saadaan paremmin apua siellä hätää kärsiville ihmisille. On arvioitu, että Syyriassa on noin 6,5 miljoonaa sisäistä pakolaista, ja kun taistelut ovat kiihtyneet, (Puhemies koottaa) niin siellä avuntarve on suuri.

Sitten haluaisin vielä... — Saanko vielä pari minuuttia? Minulla olisi pari tärkeätä asiaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Sovitaan näin, että ministeri saa vielä pari minuuttia.

Kiitoksia. — Mutta Syyrian osalta nimenomaan se, että me vastaamme akuuttiin hätään nopeasti, on Suomen ajatus tässä yhdessä muiden EU-maiden kanssa — ja toivottavasti myös laajemman joukon maita kanssa, että se ei ole vain EU, joka näin toimii.

Sitten minun mielestäni tärkeätä on katsoa se, kun täältä tuli hieman kritiikkiä, jota kummastelin, että kehitysyhteistyöllä ei ole saatu mitään aikaiseksi, että jos me mietimme Millennium-tavoitteita, ne ovat olleet erittäin, erittäin hieno, konkreettinen osoitus siitä, miten köyhyys on puolittunut, miten tytöt ja pojat pääsevät tasapuolisesti tällä hetkellä perusopetukseen, miten puhtaan veden saatavuutta on esimerkiksi parannettu. Suomi on ollut vahvasti mukana esimerkiksi Etiopiassa koulutusprojekteissa turvaamassa sitä, että tällä hetkellä siellä on päteviä opettajia, siellä on oppikirjoja, lapset pääsevät kouluun, myös tytöt. Meillä on eri puolilta valtava määrä esimerkkejä, mitä kehitysavulla on saatu aikaiseksi, ja sen takia on tärkeää, että tätä työtä arvostetaan jatkossakin ja siihen halutaan panostaa. Se on siinä, koska Suomella on paljon osaamista. On tärkeää, että Suomi on tässä työssä vahvasti mukana.

Kansalaisjärjestöjen osalta haluan vielä sanoa sen, kun täällä arvosteltiin, että Finnwatchilta olisi jotenkin erityisesti leikattu: siis Finnwatchilta ei ole leikattu yhtään mitään, mutta meillä on yksi hakukierros jäänyt väliin viime vuoden osalta, joka koskee tämän vuoden rahoitusta, ja yksikään kansalaisjärjestö ei ole pystynyt hakemaan rahoja, mutta nyt 15.3. eteenpäin uudet rahat ovat jaossa, ja myös Finnwatch kuten muutkin järjestöt voivat hakea tuleville vuosille rahoitusta.

Sitten haluaisin vielä sanoa lopuksi, arvoisa puhemies, ihan lyhyesti sen, että tosiaan, minä kiitän tästä keskustelusta, täällä on luotu yli puoluerajojen ja yli hallituskauden kehityspolitiikan linjaukselle minun mielestäni hyvää viittaa, ja minun mielestäni tämä vieköön meitä eteenpäin kohti sitä hallituksen yhteistä linjausta, että Suomi on avoin, suvaitsevainen, kansainvälinen, kieliltään ja kulttuuriltaan rikas maa jatkossakin. Tämä on tärkeä asia meidän visiossamme, ja siitä täytyy huolehtia.

18.06 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Kuten tänään olemme jo monesti todenneet, kehitysavun turvin voimme pyrkiä vahvistamaan kehitysmaiden yhteiskunnallisia rakenteita, kuten demokratiakehitystä, joka edesauttaa kehitysmaiden yhteiskunnallista vakautta ja luo esimerkiksi työllistymismahdollisuuksia näissä maissa. Kehitysavulla ei voida kuitenkaan yksin ratkaista pakolais- ja turvapaikanhakijakriisiä. Tarvitaan poliittista vaikuttamista ennen kaikkea Syyrian ja muiden Lähi-idän konfliktien rauhoittamiseksi.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

Lisäksi on muistettava, että suurin osa turvapaikanhakijoista ei ole suojelun tarpeessa tai tule saamaan pakolaisstatusta. Maahanmuuttokriisiin täytyy siis löytyä ratkaisuja myös ihmismassakuljetusbisnekseen puuttumalla. Tärkeää on myös vaikuttaa Euroopan maiden vetovoimatekijöihin, jotta esimerkiksi Suomea ei nähtäisi enää niin houkuttelevana kohteena turvapaikanhakijoiden silmissä. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, maahanmuuttokriisi on hyvin monimutkainen ilmiö, jonka hillitsemiseen vaikutetaan monella eri tasolla.

18.07 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Toinen sellainen älyllinen epärehellisyys tässä maahanmuutto-, turvapaikka- ja kehityskeskustelussa, johon haluan kommentoida, on tämä kysymys Syyriasta. Siihen älylliseen epärehellisyyteen syyllistytään eduskuntasalin lisäksi myöskin mediassa. Totuushan on se, että meille koko maahan tuli viime vuonna vajaa tuhat syyrialaista turvapaikanhakijaa samaan aikaan, kun Ruotsi päästi rajamme yli reilut 20 000 irakilaista nuorta miestä pääosin elintasopakolaisiksi. Mitä olemme tehneet, että vastuullamme olisi se, ettei Irak saa hoidettua omia asioitaan tai huolehdi tai ota vastaan edes omia kansalaisiaan? Miten voimme kehitysavulla vaikuttaa siihen, että Syyria joutui suurvaltapelin nappulaksi?

18.08 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Mitä vähemmän työntäviä tekijöitä, sitä vähemmän pakottavia syitä jättää oma kotimaa. Kehitysyhteistyöllä voidaan vähentää noita työntäviä tekijöitä ja sen kautta osaltaan hillitä turvapaikanhakijavirtaa. Tämän vuoksi kehitysyhteistyö liittyy myös yhtenä osana turvapaikanhakijatilanteeseen. Viimeiseksi tahdon sanoa, että se, joka sanoo, että kehitysyhteistyöllä ei ole saavutettu yhtään mitään, ei tiedä yhtään mitään.

18.09 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Minua jäi hieman askarruttamaan, myönsikö Aalto juuri sen, että turvapaikkajärjestelmää hyväksikäytetään elintasopakolaisuuden välineenä. Puhutaan työntävistä tekijöistä ja pakottavasta tarpeesta lähteä kotimaasta. Ymmärtääkseni siinä puhutaan hengenhädästä — tai ainakin siinä pitäisi puhua.

18.09 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Kun nimi mainitaan, niin tahdon vain sanoa sen, että on työntäviä tekijöitä, joita on useita erilaisia. Esimerkiksi kuivuus, tulvat, konfliktit, sodat ovat työntäviä tekijöitä. On paljon erilaisia työntäviä tekijöitä, jotka vievät pois elämän edellytykset omassa kotimaassa, ja sen jälkeen lähdetään hakemaan jotain uutta paikkaa, missä voi aloittaa elämän. Tämä ei liity millään tapaa elintasopakolaiseen eikä näin ollen edustaja Mäkelän kysymykseen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 9/2016 vp

4. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 18.2.2016 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.10.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen